

RENGON ARKEOLOGINEN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Rääkän kivikautinen asuinpaikka Haapajärven rannalla.

MUSEOVIRASTO

Tiivistelmä

RENGON INVENTOINTI

Tutkimuksen suorittaja: Museovirasto, arkeologian osasto

Inventoija: FL Petro Pesonen

Rengon kunnan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi tehtiin Hämeen Liiton toimeksiannosta ja varoin. Inventointi liittyi Hämeen liiton organisoimaan kolmevuotiseen ”Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä” –hankkeeseen, johon kuului myös Museoviraston rakennushistorian osaston suorittama historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi v. 2005. Inventointi oli luonteeltaan perusinventointi, jossa tarkastettiin ennestään tunnetut esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöytöpaikat sekä etsittiin uusia muinaisjäännöksiä.

Inventoinnissa löytyi 11 ennestään tuntematonta esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Kaikki uudet kohteet ovat kivikautisia asuinpaikkoja. Kaksi kohdetta (Paloniitunjärvi ja Matoniitty) ovat entuudestaan olleet irtolöytöpaikkoja. Inventoinnin jälkeen Rengosta tunnetaan 12 esihistoriallista muinaisjäännöstä, yksi ajoittamaton ja 16 historiallisen ajan kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin kuusi mahdollista muinaisjäännöstä, joista kaksi on mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja. Näiltä kohteilta on siis vain vähän tai epävarmoiksi luokiteltuja löytöjä. Muut kohteet ovat historialliselta ajalta: tervahauta, kaksi kuoppajäännöstä sekä mahdollinen hiilimiilu. Entuudestaan rekisterissä on kuusi mahdollista muinaisjäännöstä, kaikki historialliselta ajalta. Entuudestaan tuntemattomia irtolöytöpaikkoja ei varsinaisesti inventoinnin aikana tullut tietoon, sillä ainoa paikka, josta saatiin esinelöytö kokoelmiin, osoittautui myös kivikautiseksi asuinpaikaksi. Irtolöytöpaikkoja on siten rekisteröity 21 kpl, joista 15 kivikautista, kaksi esihistoriallista, kolme rautakautista ja yksi historiallisen ajan irtolöytöpaikka.

Inventointikertomuksessa on kohdeselostukset 46 inventointikohteesta: 12 kivikautista asuinpaikkaa, kaksi mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, ajoittamaton kumpukohde, historialliselta ajalta tiilentekopaikka, kaksi rajamerkkiä, tieraunio, tervahauta, hiilimiilu, kaksi kuoppakohdetta, käräjäpaikka, tarinapaikka, 15 kivikautista irtolöytöpaikkaa, kaksi esihistoriallista, kolme rautakautista ja yksi historiallisen ajan irtolöytöpaikka.

Löydöt: KM 36307-36320

Kenttätyöaika: 16.-26.5.2006

Tutkimuskustannukset: Hämeen liitto

Tutkimusraportti: Petro Pesonen 8.1.2007 Museoviraston arkeologian osaston arkisto

Sisällysluettelo

Johdanto	1
Rengon kallio- ja maaperä.....	1
Rengon vesistöhistoria.....	3
Esihistorian ajanjaksot.....	4
Rengon arkeologinen tutkimushistoria.....	5
Inventoinnin kenttätyöt.....	5
Inventoinnin tulokset	6
Rengon kivikausi	7
Rengon rautakausi.....	8
Historiallisen ajan kohteita	8
Yhteenveto.....	9
Lähteet	10
Rengon kiinteät muinaisjäänökset - kartta	12
Rengon mahdolliset muinaisjäänökset – kartta.....	13
Rengon irtolöytöpaikat – kartta	14
Suojelukohdeluettelo – Rengon kiinteät muinaisjäänökset	15
Löytötaulukko	22
Kuva- ja negatiiviluettelo.....	24
Dialuettelo.....	25
Luettelo kohteista peruskarttalehdittäin	26
Kohdehakemisto	27
Kohdekuvaukset.....	29
Kiinteät muinaisjäänökset (kohteet 1-17).....	29
Mahdolliset muinaisjäänökset (kohteet 18-25)	46
Irtolöytöpaikat (kohteet 26-46).....	54
Peruskarttaotteet.....	75
Valokuvataulut.....	102

Johdanto

Hämeen liiton organisoiman ”Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä” – hankkeen puitteissa tehdään vuosina 2005-2006 esihistoriallisten ja historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi lounaisessa Kanta-Hämeessä Jokioisten, Humppilan, Tammelan ja Rengon kunnissa sekä Forssan kaupungissa. Tutkimuskustannukset maksavat Hämeen liitto ja inventoitavan alueen kunnat. Esihistoriallisten muinaisjäännösten inventoinnista vastaa Museoviraston arkeologian osasto ja historiallisen ajan kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnista puolestaan Museoviraston rakennushistorian osasto.

Esihistoriallisten muinaisjäännösten inventoinnin kenttätöihin oli käytettävissä vuonna 2005 yhteensä 1,5 kuukautta ja saman verran aikaa oli käytettävissä myös vuonna 2006. Aika päätettiin jakaa kuntien kesken siten, että Tammelassa inventointia tehdään kuukausi ja muissa kunnissa ja Forssan kaupungissa kaksi viikkoa kussakin. Jakoon vaikuttavat sekä kuntien pinta-ala, vesistöt että ennestään tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten ja irtolöytöjen määrä. Vuonna 2005 inventoitiin Forssan kaupunki sekä Jokioisten ja Humppilan kunnat. Kolmen kunnan perusinventoinnin lisäksi tehtiin tarkastuksia kahdella kaava-alueella Tammelassa (Lamalan ja Liesjärven osayleiskaavat) ja Rengossa (Hietainmäen-Kuittilan ja Vaimaroisen-Kyynäröisen rantaosayleiskaavat) muutaman päivän aikana. Vuonna 2006 ohjelmaan otettiin Tammelan ja Rengon kuntien perusinventointi.

Inventoinnin suoritti FL Petro Pesonen 24.4.-9.6.2006 välisenä aikana. Arkeologian opiskelija Jasse Tiilikkala Turun yliopistosta oli suurena apuna mukana sekä Tammelan että Rengon inventoinnissa yhteensä 12 päivän ajan. FM Sirpa Leskinen osallistui inventointiin helatorstaina 25.5.2006 Rengossa. Päivät jakautuivat kuntien kesken siten, että Tammelassa inventoitiin ensin kaksi viikkoa, 24.4.-15.5, jonka jälkeen töitä jatkettiin Rengossa 16.-26.5. ja Tammela inventoitiin loppuun 29.5.-9.6.2006.

Lounais-Hämeen kuntien esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi on luonteeltaan perusinventointia, joka tarkoittaa ennestään tunnettujen kiinteiden muinaisjäännösten ja irtolöytöpaikkojen tarkastamista sekä uusien kohteiden etsimistä. Inventointi palvelee paitsi muinaisjäännösuojelua ja arkeologista tutkimusta, myös kaavoitusta pyrkimällä etsimään ja rajaamaan muinaisjäännösalueita kunnan alueella. Inventoinnilla pyritään ehkäisemään ennalta tilanteita, joissa rakentaja tai muu maankäyttäjä kohtaa ennestään tuntemattoman muinaisjäännöksen ja siitä mahdollisesti aiheutuvat keskeytykset rakennustöissään.

Rengon kallio- ja maaperä¹

Hämeen maakunnan kallioperä koostuu pääosin svekofennisen vuorijonon juuriosista. Varsinainen vuoristo on kulunut pois miljoonien vuosien aikana. Suurin osa nykyisin näkyvillä olevista kivilajeista on syntynyt svekofennisen vuorijonon poimutuksen aikana, pintakivet maanpinnalle kerrostuneista rapautumissedimenteistä tai tuliperäisistä purkaustuotteista kivettymällä ja syväkivet kiteytymällä erilaisista magmoista syvällä maankuoressa. Rengossa pintakivistä yleisimmin esiintyy kiillegneissisiä ja kiilleliusketta. Emäksisiä vulkaniitteja on jonkin verran kunnan länsi- ja eteläosassa. Sy-

¹ Luvun tekstit on koostettu seuraavasta selvityksestä: Sirpa Somersalo & Päivi Luppi (2003): Hämeen maakunnallinen maisemaselvitys. Hämeen liiton julkaisu II:190.

väkivistä tavallisimmat ovat pohjoisosissa mikroliinigraniitti ja eteläosissa granodioriitti. Luonteenomaista Hämeen kallioperälle on voimakas lohkoutuminen siirroksia ja ruhjeita pitkin, jotka ilmenevät maastossa vesistölinjoina ja laaksoina. Näiden murren reunit ovat usein jyrkkiä ja muodostavat 5-10 m korkeita pystysuoria kallioseinämiä. Murrekset ovat useimmiten luode-kaakko tai koillinen-lounas –suuntaisia.

Rengon kunnan sijainti punaisella värillä. Vedenkoskemattomat alueet ruskealla värillä.

Hämeen maakunnan yleisin maalaji on moreeni, jota on varsinkin korkeimmilla alueilla. Savikoita ei Rengossa ole lainkaan ja isompia kallioalueitakin vain kunnan itäosissa. Pieniä turvealueita, muinaisia vesialtaita, on ympäri pitäjää. Hiekka- ja soramuodostumat kattavat keskeisen osan Renkoa. Salpausselkävyöhykkeen pohjoisreuna kulkee kunnan kautta ja tästä reunamuodostumasta lähtevistä harjujaksoista kolme kulkee Rengon keskiosien kautta ja neljäs tulee Lopelta aivan kunnan länsiosiin, Pääjärven ympäristöön. Näiden harjujen liepeillä on laajoja hietta- ja hiesualueita. Pohjoisin harjujaksoista tulee Valajärven pohjoispuolelta ja Haapajärven eteläpuolelta Asemin kylälle ja jatkuu siitä Nevilän ja Oinaalan kautta kirkonkylälle ja sieltä edelleen kohti Renkajärveä. Toinen harju tulee Rengon puolelta Valajärven eteläpuolelta ja se kiemurtelee Vehmaisten kylän kautta Ahoisiin Kor-

venalustanjärven pohjoispuolelle, sieltä edelleen Kinttumäenharjulle Ruokojärven pohjoispuolelle päättyen lopulta Vaimaroisen järven pohjoispuolelle. Aivan kapea harju luikertelee Lopen Ojajärveltä Paloniitunjärven eteläpuolelle ja siitä edelleen luoteeseen nousten sitten laajempaa sora- ja hiekkamuodostumana uudelleen esiin Nummenkylässä. Eteläisin harjuista tulee Lopen Kaartjärveltä Pääjärvelle ja jatkuu sieltä Tammelan Pehkijärvelle.

Rengon vesistöhistoria²

Muinaiset vesistöt vaikuttavat olennaisesti esihistoriallisen asutuksen sijoittumiseen, sillä asutus on aina hakeutunut veden äärelle. Keskeistä asutushistorian rekonstruoimisen kannalta on tuntea Itämeren vaiheet, sillä varhaisvaiheissaan Itämeren edeltäjät ylsivät aina Renkoon saakka. Jääkauden jälkeisessä Itämeren kehityksessä erotetaan seuraavat vaiheet: Baltian jääjärvi (n. 11000-9590 eKr.), Yoldiameri (n. 9590-8800 eKr.), Ancylusjärvi (n. 8800-7500 eKr.) ja Litorinameri sekä nykyinen Itämeri (7500 eKr. – nykyaika). Pääpiirteissään vesi on jääkauden jälkeen alueella laskenut maankuoren kohotessa sen oltua jääkauden aikana mannerjään painamana. Kohoaminen ei kuitenkaan ole ollut samanlaista koko Itämeren alueella, vaan maankohoaminen on nopeampaa luoteessa ja hitaampaa kaakossa. Maankohoamisen vauhti oli myös heti jääkauden jälkeen huomattavasti nopeampaa kuin mitä se on nykyään.

Yoldiameren aikana paljastuivat ensimmäiset maa-alueet myös Hämeessä. Yoldiameren ajan keskivaiheilla n. 9200 eKr. suurin osa kunnasta oli veden peittämänä. Pohjoisessa oli isohko saari Palkinnummelta luoteeseen kunnan rajalle asti. Kunnan länsiosassa oli suuri saari Lopelta Hattulaan ja Kalvolaan. Etelässä oli saaria kuten Rääkänmäki, Kaskimäki ja Tukkinummi-Korkea-aho. Ancylusjärvivaiheen alussa n. 8600 eKr. kunnan länsiosa oli kohonnut osaksi suurta saata tai niemimaata, joka jakoi Ancylusjärven kahtia, itäiseen ja läntiseen vesialueeseen. Tammelan ylänkö sijaitsee tällä niemimaalla. Kunnan keskustan kautta ulottui kapeneva lahdelta idästä Kortejärvelle ja Vahteristöön. Eteläosassa oli leveä lahti Kaakonkulmaan ja Kaustankulmaan Lopen kunnan puolelle. Kaakoisosa kuului puolestaan kokonaan edellä kuvattuun niemimaahan. 8100 eKr. mennessä länsiosa oli kohonnut vedestä, mutta pohjoisessa ja idässä oli vielä yhteys Ancylusjärveen. Haapajärven kautta Haarajoenkulmaan ja Nevilään siitä Renkojokivartta pitkin Oinaalaan oli leveä vesiyhteys. Pohjoisessa veden alla olivat Alajärvi ja Renkovahanlahti, Kärkänmaa oli niemenä. Todennäköisesti Torho, Lairo, Kyynäröinen ja Paloniitunjärvi ovat kuuluneet Ancylusjärven piiriin vielä tässä vaiheessa. Muualta kunnan alueelta yhteys Ancylusjärveen oli katkennut 7800 eKr. mennessä, mutta idästä Haapajärven kautta Haarajoenkulmaan ja Lauttian kulmaan ja etelässä Karikoskelle ulottui vielä vesialue. Pian tämän jälkeen myös Haapajärvi kuroutui itsenäiseksi järveksi.

Esihistoriallisen asutuksen sijainnin kannalta oleellisten merivaiheiden lisäksi tärkeitä ovat olleet luonnollisesti myös järvet ja joet. Suurimmat järvet kunnassa ovat Alajärvi, Haapajärvi ja Valajärvi, pienempiä järviä mm. Paloniitunjärvi-Korvenalustanjärvi (ent. Ahoistenjärvi), Lopen rajalla oleva Kyynäröinen, Lairo, Ruokojärvi, Pääjärvi, Myllyjärvi, Raidonjärvi, Leskijärvi, Vaimaroinen ja Hattulan rajaa lähellä oleva Kyynäröinen sekä Rengon kirkonkylän luoteispuolella oleva Myllyjärvi. Järvien historiaa ei ole tutkittu, mutta sen jälkeen kun kukin allas on erkaantunut Ancylusjärvestä, ovat ne todennäköisesti hieman maankohoamisen myötä kallistuneet luoteesta kaakkoon päin ja las-

² Luku perustuu Kalevi Hokkasen selvitykseen (2005) Lounais-Hämeen muinaisranta-analyysit ja muinaisrantojen visualisointi. GTK:n raportti P.22.4.110.

kujokien sijainnista riippuen koko allas on saattanut olla regressiivinen tai sitten vain laskujoesta luoteeseen olevalla alueella. Kovin suuria muutoksia näin pienillä järvioltailla tuskin kuitenkaan on tapahtunut. Merkittävämpiä muutoksia lienevät aiheuttaneet järvenlaskut historiallisella ajalla. Laskeuttuja järviä ovat ainakin Haapajärvi ja entinen Ahoistenjärvi, nykyään Paloniitunjärvi ja Korvenalustanjärvi. Myös jokien varsilla on kivikautisia asuinpaikkoja. Rengossa merkittävimmät joet ovat Lairosta Paloniitun- ja Korvenalustanjärven kautta Haapajärveen laskeva Kaartjoki sekä Renkajärveltä Myllyjärven kautta Haapajärveen laskeva Renkajoki.

Esihistorian ajanjaksot

Seuraavassa taulukossa on esitetty Suomen esihistorian ajanjaksot.³ Taulukosta on jätetty pois sellaiset keramiikkatyypit ja kulttuuriryhmät, joita on vain Itä- ja Pohjois-Suomessa. Suurin osa Suomen esihistorian jaksotuksesta erityisesti kivi- ja pronssikaudella perustuu keramiikkatyyppeihin. Rautakauden kronologia noudattaa skandinaavisia ja keskieurooppalaisia periodijakoja.

KIVIKAUSI

Paleoliittinen kivikausi	n. 120 000 eKr.
Mesoliittinen kivikausi	8600 - 5000 eKr.
Suomusjärven kulttuuri	8300 - 5000 eKr.
Neoliittinen kivikausi	5000 - 1500 eKr.
Kampakeraaminen kulttuuri	5000 - 3200 eKr.
Vanhempi varhaiskampakeramiikka	5000 - 4500 eKr.
Nuorempi varhaiskampakeramiikka	4500 - 4000 eKr.
Jäkärilän keramiikka	4300 - 3900 eKr.
Tyypillinen kampakeramiikka	3900 - 3400 eKr.
Myöhäiskampakeramiikka	3600 - 3200 eKr.
Pyheensillan keramiikka	3200 - 2800 eKr.
Nuorakeramiikka	3200 - 2300 eKr.
Kiukaisten keramiikka	2300 - 1500 eKr.

PRONSSIKAUSI

Tekstiilikeramiikka (Sarsa-Tomitsa)	1900 - 500 eKr.
Paimion keramiikka	1500 - 800 eKr.
Morbyn keramiikka	800 eKr. - 300 jKr.

RAUTAKAUSI

Esiroomalainen rautakausi	500 eKr. - 0
Vanhempi roomalainen rautakausi	0 - 200 jKr.
Nuorempi roomalainen rautakausi	200 - 400 jKr.
Kansainvaellusaika	400 - 575 jKr.
Merovingiaika	575 - 800 jKr.
Viikinkiaika	800 - 1025 jKr.
Ristiretkiaika	1025 - 1150/1300 jKr.

³ Taulukko teoksesta Maiseman muisti. Valtakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset. Museovirasto, Helsinki 2001.

Rengon arkeologinen tutkimushistoria

Ensimmäisen kerran Rengon esihistoriaa käsittelee Axel Olai Heikel kirjoituksessaan ”Kertomus muinaisjäännöksistä Hauhon kihlakunnassa”, joka julkaistiin vuonna 1878.⁴ Rengon osalta Heikel on varsin niukkasanainen, mainiten kuitenkin neljä sieltä museokokoelmiin saatua kiviesinettä (KM 1832: 1-3 ja KM 1869: 51) sekä Rengon Käräjämäen käräjätaruineen. Sittemmin kivi- ja rautakautisia esineitä on Rengosta toimitettu Kansallismuseon kokoelmiin harvakseltaan, viimeisin esine vuonna 2005.

Rengossa on tehty hyvin vähän mitään arkeologista tutkimusta. Aarne Europaeus kävi tutkimassa vasarakirveen (KM 6902) löytöpaikkaa Rasin talon maalla, myös koekuopin v. 1916. Ainoa varsinainen kaivaus oli kuitenkin Markus Hiekkasen johtama kaivaus Rengon kirkossa vuonna 1984. Tällöin tutkittiin kirkon lattian alla olleet haudat ja kirkon rakenteellisia piirteitä. Rengon arkeologisen perusinventoinnin teki Matti Huurre vuonna 1964. Huurteen työssä on luetteloitu siihen mennessä pitäjältä saadut löydöt sekä mainitaan joukko erilaisia tarinapaikkoja. Huurre myös löysi Rengon ensimmäisen esihistoriallisen muinaisjäännöksen, Saukonpellon kivikautisen asuinpaikan. Jaakko Masosen ja Markku Heikkisen tekemä Hämeen Härkätien inventointi vuonna 1986 kosketti luonnollisesti myös Rengon kuntaa. Tämän inventoinnin perusteella muinaisjäännöksiksi on rekisteröity Pitkäjärven tieraunio ja Palsankallion rajamerkki. Lisäksi Rengossa on tehty muutamia tarkastuksia, Esko Sarasmo tarkasti Käräjämäen vuonna 1939, Oiva Keskitalo tarkasti Lehtimäen mahdollisen tiilentekopaikan v. 1952 ja Helmer Salmo kävi tarkastamassa rautakautisen saviastian (KM 17049) löytöpaikan Valajärvellä v. 1966. Vuonna 2005 allekirjoittanut kävi tarkastamassa Tulimäen tuli- ja keinupaikan kirkonkylässä.

Ennen vuoden 2006 inventointia Rengosta oli Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin merkitty 6 kiinteää muinaisjäännöstä, joista kuitenkin vain yksi on esihistorialliseksi luokiteltava kohde, kivikautinen asuinpaikka. Muut ovat ajoittamattomia ja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä: kumpukohde, kaksi rajamerkkiä, tieraunio ja tiilentekopaikka. Lisäksi mahdollisina muinaisjäännöksinä on luetteloitu em. Käräjämäki ja Tulimäki. Irtolöytöpaikkoja oli tiedossa 23 kpl, näistä 17 kivikautisia, kaksi väljästi ”esihistoriallista”, kolme rautakautista ja yksi historiallisen ajan löytöpaikka. Vuonna 2005 projektissa tehdyssä Rengon historiallisen ajan muinaisjäännösten inventoinnissa Johanna Enqvist rekisteröi kunnasta joukon kohteita, joista 15 on päätynyt myös muinaisjäännösrekisteriin, pääasiassa ne ovat historiallisen ajan kylätontteja, jotka on rekisteröity kiinteinä muinaisjäännöksinä.

Inventoinnin kenttätyöt

Inventoinnin tavoitteena oli ennestään tiedossa olevien muinaisjäännösten tarkastus ja toisaalta uusien muinaisjäännösten etsiminen. Muinaisjäännösten etsintä kohdistettiin vain esihistoriallisen ajan muinaisjäännöksiin, koska vuonna 2005 tehtiin erillinen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi (Enqvist 2005). Esihistoriallisista muinaisjäännöksistä keskityttiin erityisesti kivikautisiin ja varhaismetallikautisiin pyyntikulttuurin asuinpaikkoihin, koska vesistöhistorian perusteella alueelta oli mahdollista löytää sekä meri- että jokivaiheen aikaisia asuinpaikkoja. Pronssi- tai rautakautisia, maanviljelyskulttuuriin liittyviä muinaisjäännöksiä ei inventoinnin yhteydessä erityisesti haettu.

⁴ Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk, H. 29.

Tavallisin inventointimenetelmä Rengossa oli pintapoiminta, jota tehtiin varsinkin pelloilla, mutta myös tienleikkauksia ja metsä-äestysalueita tarkastettiin. Inventoinnissa etsitään siis muinaisjäänöksistä peräisin olevia irtaimia löytöjä sellaisilta paikoilta, joissa maanpinta on avoimena. Metsämaastossa tehtiin tarpeen mukaan koekuoppia, näin meneteltiin mm. Valajärvellä, Pääjärvellä sekä myös niillä harvoilla paikoilla, jossa ehjää maanpintaa oli Haapajärven rannoilla. Kohteet dokumentoitiin maastossa kirjallisesti ja usein myös valokuvaamalla. Kohteiden laajuus määriteltiin topografian ja pintalöytöjen perusteella. Kohdetiedot on syötetty Museoviraston ylläpitämään muinaisjäänösrekisteriin jälkitöiden yhteydessä.

Vaikka pyyntikulttuurin asuinpaikat sijaitsevatkin usein säännönmukaisesti tietynlaisilla paikoilla, joita luonnehtivat mm. hiekkainen maaperä, suojainen takamaasto ja edullinen sijainti vesistön äärellä, ei tätä voi pitää sääntönä asuinpaikkoja etsittäessä, vaan niitä löytyy kaikenlaisista ympäristöistä. Tärkein edellytys on (muinainen) sijainti veden äärellä. Niinpä inventoinnissa käytettiin jonkin verran hyödyksi Kalevi Hokkasen (GTK) alueelta laatimia muinaisrantakarttoja.

Inventoinnin tulokset

Inventoinnissa löytyi 11 ennestään tuntematonta esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Kaikki uudet kohteet ovat kivikautisia asuinpaikkoja. Kaksi kohdetta (Paloniitunjärvi ja Matoniitty) ovat entuudestaan olleet irtolöytöpaikkoja. Inventoinnin jälkeen Rengosta tunnetaan 12 esihistoriallista muinaisjäännöstä, yksi ajoittamaton ja 16 historiallisen ajan kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin kuusi mahdollista muinaisjäännöstä, joista kaksi on mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja. Näiltä kohteilta on siis vain vähän tai epävarmoiksi luokiteltuja löytöjä. Muut kohteet ovat historialliselta ajalta: tervahauta, kaksi kuoppajäännöstä sekä mahdollinen hiilimiilu. Entuudestaan rekisterissä on kuusi mahdollista muinaisjäännöstä, kaikki historialliselta ajalta. Entuudestaan tuntemattomia irtolöytöpaikkoja ei varsinaisesti inventoinnin aikana tullut tietoon, sillä ainoa paikka, josta saatiin esinelöytö kokoelmiin, osoittautui myös kivikautiseksi asuinpaikaksi. Irtolöytöpaikkoja on siten rekisteröity 21 kpl, joista 15 kivikautista, kaksi esihistoriallista, kolme rautakautista ja yksi historiallisen ajan irtolöytöpaikka.

Inventointikertomuksessa on kohdeselostukset 46 inventointikohteesta: 12 kivikautista asuinpaikkaa, kaksi mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, ajoittamaton kumpukohde, historialliselta ajalta tiilentelekkopaiikka, kaksi rajamerkkiä, tieraunio, tervahauta, hiilimiilu, kaksi kuoppakohdetta, käräjäpaikka, tarinapaikka, 15 kivikautista irtolöytöpaikkaa, kaksi esihistoriallista, kolme rautakautista ja yksi historiallisen ajan irtolöytöpaikka. Ainoastaan kiinteiden muinaisjäännösten kohdalla on mainittu rauhoitusluokka joka ei perustu muinaismuistolakiin vaan Museovirastossa vakiintuneeseen käytäntöön. 1-luokka käsittää kohteet, joiden säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa, 2-luokka kohteet, joiden arvon selvittäminen edellyttää lisätutkimuksia ja jotka voidaan siirtää tutkimusten jälkeen luokkaan 1 tai 3, ja 3-luokka tuhoutuneet tai "riittävästi" tutkitut kohteet, jotka eivät ole enää rauhoitettuja.

Rengon kivikausi

Rengon kivikautisista asuinpaikoista valtaosa sijaitsee peltoalueilla, vain Puhinniemen asuinpaikat ja Rengonniitun asuinpaikka ovat ehjässä metsäympäristössä ja siten suojelullisesti ja tutkimuksellisesti arvokkaampia kohteita. Metsäalueilla sijaitsevien kohteiden rajojen määrittely perustuu lähinnä topografiaan, kun peltoalueilla pintalöytöjen levintä määrittelee asuinpaikan rajat suhteellisen tarkasti. Metsässä sijaitsevat kohteet on löydetty koekuopituksen avulla, peltokohteet pintalöytöjen perusteella. Peräti kolmelle inventoinnissa löydetylle uudelle asuinpaikalle johdatteli paikalta aiemmin löydetty irtolöytö (Tuomenkoski, Matoniitty, Paloniitunjärvi).

Suurin osa Rengon kivikautisista asuinpaikoista sijaitsee Haapajärven rannoilla. Näistä itäisin, Saukonpelto on lähes Janakkalan rajalla, ja vajaan kilometrin päässä on Janakkalan Irjalan asuinpaikka niin ikään Haapajärven rannalla. Saukonpellon asuinpaikasta parisataa metriä länteen on Rääkän asuinpaikka, jolta löydöt on tehty kuivatuskaivannon leikkauksesta sekä metsälaikutusaukoista. Tästä edelleen länteen 200-300 m sijaitsee Hakon asuinpaikka pellolla. Kaikilta näiltä asuinpaikoilta on löydetty vain kvartsia, tosin Saukonpellosta mainitaan löytyneen reikäkiven, joka on sittemmin joutunut hukkaan.

Edellä mainitut kolme asuinpaikkaa ovat sillä rannalla, joka on jäänyt hieman kauemmaksi nykyrannasta Haapajärveä laskettaessa. Kaartjoen länsirannalla sijaitseva Peltomaan asuinpaikka sen sijaan on selkeästi korkeammalla tasolla, n. 85 m mpy korkeudella, kun muut kohteet ovat n. 82 m mpy korkeudella. Mahdollisesti asuinpaikka on jostain järven varhaisemmasta vaiheesta tai se voi myös olla Ancylusjärven ranta-asuinpaikka. Paikalta on vain kvartsia. Jokirinteen asuinpaikka on Kaartjoen suiston pohjoisrannalla, vanhan laskurannan yläpuolella. Asuinpaikalta löydettiin kvartsin lisäksi palanutta luuta ja saviastian paloja, mahdollisesti kampakeramiikkaa. Kuudes Haapajärven asuinpaikoista sijaitsee Renkajoen varrella, Rengonniitun keskellä olevalla muinaisella saarella. Rengonniitun asuinpaikka on ehjä, sieltä löytyi kvartsia ja palanutta luuta koekuopista. Inventoinnin yhteydessä löydettiin myös Janakkalan puolelta asuinpaikka, Rengonniitun asuinpaikalta vain 200 m pohjoiseen. Alaniitynkumpareen asuinpaikka on samanlainen muinainen saari tai ehkä niemi kuin Rengonniitun asuinpaikkakin. Haapajärveltä pohjoiseen, Lauttialkulman Monnin talon tienoilta on aikoinaan löydetty alkeellinen kirves sekä oikokirves (KM 1832: 1-2).

Kaartjoki laskee Haapajärveen Korvenalustan- ja Paloniitunjärviltä. Tältä väliltä on löydetty kahdesa katkelmassa vasarakirves (KM 3452:2-3) Pyntiön talon luota. Korvenalustanjärven länsirannalta on löydetty hioin (KM 23689) Kaupin mailta. Inventoinnissa tästä löytöpaikasta parisataa metriä koilliseen löydettiin kivikautinen asuinpaikka, Korvenalustanjärvi, jolta löytyi kvartsin lisäksi saviastian paloja, todennäköisesti nuorakeramiikkaa. Paloniitunjärven itärannalta on puolestaan aikoinaan löydetty oikokirves (HML 3298) ja löytöpaikalta löydettiin inventoinnissa kvartsia, joten paikalla on kivikautinen asuinpaikka, Paloniitunjärvi. Kaartjokea ylöspäin, Loukasen kohdalta koskesta, on löydetty myös oikokirves (HML 4668) ja yksi oikokirves (Rengon museo) on löydetty joesta kilometri pohjoiseen, Rapikiston pellolta. Yksi vasarakirves on Rasinkylästä (KM 6902). Inventoinnissa saatiin Kansallismuseon kokoelmiin kirveen katkelma Tuomenkosken pelloilta Kaartjoen rannalla ja tarkastuksessa paikalta löytyi myös kvartsia. Kohde on nimetty Tuomenkosken kivikautiseksi asuinpaikaksi. Kaartjoki laskee Paloniitunjärvelle Lairosta, joka on yhteydessä pieneen Kyyväröisten järveen. Tämän rannalta on löydetty eteläsuomalainen tasataltta (KM 14144).

Valajärveltä ei ennen inventointia tunnettu kivikautisia muinaisjäännöksiä. Puhinniemen etelärannalta ja kärjestä kuitenkin löytyi koekuopittamalla kaksi kivikautista asuinpaikkaa: Puhinniemi 1 ja 2. Kohteilta löytyi kvartssia ja palanutta luuta.

Rengon kirkonkylän ympäristöstä on jonkin verran kivikautisia löytöjä entuudestaan. Kylältä lounaaseen, Ruokojärven rannalta on löytynyt kourutaltta (KM 35463) ja Nenyenlammen pellolta hioin (HML 2015). Renkajokeen laskevan Heiniojan varren pellolta, Lintuniemestä, on tasataltta (KM 13012) ja lähempää kirkonkylää, Vähä-Pietilän pelloilta oikokirves (KM 5846: 4) ja vasarakirveen katkelma (KM 3453: 6) ja Peltotalon luota pohjalainen tasataltta (KM 3453: 5). Renkajoen varrelta on pari löytöä Seppälän talon tienoilta: kirveen katkelma (KM 3453:4) sekä mahdollinen oikokirves (kateissa). Rengon Uusikylän luoteispuolen pelloilta, Matoniityltä on aikojen saatossa löytynyt olkakirves (HML), jonka löytöpaikalta inventoinnissa löydettiin kvartssia. Kyseessä on siis kivikautinen asuinpaikka. Kyseinen paikka tuskin on Ancyclusjärvivaiheen ajalta, vaan se lienee nuorakeraamisen kulttuurin asuinpaikka.

Kaksi mahdollista kivikautista asuinpaikka löydettiin Alajärven rannalta läheltä Hämeenlinnan rajaa. Inkalanlahdelta löytyi vain yksi kvartsi-iskos ja Heinisuonojan kohteelta epämääräistä kvartssia ja palanutta luuta. Kohteita ei voi pitää varmasti kiinteinä muinaisjäännöksinä.

Rengon rautakausi

Rengosta ei tunneta rautakautisia kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta kunnasta on kolme rautakautiseksi ajoitettavaa irtolöytöä. Nummenkylästä on löytynyt G-tyyppin keihäänkärki (HML 4869:1), jollaiset ajoittuvat viikinkiajan lopulle ja ristiretkiaikaan (n. 1000-1100 –luku jKr). Puhin maalta, Valajärven rannasta on saatu talteen rautakautinen saviastia (KM 17049), joka ajoittunee n. 600-1200 jKr. Kolmas renkolainen, mahdollisesti rautakaudelle ajoittuva esine on Asemin Ylitalon luota löydetty savikiekkko (KM 19168), jollaisia on käytetty sekä ahjon palkeiden suokappaleena että pystykangaspuiden painona. Ajoitus esihistorialliseksi on epävarma. Todennäköisesti historialliselle ajalle ajoittuu sen sijaan kirkonkylän luoteispuolelta, Villinnotkosta löydetty karhunkeihäs (KM 9431).

Historiallisen ajan kohteita

Suojeltaviin kiinteisiin muinaisjäännöksiin on Rengossa laskettu myös joukko historiallisen ajan muinaisjäännöksiä. Näitä ovat Lehtimäen tiilentekopaikka Kaloisissa, Kukkokivenmäen maakummut, Palsankallion rajakivi ja Pitkäjärven tieraunio Hämeen Härkätien varrella sekä Vahankiven rajamerkki Heinisuolla. Ennestään muinaisjäännösrekisterissä on mainittu mahdollisina muinaisjäännöksinä myös Rengon Käräjämäki ja Tulimäki. Inventoinnissa vastaan tuli myös jonkin verran todennäköisesti historialliselle ajalle ajoitettavia kohteita, jotka merkittiin muistiin mahdollisina muinaisjäännöksinä. Leskijärven läheltä löytyi tervahauta ja Raidonjärven tuntumasta kuoppyrhmä, mahdollisesti hiilimiiluja tms. Samoin Heinisuon rannalla havaittu kuoppa lienee hiilimiilu, Viljaankosken rannalla olevan kuopan luonteesta ei inventoinnissa saatu enempää selvyyttä.

Yhteenveto

Rengon kunnan esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi tehtiin Hämeen Liiton toimeksiantona ja varoin. Inventointi liittyi Hämeen liiton organisoimaan kolmevuotiseen ”Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä” –hankkeeseen, johon kuului myös Museoviraston rakennushistorian osaston suorittama historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi v. 2005. Inventointi oli luonteeltaan perusinventointi, jossa tarkastettiin ennestään tunnetut esihistorialliset kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöytöpaikat sekä etsittiin uusia muinaisjäännöksiä.

Inventoinnissa löytyi 11 ennestään tuntematonta esihistoriallista kiinteää muinaisjäännöstä. Kaikki uudet kohteet ovat kivikautisia asuinpaikkoja. Kaksi kohdetta (Paloniitunjärvi ja Matoniitty) ovat entuudestaan olleet irtolöytöpaikkoja. Inventoinnin jälkeen Rengosta tunnetaan 12 esihistoriallista muinaisjäännöstä, yksi ajoittamaton ja 16 historiallisen ajan kiinteää muinaisjäännöstä. Lisäksi inventoinnissa rekisteröitiin kuusi mahdollista muinaisjäännöstä, joista kaksi on mahdollisia kivikautisia asuinpaikkoja. Näiltä kohteilta on siis vain vähän tai epävarmoiksi luokiteltuja löytöjä. Muut kohteet ovat historialliselta ajalta: tervahauta, kaksi kuoppajäännöstä sekä mahdollinen hiilimiilu. Entuudestaan rekisterissä on kuusi mahdollista muinaisjäännöstä, kaikki historialliselta ajalta. Entuudestaan tuntemattomia irtolöytöpaikkoja ei varsinaisesti inventoinnin aikana tullut tietoon, sillä ainoa paikka, josta saatiin esinelöytö kokoelmiin, osoittautui myös kivikautiseksi asuinpaikaksi. Irtolöytöpaikkoja on siten rekisteröity 21 kpl, joista 15 kivikautista, kaksi esihistoriallista, kolme rautakautista ja yksi historiallisen ajan irtolöytöpaikka.

Inventointikertomuksessa on kohdeselostukset 46 inventointikohteesta: 12 kivikautista asuinpaikkaa, kaksi mahdollista kivikautista asuinpaikkaa, ajoittamaton kumpukohde, historialliselta ajalta tiilente-kopaikka, kaksi rajamerkkiä, tieraanio, tervahauta, hiilimiilu, kaksi kuoppakohdetta, käräjäpaikka, tarinapaikka, 15 kivikautista irtolöytöpaikkaa, kaksi esihistoriallista, kolme rautakautista ja yksi historiallisen ajan irtolöytöpaikka.

Helsingissä 8.1.2007

Petro Pesonen, FL

Lähteet

Arkistolähteet

Museovirasto, arkeologian osaston arkisto:

Kansallismuseon pääluettelo
Löytöverifikaatit
Kivikauden lappuluettelo ja metallikausien löytökortisto
Muinaisjäännösrekisteri

Tarkastuskertomukset:

- *Vasarakirveen (H.m.l. 6902) löytöpaikka ynnä eräitä kiinteitä muinaisjäännöksiä Rengon pitäjän Vehmaisten kylässä Rasin talon maalla, Arne Europaeus (1916)
- *Rengon Muurilan Käräjämäki, Esko Sarasmo (1939)
- *Kertomus tarkastuksista Rengon pitäjän Kaloisten kylän Lehtimäen talon maalla 18.6.1952, Oiva Keskitalo
- *Renko Kaloinen Valajärven ranta, Helmer Salmo (1966)
- *Renko Tulimäki, historiallisen ajan tarinapaikan tarkastus, Petro Pesonen (2005)

Inventointikertomukset:

- *Muinaisjäännöksiä Hauhon kihlakunnassa, A.O. Heikel (1876-1877)
- *Rengon muinaisjäännöksiä, inventointikertomus, Matti Huurre (1964)
- *Rengon esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi 2006, Petro Pesonen

Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto:

Kaivauskertomukset:

- *Rengon kirkko. Rakennushistoriallisia ja arkeologisia tutkimuksia 1984, Markus Hiekkänen

Inventointikertomukset:

- *Hämeen Härkätien inventointi 1986, Jaakko Masonen & Markku Heikkinen
- *Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä 2005-2006. Historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi Rengon kunnan alueella 22.-23.9.2005, Johanna Enqvist

Painetut lähteet ja kirjallisuus

Alanen, Timo & Kepsu, Saulo 1989: *Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805*. Tampere.

Heikel, Aksel 1878: Kertomus muinaisjäännöksistä Hauhon kihlakunnassa. *Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk*, 29.

Hiekkänen, Markus 1993: Esihistoria. *Rengon historia*. Jyväskylä.

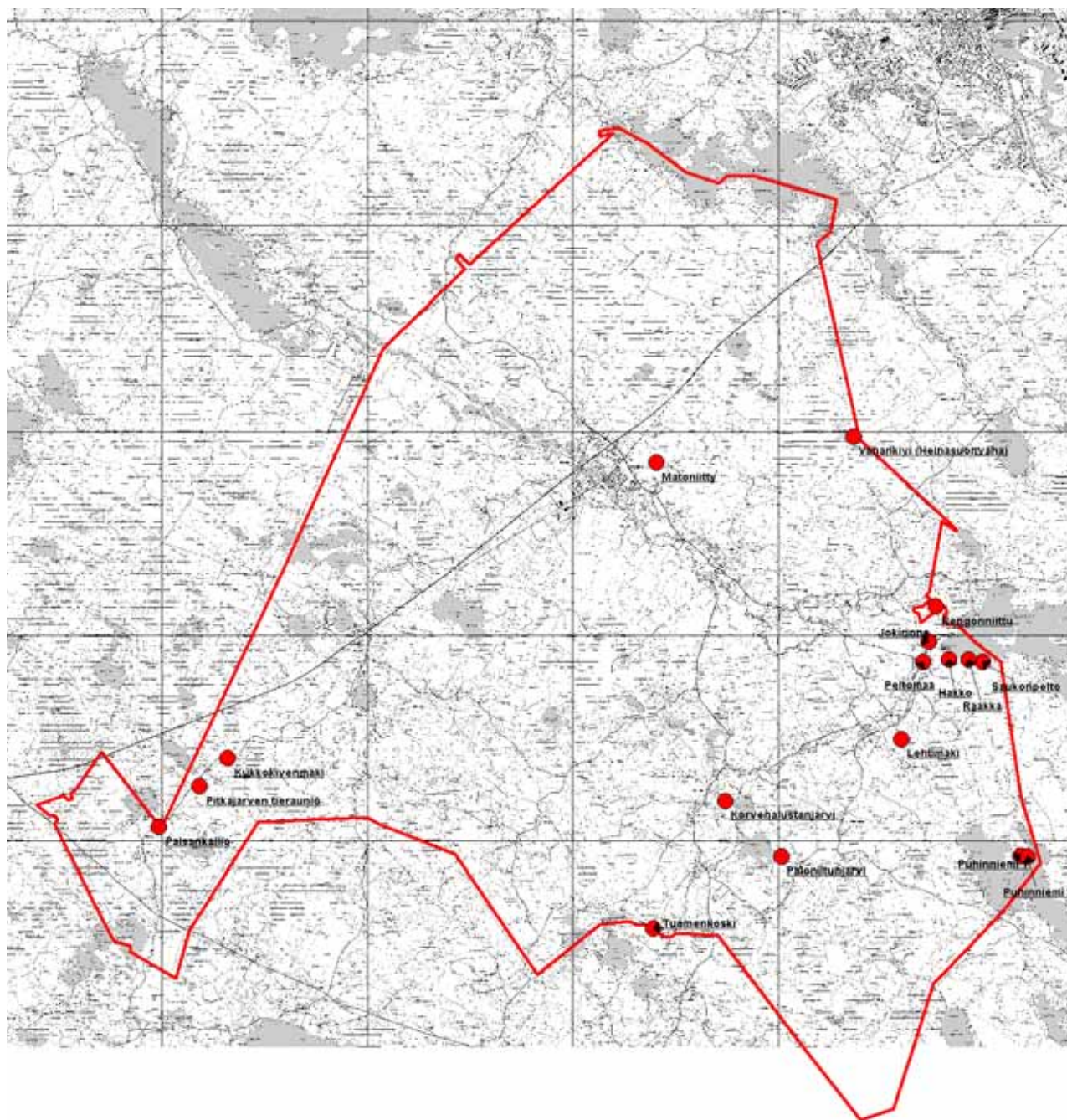
Hiekkänen, Markus 1993: Rengon kirkon historia. *Rengon historia*. Jyväskylä.

Hokkanen, Kalevi 2005: Lounais-Hämeen muinaisranta-analyysit ja muinaisrantojen visualisointi. Arkeologisen kulttuuriperinnön täydentävät selvitykset Hämeessä. *GTK:n raportti* P.22.4.110.

Purhonen, Paula (toim.) 2001: *Maiseman muisti. Valtakunnallisesti merkittävät muinaisjäännökset*. Museovirasto, Helsinki.

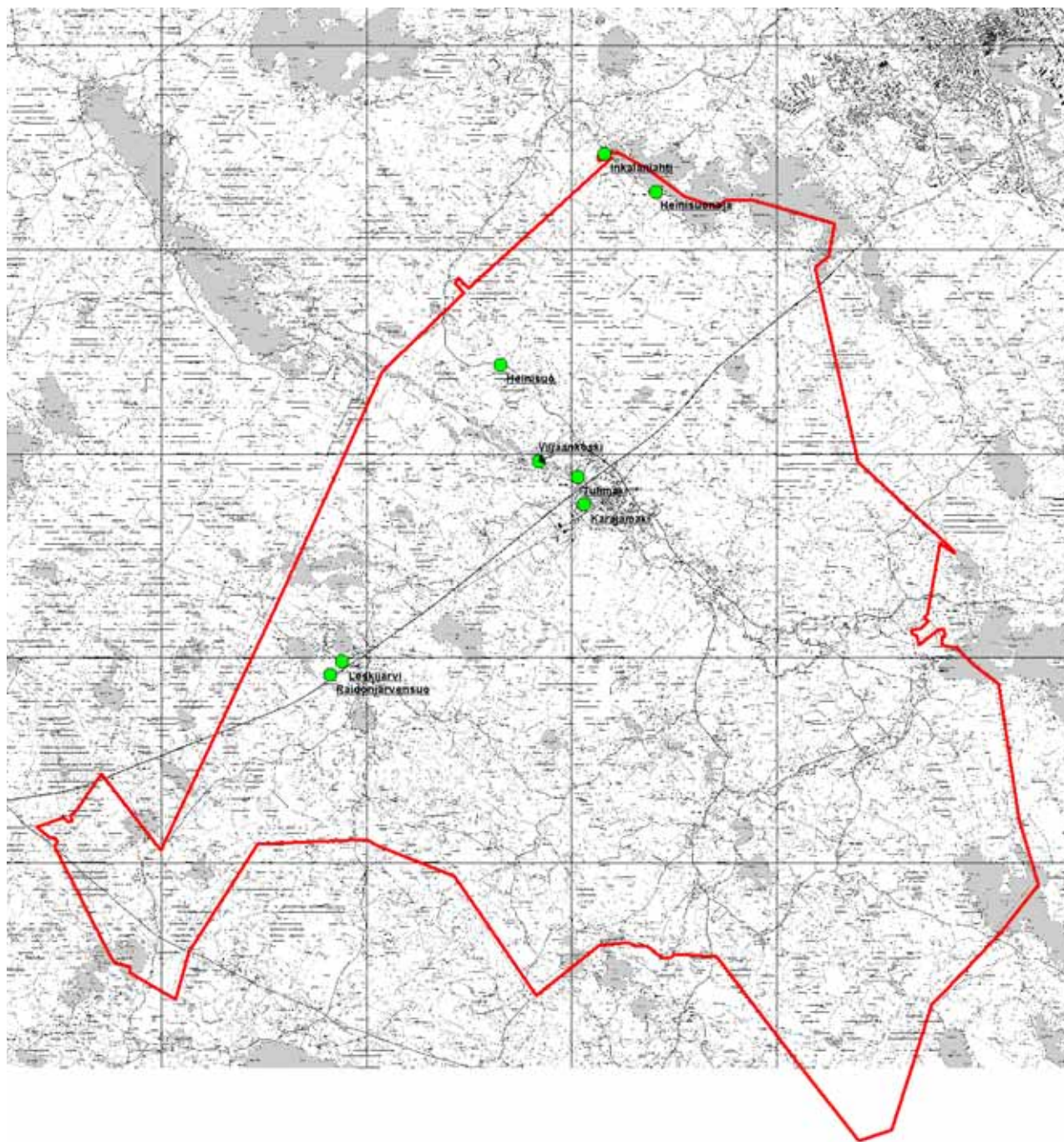
Somersalo, Sirpa & Luppi, Päivi 2003: Hämeen maakunnallinen maisemaselvitys. *Hämeen liiton julkaisu* II:190.

Rengon kiinteät muinaisjäännökset (kohteet 1-17). Mittakaava 1:150000

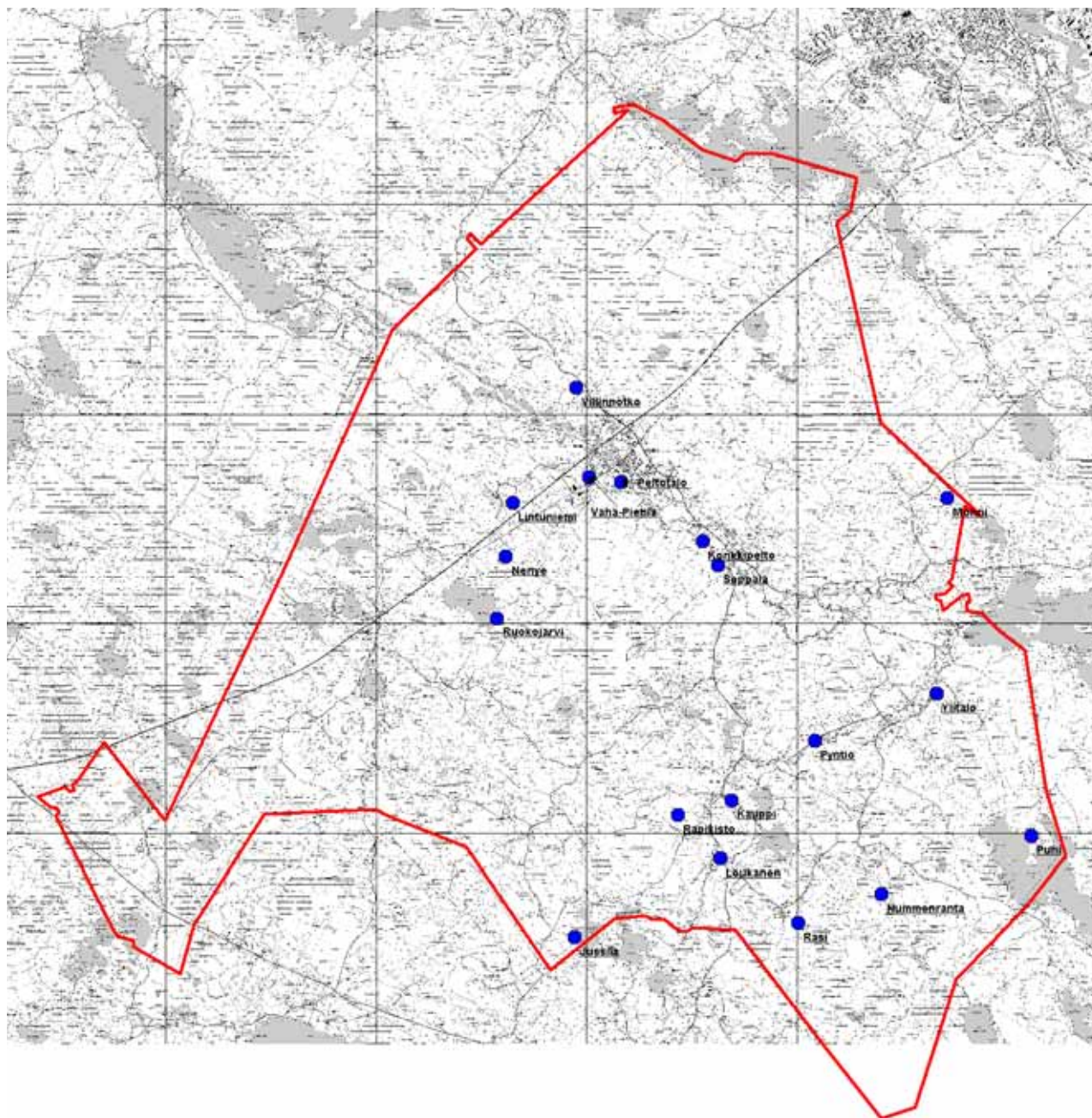

Rengon mahdolliset muinaisjäännökset (kohteet 18-25). Mittakaava 1:150000.

Rengon irtolöytöpaikat (kohteet 26-46). Mittakaava 1:150000.

1. Renko Saukonpelto (692010001)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6751953, i= 3361908, z= 81-82 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 10,3 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 69240200010033 Vanhatalo, Pekka Heikki, os. Valajantie 43, 14300 Renko
 Vanhatalo

Tutkimukset ja löydöt:

Matti Huurre 1964, inventointi, KM 17010 kvartsia

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36307:1-3 kvartsesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 7 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla aivan Janakkalan rajalla. Paikka on Saukonpelto-niminen peltoaukio, jonka poikki raja kulkee. Aukion itälaidassa Janakkalan puolella on korkeat Kovaskalliot (aikaisemmin Irjalankalliot), eteläpuolella hiekkainen Aseminnummi. Pellon länsipäästä, rantaharjanteelta on löydetty kvartsi-iskoksia ja mahdollisesti reikäkivi. Kartassa paikka on nimetty Saukoksi, aikaisemmin Saukonpelloksi. Asuinpaikan laajuus on noin 170 x 40 m.

2. Renko Lehtimäki (692010002)

Muinaisjäännöstyyppi: tiiliruukki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6750166, i= 3359852
Sijainti: Rengon kirkosta 9,6 km kaakkoon
Kiinteistöt:
 69240400030023 Siho, Kaarlo, os. Asemintie 404, 14300 Renko
 Lehtimäki
 69240400030023 Siho, Martti, os. Ollantie 93, 14300 Renko
 Lehtimäki

Tutkimukset ja löydöt:

Oiva Keskitalo 1952, tarkastus

Matti Huurre 1964, inventointi

Kohdekuvaus: Lehtimäen talosta 400 m eteläkaakkoon olevan harjun koilliseen viettävässä rinteessä on 3 - 5 m korkean hiekkavallin muodostama puoliympyrä, joka aukenee koilliseen. Sen halkaisija on noin 10 m. Vallin itäosa on korkein, noin 5 m. Sen itäpuolella on pari peräkkäistä pitkänomaista kaartuvaa kumpareta. Puoliympyrän keskellä, valleissa, päällä ja rinteissä on hiilipitoista maata, palanutta savea ja kuonaa. Kohdetta on pidetty tiilentekopaikkana, koska hiekkaa on saatu harjulta, savea alavalta maalta ja vesi on ollut lähellä.

3. Renko Kukkokivenmäki (692010003)

Muinaisjäännöstyyppi: kumpuja
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 213101 Lietsa
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6750443, i= 3343496, z= 145 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 11,3 km lounaaseen
Kiinteistöt:
 69241700010118 Pitkäjärvi, Marjatta Elisabet, os. Pitkäjärvi, 14300 Renko
 Pitkäjärvi

Tutkimukset ja löydöt:

Matti Huurre 1964, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Vanhan Turun maantien varressa on suuri siirtolohkare, Kukkokivi, joka on antanut mäkialueelle nimen. Mäen eteläpuolella noin 20 m maantiestä on kaksi matalaa kivensekaista hiekkakumpua. Toiseen kaivetusta koekuopasta on löytynyt hiiltä noin 20 cm syvyydestä. Kummut saattavat liittyä rakennuksiin, mutta ei ole mahdollista, että ne ovat hautakumpuja.

4. Renko Palsankallio (692010004)*Muinaisjäänöstyyppi:* rajamerkki*Ajoitus:* historiallinen*Rauhoitusluokka:* 1*Peruskartta:* 213101 Lietsa*Yhtenäiskoordinaatit:* p= 6748864, i= 3341679, z= 147 m mpy*Sijainti:* Rengon kirkosta 13,7 km lounaaseen*Kiinteistöt:*

08240700180015 Harjula Pitkäjärvi, Martti Aulis, os. Härkätie 782, 14300 Renko

08240700180015 Harjula Pitkäjärvi, Paavo Johannes

69240700020011 Eteläsaari, Aune Maria oikeudenomistajat, os. c/o

Lassikivi Eteläsaari Arvi, Härkätie 757, 14300 Renko

69240700020020 Keskitalo, Tyyne, oikeudenomistajat, os. Lietsa, 14300

Keskitalo Renko

69240700050012 Ihantola Tuominen, Toini Inkeri, os. Otsolahdentie 7 A 2, 02110 Espoo

69241100020042 Syrjä

69241700010010 Syrjä Pitkäjärvi, Martti Aulis, os. Härkätie 782, 14300 Renko

Tutkimukset ja löydöt:

Matti Huurre 1964, inventointi

Jyri Saukkonen 1985, inventointi

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen 1986, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus: Palsankallion rajapaikka sijaitsee Rengon Lietsan, Ojoisten ja Viialan kylän sekä Hattulan Katinalan kylän rajalla. Rajamerkki neline viisarimerkkeineen sijaitsee kallion laella. Viisarikivistä kolme on mt. 2831:n pohjoispuolella, yksi tien eteläpuolella. Rajakivi on suuri siirtolohkare tien pohjoispuolella. Kiven laelle on kaiverrettu ympyrä (halkaisija noin 36 cm), jonka keskustasta olevasta kuopasta lähtee seitsemän kaiverrettua linjaa.

5. Renko Vahankivi (Heinäsuonvaha) (692010005)*Muinaisjäänöstyyppi:* rajamerkki*Ajoitus:* historiallinen*Rauhoitusluokka:* 1*Peruskartta:* 213108 Hyvikkälä*Yhtenäiskoordinaatit:* p= 6757603, i= 3359031*Sijainti:* Rengon kirkosta 6,2 km itään*Kiinteistöt:*

10940700090001 Heinisuo Suomen valtio / Metsähallitus, os. Laatumaa PL 1058, 70101 Kuopio

16540400060023 Suoja-Heinisuo Suomen valtio / Metsähallitus, os. Laatumaa PL 1058, 70101 Kuopio

69240900040013 Korkeensuo Suomen valtio / Metsähallitus, os. Laatumaa PL 1058, 70101 Kuopio

69242000140027 Ylä-Vällä Kivikko, Kari Heikki Juhani, os. Välläntie 67, 13500 Hämeenlinna

10940700090001 Heinisuo Suomen valtio / Hämeen ympäristökeskus, os. PL 131,

69242000140027 Ylä-
Vällä 13101 Hämeenlinna
Kivikko, Reijo Tapani, os. Välläntie 14, 13500
Hämeenlinna

Tutkimukset ja löydöt:

Jyri Saukkonen 1984, inventointi

Kohdekuvaus:

Rajakivi sijaitsee laajalla metsäalueella, Heinisuon itäosassa. Kivi on nykyään Rengon Luolajan (ent. Vanajaa) ja Nevilän, Hämeenlinnan (ent. Vanajan) Kankaantaan ja Miemalan sekä Janakkalan Haapaniemen ja Viralan kylien rajapaikka. Peruskartalla kivi on siirtolohkareena ja nimellä Vahakivi.
Hämeenlinna kohdenro 109 01 0064
Janakkala kohdenro 165 01 0011

6. Renko Pitkäjärven tieraunio (692010006)

Muinaisjäännöstyyppi:

tieraunio

Ajoitus:

historiallinen

Rauhoitusluokka:

1

Peruskartta:

213101 Lietsa

Yhtenäiskoordinaatit:

p= 6749918, i= 3342718

Sijainti:

Rengon kirkosta 12,3 km lounaaseen

Kiinteistöt:

69241700010118

Pitkäjärvi, Marjatta Elisabet, os. Pitkäjärvi, 14300 Renko

Pitkäjärvi

Tutkimukset ja löydöt:

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen 1986, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi

Kohdekuvaus:

Maantien 2831 kaakkoispuolella sijaitsee 800 m pitkä ja 4,5 - 4,6 m leveä tieraunio, jonka alkua- ja loppupäistä osa on edelleen käytössä tilustienä. Tien pinta on soran peitossa. Tieraunion ja maantien 2831 risteyksestä etelälounaaseen on risteys, josta erkanevat tilustie Alitaloon ja Honkalaan. Tierauniossa on 145 - 150 m:n korkeuskäyrien välissä jyrkkä mäki, jonka molemmilla puolilla on 50 m:n pituinen sammaloitunut kivipengerrytys. Tieraunion ja maantien 2831 risteyksestä Pitkäjärven taloon ulottuva tieraunio on kokonaan nurmettunut, mutta erottuu ympäristöstään 0,5 m korkeampana.

7. Renko Tuomenkoski (100006940)

Muinaisjäännöstyyppi:

asuinpaikka

Ajoitus:

kivikautinen

Rauhoitusluokka:

2

Peruskartta:

213104 Ahoinen

Yhtenäiskoordinaatit:

p= 6745842, i= 3353598, z= 93-94 m mpy

Sijainti:

Rengon kirkosta 11 km etelään

Kiinteistöt:

69240100030004

Eskola, Risto Ensio, os. Tuomenkoskentie 1109 as. 1,

Tuomenkoski

14300 Renko

Tutkimukset ja löydöt:

Risto Eskola 1958, irtolöytö, KM 36308: 1 kivikirveen katkelma

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36308: 2-3 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 5 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Rengon ja Lopen rajalla, Kaartjoen pohjoisrannalla, Tuomenkosken talosta 300 m etelälounaaseen. Asuinpaikka on hietaisella pellon kohdalla joen rannalla. Muutoin pelto on hyvin tasaista ja maaperältään hiesua. Paikalta löytyi joitakin kvartseja n. 40 x 20 m kokoiselta alueelta. Paikalta on aiemmin löytynyt kivikirveen katkelma.

8. Renko Korvenalustanjärvi (100006941)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 213104 Ahoinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6748853, i= 3355489, z= 92-98 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 8,4 km eteläkaakkoon

Kiinteistöt:
 69240100010111 Kauppi Kauppi, Leena Maritta, os. Topenontie 1049, 14300
 69240100010111 Kauppi Kauppi, Juhani, os. Topenontie 1049, 14300 Renko

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36309: 1-5 saviastian paloja 14 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, liitupiipun pala

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Ahoisten kylässä, Korvenalustanjärven länsirannalla, Seppälän talosta 140-290 m kaakkoon, peltoalueella. Paikalta on löytöjä kolmesta eri keskittymästä, alin aivan järven rannalla, josta pienen (ehkä kaivetun?) poukaman edustalta löytyi muutama kvartsi noin viiden metrin päästä rannasta, n. 1,5 m järven pintaa ylempänä. Ylemmältä peltotasanteelta, edellisestä löytöpaikasta 70 m luoteeseen, ja 2-3 m ylemmältä tasolta, löytyi hietapellosta kvartsia ja tästä vielä 40 m luoteeseen löytyi suhteellisen pieneltä alueelta vielä noin kaksi metriä ylemmältä tasolta mm. nuorakeramiikkaa. Kaikkiaan asuinpaikka on pintalöytöjen perusteella n. 150 x 40 m laajuinen.

9. Renko Paloniitunjärvi (100006942)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6747433, i= 3356805, z= 91-92 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 10 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 69241600020036 Valden, Veikko Antero, os. Rasintie 326, 14300 Renko
 Palomäki
 69241600050017 Valden, Veikko Antero, os. Rasintie 326, 14300 Renko
 Paloniitty

Tutkimukset ja löydöt:

tuntematon irtolöytö, HML 3298 oikokirves

Matti Huurre 1964, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36310: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Paloniitunjärven itärannalla, Palomäen talosta 470 m länsiluoteeseen, peltoalueella. Paikka on alavaa, järvelle laskevaa hiesu-/hietapeltoa. Järven vanha ranta näkyy turpeisena alueena siellä täällä pellolla, 91,5-92 m mpy korkeudella. Yksittäinen kvartsi löytyi pellon pohjoisosasta, soiseen rantapensaikkoon laskevalta pellolta, mutta useampia löytyi pellon halki kulkevan ojan eteläpuolelta, matalalta rantapensaikon tasalla olevalta pellolta. Pellon reunan ja rantapensaikon välissä on 5-7 m leveä muokkaamaton alue, jolle asuinpaikka jatkuu - ehkä osittain ehjänä.

10. Renko Puhinniemi 1 (100006943)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6747200, i= 3362628, z= 112-113 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 13,6 km kaakkoon

Kiinteistöt:
69240400040024 Riihimäen kaupunki, os. PL 125, 11101 Riihimäki
Puhinniemi

Tutkimukset ja löydöt:
Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36311: 1-2 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee lähellä Rengon ja Janakkalan rajaa, Valajärven pohjoisrannalla, Puhinniemen etelärannalla. Järven rantakallioiden suojassa on kapea rantaterrassi, jossa on muokattu hieman maata nuotiopaikaksi ja tästä löytyi epämääräinen kvartsi-iskos. Nuotiopaikkaa hieman alemmalle törmälle tehdystä koekuopasta, noin kolme metriä vesirajasta, löytyi hiekan seasta kvartsi-iskoksia. Löydöt olivat hyvin pinnassa ja maa vaikutti myös olevan hyvin palanut ja siinä oli hiiliä sekä pieniä paloja palanutta luuta, jota ei saatu talteen. Ilmeisesti kyseessä on suppea-alainen leiripaikka, joka nykyäänkin on luontainen rantautumispaikka alueella. Asuinpaikan laajuus on ehkä vain 15 x 5 m.

11. Renko Puhinniemi 2 (100006944)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6747163, i= 3362787, z= 112-113 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 13,7 km kaakkoon
Kiinteistöt:
69240400040024 Riihimäen kaupunki, os. PL 125, 11101 Riihimäki
Puhinniemi

Tutkimukset ja löydöt:
Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36312 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee lähellä Rengon ja Janakkalan rajaa, Valajärven pohjoisrannalla, Puhinniemen kaakkokärjessä. Paikka on kivikkoista kangasmaastoa. Noin 30 m niemen kärjestä länteen tehdystä koekuopasta tuli löytöjä. Kuoppa tehtiin noin kolme metriä vesirajasta pari metriä järven pinnan yläpuolella olevalle tasanteelle. Muutamia metrejä koekuopasta länteen päin, avonaisessa törmässä havaittiin hiiliä ja palanutta maata. Topografian perusteella asuinpaikka voi olla laajahkokin - mahdollisesti koko niemenkärjen alue.

12. Renko Rääkkä (100006945)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6752027, i= 3361582, z= 83-84 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 9,8 km kaakkoon
Kiinteistöt:
69240200010033 Vanhatalo, Pekka Heikki, os. Valajantie 43, 14300 Renko
Vanhatalo

Tutkimukset ja löydöt:
Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36313 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla, Rääkkä- ja Saukko -nimisten peltoalueiden välillä olevalla metsäalueella. Järven vanhan rantavallin halki on kaivettu kuivatusoja, jonka molemmilta reunoilta löytyi kvartsia ja palaneita kiviä hyvin hienon valkoisen hiedan seasta noin kaksi metriä Haapajärven pinnan yläpuolelta. Kuivatusojasta länteen löytyi äestetyltä rantavallilta lisää kvartsia ja palaneita kiviä. Rantatörmä on aikoinaan hieman sortunut vanhaan Haapajärveen, ja tästä "valahtaneesta" törmästäkin kerättiin löytöjä. Äestysalueesta länteen on pusikoitunut vanha pelto ja sen jälkeen, ennen Rääkkäpeltoa, on ehjää rantavallia jota koekuopitettaessa ei löytöjä saatu. Silti se on potentiaalista asuinpaikkamaastoa. Asuinpaikan laajuus on noin 60 x 20 m.

13. Renko Hakko (1000006946)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6752061, i= 3361097, z= 82-83 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 9,4 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 69240400030059 Hakko Suokas, Arja-Leena, os. Asemintie 234, 14300 Renko
 69240400030059 Hakko Suokas, Valto Albin, os. Asemintie 234, 14300 Renko

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36314: 1-2 kvartsi-iskoksia 16 kpl, kvartsikimpale

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla, Rääkkä-nimisen peltoalueen länsipuolella, Hakon talosta 530 m koilliseen. Hienohietaisella pellolla on havaittavissa vanha rantatörmä, jolta kerättiin löytöjä noin 80 x 30 m kokoiselta alueelta ja lisäksi yksittäinen iso kvartsikimpale löytöalueesta vielä 50 m luoteeseen, läheltä pellon kulmaa. On hyvin mahdollista, että asuinpaikka jatkuu tässä suunnassa ehjässä metsässä.

14. Renko Peltomaa (1000006947)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6752022, i= 3360474, z= 85-86 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 8,9 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 69240400030045 Ketonen, Tapio Eino Kalevi, os. Mannerheimintie 87 A
 Peltomaa 22, 00270 Helsinki
 69240400030047 Kukkonen, Teuvo Sakari oikeudenomistajat, os.
 Jorpakko Käräjämäentie 1, 14300 Renko

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36315: 1-4 kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsipuolella, Kaartjoen länsirannalla, Hakon talosta n. 250 m luoteeseen. Asuinpaikka on hietapellolla, kohtalaisen jyrkän vanhan rantatörmän päällä, törmältä 20-30 m sisämaahan. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty paikalta n. 100 x 20 m kokoiselta alueelta.

15. Renko Jokirinne (1000006948)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta: 213107 Kaloinen
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6752512, i= 3360626, z= 83-84 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 8,8 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 69240400030136 Nuutila Kymäläinen, Reijo Kalervo, os. Nuutilantie 30, 14300
 Renko

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36316: 1-3 saviastian paloja 5 kpl, kvartsi-iskoksia 26 kpl, palanutta luuta 27 kpl

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsirannalla, Kaartjoen suistossa olevalla hiekkaisella peltoalueella, kesämökkialueen keskellä. Löytöalue on selvän muinaisrantatörmän päällä, jonka edustalla on pensaikkoinen maatuma. Paikalta on kerätty löytöjä varsinaisesti 80 x 40 m kokoiselta alueelta, jonka lisäksi jonkin verran yksittäisiä löytöjä on tästä alueesta 50-70 m koilliseen.

16. Renko Rengonniittu (100006949)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Peruskartta: 213108 Hyvikkälä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6753359, i= 3360840, z= 83-86 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 8,7 km kaakkoon

Kiinteistöt:
 16540600010068 Irjala Möller, Erik Oskar oikeudenomistajat, os. c/o Mathilde Möller, Irjalantie 258 as. 1, 12400 Tervakoski
 16540600010068 Irjala Möller, Maria Fanny Linnea, os. Kemiöntie 1450 bst 2, 25650 Strömman
 69240000060028 Takaniitty Möller, Maria Fanny Linnea, os. Kemiöntie 1450 bst 2, 25650 Strömman
 69240400060030 Alho Sihvo, Tauno Johannes
 69240400060030 Alho Sihvo, Auli Raija Kaarina, os. Hakkotie 132, 14300

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36317: 1-6 kvartsi-iskoksia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsirannalla, Renkajoen varrella, Rengonniittunimisen pellon keskellä olevalla kumpareella, muinaisella saarella, joka on metsäsaarekkeena. Aivan saarenon pohjoiskärki kuuluu Janakkalan kuntaan. Kumpare on pohjois-eteläsuuntainen ja kooltaan n. 140 x 50 m. Saarenon lakitasanne kohoaa 2-3 m ympäröivää peltoa ylemmäksi. Maasto on sekametsää, maaperä hieman kivensekaista ruskeaa hiekkaa. Asuinpaikkalöytöjä on koko kumpareen alueelta. Pohjoispäähän tehdystä koekuopasta 1 löydettiin palanutta luuta. Aivan koekuopan pohjoispuolella on vanha pieni hiekkakuoppa, jossa on ketun- tai kanikoloja. Lakitasanteen eteläpään länsireunalle tehdystä koekuopasta 2 löytyi yksi kvartsi-iskos. Tasanteen keskelle, lähelle ensimmäistä koekuoppaa tehdystä koekuopasta 3 tuli hyvin runsaasti löytöjä punaisenruskean hiekan seasta. Saarenon eteläisen "hännän" tyvelle tehdystä koekuopasta 4 tuli löytöjä, samoin aivan saarenon eteläkärkeen tehdyssä kuopassa oli löytöjä ja likamaata. Koko saarento on kivikautista asuinpaikkaa ja ehjänä suojeltava 1. luokan muinaisjäännöksenä.

17. Renko Matoniitty (100006950)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Peruskartta: 213105 Renko
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6757201, i= 3354191, z= 115-116 m mpy
Sijainti: Rengon kirkosta 1,3 km koilliseen

Kiinteistöt:
 69241400030079 Eerola Pulkki, Marko Tapio, os. Keskuskujat 4 B 13, 14300 Renko
 69241400030079 Eerola Pulkki, Kari Juhani, os. Lepomäentie 22, 14300 Renko
 69241400050073 Iso-Jussila Iso-Pietilä, Hannu Kaarlo, os. Lepomäentie 38, 14300 Renko
 69241400050073 Iso-Jussila Iso-Pietilä, Virpi Armi Hannele, os. Lepomäentie 38, 14300 Renko

Tutkimukset ja löydöt:

Paavo ja Kalle Eerola 1927, irtolöytö, HML olkakirves

Matti Huurre 1964, inventointi

Petro Pesonen 2006, inventointi, KM 36318: 1-3 kvartsiiveitsi/-saha, kvartsiikaavin, kvartsi-iskoksia 6 kpl

Kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Rengon kirkonkylän koillispuolella, Uusikylän pohjoispuolella olevalla peltoalueella, Matoniityllä, Mankelimäen eteläpuolella. Paikalta on aiemmin löydetty olkakirves (HML). Inventoinnissa lounaaseen suuntautuvan peltoniemekkeen laelta ja kaakkoislaidalta kerättiin kvartseja noin 60 x 20 m kokoiselta alueelta. Pelto on hiesusavea. Niemekkeen itäpuolella on pieni oja, em. kirves lienee löydetty niemekkeen länsipuolelta.

Löytötaulukko

Kokoelma	Päänumero	Alanumerot	Mjttunnus	Inventointinnumero	Kohdenimi	Löytöluokitus
KM	1832	1	1000006984	43	Monni	alkeellinen taltta
KM	1832	2	1000006984	43	Monni	oikokirves
KM	1832	3	1000006985	44	Oinaala	oikokirves
KM	1869	51	1000006986	45	Nevilä	kirveen katkelma
KM	3453	6	1000006971	34	Vähä-Pietilä	vasarakirveen katkelma
KM	3453	2	1000006979	39	Pyntiö	vasarakirveen katkelma
KM	3453	3	1000006979	39	Pyntiö	vasarakirveen katkelma
KM	3453	5	1000006972	35	Peltotalo	pohjalainen tasataltta
KM	3453	4	1000006973	36	Seppälä	kirveen katkelma
KM	5846	4	1000006971	34	Vähä-Pietilä	oikokirves
KM	6902		1000006977	38	Rasi	vasarakirves
KM	9431		1000006970	33	Villinnotko	karhunkeihäs
KM	13012		1000006967	31	Lintuniemi	tasataltta
KM	14144		1000006962	26	Jussila	eteläsuomalainen tasataltta
KM	17010		692010001	1	Saukonpelto	kvartsia
KM	17049		1000006983	42	Puhi	saviastia
KM	19168		1000006982	41	Ylitalo	savikiekko
KM	21557		1000006981	40	Nummenranta	tasataltta
KM	22021		1000006981	40	Nummenranta	hioin
KM	23689		1000006965	29	Kauppi	hioin
KM	35463		1000006966	30	Ruokojärvi	kourutaltta
KM	36307	1	3 692010001	1	Saukonpelto	kvartsiesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 7 kpl
KM	36308	2	3 1000006940	7	Tuomenkoski	pii-iskos, kvartsi-iskoksia 5 kpl
KM	36308	1	1000006940	7	Tuomenkoski	kivikirveen katkelma
KM	36309	1	5 1000006941	8	Korvenalustanjärvi	saviastian paloja 14 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, liitupiipun pala
KM	36310	1	2 1000006942	9	Paloniitunjärvi	kvartsi-iskoksia 3 kpl
KM	36311	1	2 1000006943	10	Puhinniemi 1	kvartsi-iskoksia 8 kpl
KM	36312		1000006944	11	Puhinniemi 2	kvartsi-iskoksia 2 kpl
KM	36313		1000006945	12	Rääkkä	kvartsi-iskoksia 8 kpl
KM	36314	1	2 1000006946	13	Hakko	kvartsi-iskoksia 16 kpl, kvartsikimpale
KM	36315	1	5 1000006947	14	Peltomaa	kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl, palanutta luuta 1 kpl
KM	36316	1	3 1000006948	15	Jokirinne	saviastian paloja 5 kpl, kvartsi-iskoksia 26 kpl, palanutta luuta 27 kpl
KM	36317	1	6 1000006949	16	Rengonniittu	kvartsi-iskoksia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl

KM	36318	1	3	1000006950	17	Matoniitty	kvartsiveitsi/-saha, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 6 kpl
KM	36319	1	2	1000006956	18	Heinisuonoja	kvartsi-iskos, palanutta luuta 2 kpl
KM	36320			1000006957	19	Inkalanlahti	kvartsi-iskos
HML				1000006950	17	Matoniitty	olkakirves
HML	2015			1000006968	32	Nenye	hioin
HML	3298			1000006942	9	Paloniitunjärvi	oikokirves
HML	4668			1000006964	28	Loukanen	oikokirves
HML	4869	1		1000006987	46	Nummenkylä	putkikeihäänkärki
Rengon museo				1000006963	27	Rapikisto	oikokirves
kateissa?				1000006976	37	Konkkipelto	oikokirves?

Kuva- ja negatiiviluettelo

Kuvaaja Petro Pesonen 2006

MV	Kuva	Kohde	Aihe	Pvm
141874	1	Saukonpelto	Asuinpaikka Haapajärven rannalla. W-E.	16.5.2006
141875	12	Rääkkä	Asuinpaikka äestetyllä rantavallilla. SW-NE.	16.5.2006
141876	29	Ylitalo	KM 19168 löytöpaikka pellolla. W-E.	16.5.2006
141877	28	Nummenranta	Löytöpaikka koivusta oikealle. SW-NE.	16.5.2006
141878	10	Paloniitunjärvi	Oja, josta HML 3298 todennäköisesti on löytynyt, taustalta löytyi kvartseja. E-W.	17.5.2006
141879	11	Paloniitunjärvi	Asuinpaikka rantapellolla. SE-NW.	17.5.2006
141880	23	Kauppi	KM 23689 löytöpaikka kuvan perunapellolla. NW-SE.	17.5.2006
141881	8	Korvenalustanjärvi	Kvartsin löytöpaikka rantapellolla. N-S.	17.5.2006
141882	20	Jussila	KM 14144 löytöpaikka tasaisella savipellolla Kyynäröisen rannalla. N-S.	17.5.2006
141883	22	Loukanen	HML 4668 löytöpaikka koskesta, sillan toiselta puolelta. NE-SW.	18.5.2006
141884	21	Rapikisto	Rengon museon oikokirveen löytöpaikka metsänreunassa peltoaukean toisella laidalla. NE-SW.	18.5.2006
141885	24	Ruokojärvi	KM 35673 löytöpaikka mökin edustalta rantavedestä. E-W.	18.5.2006
141886	26	Nenye	HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.	19.5.2006
141887	27	Nenye	HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.	19.5.2006
141888	17	Raidonjärvensuo	Kuoppa kuusimetsässä. SW-NE.	19.5.2006
141889	3	Palsankallio	Ympyräkuvio siirtolohkareen päällä. NE-SW.	19.5.2006
141890	4	Palsankallio	Viisarikiviröykkiötä. SE-NW.	19.5.2006
141891	5	Palsankallio	Rajakivi opastauluineen. SW-NE.	19.5.2006
141892		Heinioja	Heinioja Lintuniemen länsipuolella. N-S.	22.5.2006
141893		Heinioja	Heinioja Lintuniemen länsipuolella. N-S.	22.5.2006
141894		Heinioja	Heinioja. SW-NE.	22.5.2006
141895	25	Lintuniemi	KM 13012 löytöpaikka. NE-SW.	22.5.2006
141896	19	Käräjämäki	Käräjäkivet. NW-SE.	23.5.2006
141897	13	Hakko	Asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	23.5.2006
141898	15	Jokirinne	Asuinpaikka pellolla kuvan keskellä. N-S.	23.5.2006
141899	9	Korvenalustanjärvi	Asuinpaikka peltoterassilla. SW-NE.	23.5.2006
141900	16	Inkalanlahti	Kvartsilöytö jokitormän päältä. NW-SE.	24.5.2006
141901	18	Heinisuo	Hiilimiilu suon rannalla. NW-SE.	24.5.2006
141902	2	Kukkokivenmäki	Kumpareet uudehkon metsätien varressa. S-N.	25.5.2006
141903	6	Pitkäjärven tieraunio	N-S.	25.5.2006
141904	7	Pitkäjärven tieraunio	Pitkäjärven torppa.	25.5.2006
141905	14	Peltomaa	Asuinpaikka peltotörmällä. NW-SE.	26.5.2006

Dialuettelo

Kuvaaja Petro Pesonen 2006

Dianro	Kohde	Aihe	Pvm
59085	Saukonpelto	Asuinpaikka Haapajärven rannalla. W-E.	16.5.2006
59086	Kukkokivenmäki	Kumpareet uudehkon metsätien varressa. S-N.	25.5.2006
59087	Palsankallio	Ympyräkuvio siirtolohkareen päällä. NE-SW.	19.5.2006
59088	Palsankallio	Viisarikiviröykkiöitä. SE-NW.	19.5.2006
59089	Palsankallio	Rajakivi opastauluineen. SW-NE.	19.5.2006
59090	Pitkäjärven tieraunio	N-S.	25.5.2006
59091	Pitkäjärven tieraunio	Aitta/talli tien varrella.	25.5.2006
59092	Pitkäjärven tieraunio	Pitkäjärven torppa.	25.5.2006
59093	Pitkäjärven tieraunio	Pitkäjärven torppa.	25.5.2006
59094	Pitkäjärven tieraunio	Pitkäjärven torppa.	25.5.2006
59095	Pitkäjärven tieraunio	Torpan aitat.	25.5.2006
59096	Korvenalustanjärvi	Kvartsin löytöpaikka rantapellolla. N-S.	17.5.2006
59097	Korvenalustanjärvi	Asuinpaikka peltoterassilla. SW-NE.	23.5.2006
59098	Paloniitunjärvi	Oja, josta HML 3298 todennäköisesti on löytynyt, taustalta löytyi kvartseja. E-W.	17.5.2006
59099	Paloniitunjärvi	Asuinpaikka rantapellolla. SE-NW.	17.5.2006
59100	Rääkkä	Asuinpaikka äestetyllä rantavallilla. SW-NE.	16.5.2006
59101	Hakko	Asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	23.5.2006
59102	Peltomaa	Asuinpaikka peltotörmällä. NW-SE.	26.5.2006
59103	Jokirinne	Asuinpaikka pellolla kuvan keskellä. N-S.	23.5.2006
59104	Inkalanlahti	Kvartsilöytö jokitörmän päältä. NW-SE.	24.5.2006
59105	Raidonjärvensuo	Kuoppa kuusimetsässä. SW-NE.	19.5.2006
59106	Heinisuo	Hiilimiilu suon rannalla. NW-SE.	24.5.2006
59107	Käräjämäki	Käräjäkivet. NW-SE.	23.5.2006
59108	Jussila	KM 14144 löytöpaikka tasaisella savipellolla Kynnäröisen rannalla. N-S.	17.5.2006
59109	Rapikisto	Rengon museon oikokirveen löytöpaikka metsänreunassa peltoaukean toisella laidalla. NE-SW.	18.5.2006
59110	Loukanen	HML 4668 löytöpaikka koskesta, sillan toiselta puolelta. NE-SW.	18.5.2006
59111	Kauppi	KM 23689 löytöpaikka kuvan perunapellolla. NW-SE.	17.5.2006
59112	Ruokojärvi	KM 35673 löytöpaikka mökin edustalta rantavedestä. E-W.	18.5.2006
59113	Lintuniemi	KM 13012 löytöpaikka. NE-SW.	22.5.2006
59114	Nenye	HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.	19.5.2006
59115	Nummenranta	Löytöpaikka koivusta oikealle. SW-NE.	16.5.2006
59116	Ylitalo	KM 19168 löytöpaikka pellolla. W-E.	16.5.2006

Luettelo kohteista peruskarttalehdittäin

Kohteiden numerointi vastaa inventointikertomuksen kohdenumerointia

	<i>Kiinteät muinaisjännökset</i>	<i>Mahdolliset muinaisjännökset</i>	<i>Irtolöydöt</i>
2042 09 LOPPI			
2131 01 LIETSA	3,4,6	20,21	
2131 02 VUOHINIEMI			
2131 04 AHOINEN	7,8		26,27,28,29
2131 05 RENKO	17	22,23,24,25	30,31,32,33,34,35,36,37
2131 06 HYRVÄLÄ		18,19	
2131 07 KALOINEN	1,2,9,10,11,12,13,14,15		38,39,40,41,42
2131 08 HYVIKKÄLÄ	5,16		43,45
2131 09 HÄMEENLINNA			

Kohdehakemisto

Inventointinnumero	Mjtnus	Kohdenimi	Mjtyyppi	Ajoitus	PKnumero	Sivunumero
1	692010001	Saukonpelto	asuinpaikka	kivikautinen	213107	29
2	692010002	Lehtimäki	tiiliruukki	historiallinen	213107	30
3	692010003	Kukkokivenmäki	kumpuja	ajoittamaton	213101	31
4	692010004	Palsankallio	rajamerkki	historiallinen	213101	32
5	692010005	Vahankivi (Heinäsuonvaha)	rajamerkki	historiallinen	213108	33
6	692010006	Pitkäjärven tieraunio	tieraunio	historiallinen	213101	34
7	1000006940	Tuomenkoski	asuinpaikka	kivikautinen	213104	35
8	1000006941	Korvenalustanjärvi	asuinpaikka	kivikautinen	213104	36
9	1000006942	Paloniitunjärvi	asuinpaikka	kivikautinen	213107	37
10	1000006943	Puhinniemi 1	asuinpaikka	kivikautinen	213107	38
11	1000006944	Puhinniemi 2	asuinpaikka	kivikautinen	213107	39
12	1000006945	Rääkkä	asuinpaikka	kivikautinen	213107	40
13	1000006946	Hakko	asuinpaikka	kivikautinen	213107	41
14	1000006947	Peltomaa	asuinpaikka	kivikautinen	213107	42
15	1000006948	Jokirinne	asuinpaikka	kivikautinen	213107	43
16	1000006949	Rengonniittu	asuinpaikka	kivikautinen	213108	44
17	1000006950	Matoniitty	asuinpaikka	kivikautinen	213105	45
18	1000006956	Heinisuonoja	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	213106	46
19	1000006957	Inkalanlahti	mahdollinen asuinpaikka	kivikautinen	213106	47
20	1000006958	Leskijärvi	tervahauta	historiallinen	213101	48
21	1000006959	Raidonjärvensuo	hiilimiiluja	historiallinen	213101	49
22	1000006960	Viljaankoski	kuoppa	ajoittamaton	213105	50
23	1000006961	Heinisuo	hiilimiilu	ajoittamaton	213105	51
24	1000005755	Käräjämäki	käräjäpaikka	historiallinen	213105	52
25	1000005756	Tulimäki	tuli- ja keinupaikka	historiallinen	213105	53
26	1000006962	Jussila	löytöpaikka	kivikautinen	213104	54
27	1000006963	Rapikisto	löytöpaikka	kivikautinen	213104	55
28	1000006964	Loukanen	löytöpaikka	kivikautinen	213104	56
29	1000006965	Kauppi	löytöpaikka	esihistoriallinen	213104	57
30	1000006966	Ruokojärvi	löytöpaikka	kivikautinen	213105	58
31	1000006967	Lintuniemi	löytöpaikka	kivikautinen	213105	59
32	1000006968	Nenye	löytöpaikka	esihistoriallinen	213105	60
33	1000006970	Villinotko	löytöpaikka	historiallinen	213105	61
34	1000006971	Vähä-Pietilä	löytöpaikka	kivikautinen	213105	62
35	1000006972	Peltotalo	löytöpaikka	kivikautinen	213105	63
36	1000006973	Seppälä	löytöpaikka	kivikautinen	213105	64
37	1000006976	Konkkipelto	löytöpaikka	kivikautinen	213105	65
38	1000006977	Rasi	löytöpaikka	kivikautinen	213107	66
39	1000006979	Pyntiö	löytöpaikka	kivikautinen	213107	67
40	1000006981	Nummenranta	löytöpaikka	kivikautinen	213107	68

41	1000006982	Ylitalo	löytöpaikka	rautakautinen	213107	69
42	1000006983	Puhi	löytöpaikka	rautakautinen	213107	70
43	1000006984	Mommi	löytöpaikka	kivikautinen	213108	71
44	1000006985	Oinaala	löytöpaikka	kivikautinen		72
45	1000006986	Nevilä	löytöpaikka	kivikautinen	213108	73
46	1000006987	Nummenkylä	löytöpaikka	rautakautinen		74

1 Renko Saukonpelto (692010001)

Muinaisjännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6751953, i= 3361908, z= 81-82 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 10,3 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla aivan Janakkalan rajalla. Paikka on Saukonpelto-niminen peltoaukio, jonka poikki raja kulkee. Aukion itälaidassa Janakkalan puolella on korkeat Kovaskalliot (aikaisemmin Irjalankalliot), eteläpuolella hiekkainen Aseminummi. Pellon länsipäästä, rantaharjanteelta on löydetty kvartsi-iskoksia ja mahdollisesti reikäkivi. Kartassa paikka on nimetty Saukoksi, aikaisemmin Saukonpelloksi. Asuinpaikan laajuus on noin 170 x 40 m.

Tutkimukset

Matti Huurre, inventointi 1964. Huurteen kertomuksen mukaan paikalta on aikoinaan mahdollisesti löytynyt myös reikäkivi, joka olisi lähetetty johonkin museoon. Löydöt: KM 17010 kvartsia.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Saukonpellon kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 16.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka on Haapajärven vanhalla rantatörmällä oleva pelto, jossa erottuu ympäristöään keltaisempana hiekka"juotti" 2-3 m korkean törmän tuntumassa. Hiekassa on havaittavissa paljon rautasaostumia. Koko rantatörmää ei ole kynnetty pelloksi, vaan paikoin törmää on ehjänä muutaman metrin levyinen kaistale. Inventoinnissa kvartsilöytöjä kerättiin kahdesta keskittymästä: a) aivan pellon länsireunasta, n. 50 x 30 m kokoiselta alueelta ja tästä 75 m itään 40 x 20 m kokoiselta alueelta. Itäinen löytöalue ei ole keltaisella hiekalla, vaan maa on tässä hyvin pölyistä, harmaata, hienoa hiekkaa ja löytöalue jatkuu idässä vielä savisemmalle maaperälle. Löydöt: KM 36307:1-3 kvartsiesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 7 kpl.

Löydöt

KM 17010 kvartsia

KM 36307: 1-3 kvartsiesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 7 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 22

Negatiivit ja kuvat:

141874	1	Saukonpelto	Asuinpaikka Haapajärven rannalla. W-E.	16.5.2006
--------	---	-------------	--	-----------

Diat:

59085		Saukonpelto	Asuinpaikka Haapajärven rannalla. W-E.	16.5.2006
-------	--	-------------	--	-----------

2 Renko Lehtimäki (692010002)

Muinaisjäännöstyyppi: tiiliruukki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750166, i= 3359852

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 9,6 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Lehtimäen talosta 400 m eteläkaakkoon olevan harjun koilliseen viettävässä rinteessä on 3 - 5 m korkean hiekkavallin muodostama puoliympyrä, joka aukenee koilliseen. Sen halkaisija on noin 10 m. Vallin itäosa on korkein, noin 5 m. Sen itäpuolella on pari peräkkäistä pitkänomaista kaartuvaa kumpareta. Puoliympyrän keskellä, valleissa, päällä ja rinteissä on hiilipitoista maata, palanutta savea ja kuonaa. Kohdetta on pidetty tiilentekopaikkana, koska hiekkaa on saatu harjulta, savea alavalta maalta ja vesi on ollut lähellä.

Tutkimukset

Oiva Keskitalo, tarkastus 1952.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 21

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

3 Renko Kukkokivenmäki (692010003)

Muinaisjäännöstyyppi: kumpuja
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213101 LIETSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750443, i= 3343496, z= 145 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 11,3 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Vanhan Turun maantien varressa on suuri siirtolohkare, Kukkokivi, joka on antanut mäkialueelle nimen. Mäen eteläpuolella noin 20 m maantiestä on kaksi matalaa kivensekaista hiekkakumpua. Toiseen kaivetusta koekuopasta on löytynyt hiiltä noin 20 cm syvyydestä. Kummut saattavat liittyä rakennuksiin, mutta ei ole mahdotonta, että ne ovat hautakumpuja.

Tutkimukset

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Rengon inventoinnissa helatorstaina 25.5.2006. Mukana inventoimassa oli Sirpa Leskinen. Lähempänä vanhaa Turun maantietä on halkaisijaltaan 6-7 metriä oleva maakumpu, jonka keskellä on pieni kuopanne, kummussa näkyy olevan jonkin verran kiviä. Metsätie kulkee kummun eteläreunan sivuitse ja on osittain tuhonnut sitä. Tie myös halkaisee toisen mahdollisen kummun noin 10 m edellisestä itään. Matti Huurteen inventoinnissaan mainitsema toinen kumpu lienee kuitenkin metsätien eteläpuolella ja sekin on rikkoutunut tietä tehtäessä. Ympäristössä on tehty metsä-äestystä eivätkä kummut siten erotu kovinkaan hyvin maastossa.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

141902 2 Kukkokivenmäki Kumpareet uudehkon metsätien varressa. S-N. 25.5.2006

Diat:

59086 Kukkokivenmäki Kumpareet uudehkon metsätien varressa. S-N. 25.5.2006

4 Renko Palsankallio (692010004)

Muinaisjäänöstyyppi: rajamerkki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 213101 LIETSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748864, i= 3341679, z= 147 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 13,7 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Palsankallion rajapaikka sijaitsee Rengon Lietsan, Ojoisten ja Viialan kylän sekä Hattulan Katinalan kylän rajalla. Rajamerkki neline viisarimerkkeineen sijaitsee kallion laella. Viisarikivistä kolme on mt. 2831:n pohjoispuolella, yksi tien eteläpuolella. Rajakivi on suuri siirtolohkare tien pohjoispuolella. Kiven laelle on kaiverrettu ympyrä (halkaisija noin 36 cm), jonka keskustasta olevasta kuopasta lähtee seitsemän kaiverrettua linjaa.

Tutkimukset

Matti Huurre, inventointi 1964.

Jyri Saukkonen, inventointi 1985. Hattulan inventointikertomus kohde 1 s. 48

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen, inventointi 1986. Hämeen Härkätien inventointi 1985-1987

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin rajamerkin Rengon inventoinnissa 19.5.2006. Rajamerkillä on opastaulu, ympyräkuvio on hyvin näkyvässä kiven päällä ja muutenkin kohde näyttää olevan hyvässä hoidossa. Tien pohjoispuolella olevat kolme viisarikiviröykkiötä ovat selkeästi näkyvillä, mutta tien eteläpuolella oleva röykkiö lienee jäänyt osittain tien alle. Paikalla on iso kivenlohkare ja joitakin kiviä sekä puupaalu, jossa lukee "rajatolppa".

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 2

Negatiivit ja kuvat:

141889	3	Palsankallio	Ympyräkuvio siirtolohkareen päällä. NE-SW.	19.5.2006
141890	4	Palsankallio	Viisarikiviröykkiötä. SE-NW.	19.5.2006
141891	5	Palsankallio	Rajakivi opastauluineen. SW-NE.	19.5.2006

Diat:

59087	Palsankallio	Ympyräkuvio siirtolohkareen päällä. NE-SW.	19.5.2006
59088	Palsankallio	Viisarikiviröykkiötä. SE-NW.	19.5.2006
59089	Palsankallio	Rajakivi opastauluineen. SW-NE.	19.5.2006

5 Renko Vahankivi (Heinäsuonvaha) (692010005)

Muinaisjäänöstyyppi: rajamerkki
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 213108 HYVIKKÄLÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6757603, i= 3359031

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 6,2 km itään

Kohdekuvaus: Rajakivi sijaitsee laajalla metsäalueella, Heinäsuon itäosassa. Kivi on nykyään Rengon Luolajan (ent. Vanajaa) ja Nevilän, Hämeenlinnan (ent. Vanajan) Kankaantaan ja Miemalan sekä Janakkalan Haapaniemen ja Viralan kylien rajapaikka. Peruskartalla kivi on siirtolohkareena ja nimellä vahakivi. Hämeenlinna kohdenro 109 01 0064
 Janakkala kohdenro 165 01 0011

Tutkimukset

Jyri Saukkonen, inventointi 1984. Janakkalan inventointikertomus kohde 35.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 26

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

6 Renko Pitkjärven tieraunio (692010006)

Muinaisjännöstyyppi: tieraunio
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 213101 LIETSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6749918, i= 3342718

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 12,3 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Maantien 2831 kaakkoispuolella sijaitsee 800 m pitkä ja 4,5 - 4,6 m leveä tieraunio, jonka alku- ja loppupäistä osa on edelleen käytössä tilustienä. Tien pinta on soran peitossa. Tieraunio ja maantien 2831 risteyksestä etelälounaaseen on risteys, josta erkanevat tilustie Alitaloon ja Honkalan. Tierauniossa on 145 - 150 m:n korkeuskäyrien välissä jyrkkä mäki, jonka molemmilla puolilla on 50 m:n pituinen sammaloitunut kivipengerrys. Tieraunio ja maantien 2831 risteyksestä Pitkjärven taloon ulottuva tieraunio on kokonaan nurmettunut, mutta erottuu ympäristöstään 0,5 m korkeampana.

Tutkimukset

Jaakko Masonen & Markku Heikkinen, inventointi 1986. Hämeen Härkätien inventointi 1986-1987.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Rengon inventoinnin yhteydessä helatorstaina 25.5.2006.

Mukana tarkastamassa oli Sirpa Leskinen. Tieraunio on opastettu ja sen varrella on informaatiotauluja. Muutenkin se on erittäin miellyttävä matkailukohde ja mukava ulkoilureitti.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 1

Negatiivit ja kuvat:

141903	6	Pitkjärven tieraunio	N-S.	25.5.2006
141904	7	Pitkjärven tieraunio	Pitkjärven torppa.	25.5.2006

Diat:

59090	Pitkjärven tieraunio N-S.	25.5.2006
59091	Pitkjärven tieraunio Aitta/talli tien varrella.	25.5.2006
59092	Pitkjärven tieraunio Pitkjärven torppa.	25.5.2006
59093	Pitkjärven tieraunio Pitkjärven torppa.	25.5.2006
59094	Pitkjärven tieraunio Pitkjärven torppa.	25.5.2006
59095	Pitkjärven tieraunio Torpan aitat.	25.5.2006

7 Renko Tuomenkoski (1000006940)

Muinaisjännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213104 AHOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745842, i= 3353598, z= 93-94 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 11 km etelään

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Rengon ja Lopen rajalla, Kaartjoen pohjoisrannalla, Tuomenkosken talosta 300 m etelälounaaseen. Asuinpaikka on hietaisella pellon kohdalla joen rannalla. Muutoin pelto on hyvin tasaista ja maaperältään hiesua. Paikalta löytyi joitakin kvartseja n. 40 x 20 m kokoiselta alueelta. Paikalta on aiemmin löytynyt kivikirveen katkelma.

Tutkimukset

Risto Eskola, irtolöytö 1958. Kivikirveen katkelman löysi Risto Eskola (Tuomenkoskentie 89, 14300 Renko) joko vuonna 1958 tai 1959 peltoäidien yhteydessä Kaartjoen rannalta. Löydöt: KM 36308: 1 kivikirveen katkelma.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 26.5.2006. Paikka löytyi, kun Risto Eskola (Tuomenkoskentie 89, 14300 Renko) kävi opastamassa löytämänsä kiviesineen löytöpaikalle. Asuinpaikka sijaitsee Rengon ja Lopen rajalla, Kaartjoen pohjoisrannalla, Tuomenkosken talosta 300 m etelälounaaseen. Asuinpaikka on hietaisella pellon kohdalla joen rannalla. Muutoin pelto on hyvin tasaista ja maaperältään hiesua. Paikalta löytyi joitakin kvartseja n. 40 x 20 m kokoiselta alueelta. Löydöt: KM 36308: 2-3 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 5 kpl.

Löydöt

KM 36308: 1- kivikirveen katkelma

KM 36308: 2-3 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 5 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 5

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

8 Renko Korvenalustanjärvi (100006941)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213104 AHOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748853, i= 3355489, z= 92-98 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 8,4 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Ahoisten kylässä, Korvenalustanjärven länsirannalla, Seppälän talosta 140-290 m kaakkoon, peltoalueella. Paikalta on löytöjä kolmesta eri keskittymästä, alin aivan järven rannalla, josta pienen (ehkä kaivetun?) poukaman edustalta löytyi muutama kvartsi noin viiden metrin päästä rannasta, n. 1,5 m järven pintaa ylempänä. Ylemmältä peltotasanteelta, edellisestä löytöpaikasta 70 m luoteeseen, ja 2-3 m ylemmältä tasolta, löytyi hietapellosta kvartsia ja tästä vielä 40 m luoteeseen löytyi suhteellisen pieneltä alueelta vielä noin kaksi metriä ylemmältä tasolta mm. nuorakeramiikkaa. Kaikkiaan asuinpaikka on pinalöytöjen perusteella n. 150 x 40 m laajuinen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnin yhteydessä 17.5.2006 ja se tarkastettiin uudelleen 23.5.2006, jolloin mukana oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Ahoisten kylässä, Korvenalustanjärven länsirannalla, Seppälän talosta 140-290 m kaakkoon, peltoalueella. Paikalta on löytöjä kolmesta eri keskittymästä, alin aivan järven rannalla, josta pienen (ehkä kaivetun?) poukaman edustalta löytyi muutama kvartsi noin viiden metrin päästä rannasta, n. 1,5 m järven pintaa ylempänä. Ylemmältä peltotasanteelta, edellisestä löytöpaikasta 70 m luoteeseen, ja 2-3 m ylemmältä tasolta, löytyi hietapellosta kvartsia ja tästä vielä 40 m luoteeseen löytyi suhteellisen pieneltä alueelta vielä noin kaksi metriä ylemmältä tasolta mm. nuorakeramiikkaa. Kaikkiaan asuinpaikka on pinalöytöjen perusteella n. 150 x 40 m laajuinen. Löydöt: KM 36309: 1-5 saviastian paloja 14 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, liitupiipun pala.

Löydöt

KM 36309: 1-5 saviastian paloja 14 kpl, kvartsi-iskoksia 7 kpl, liitupiipun pala

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Negatiivit ja kuvat:

141881	8	Korvenalustanjärvi	Kvartsin löytöpaikka rantapellolla. N-S.	17.5.2006
141899	9	Korvenalustanjärvi	Asuinpaikka peltoterassilla. SW-NE.	23.5.2006

Diat:

59096		Korvenalustanjärvi	Kvartsin löytöpaikka rantapellolla. N-S.	17.5.2006
59097		Korvenalustanjärvi	Asuinpaikka peltoterassilla. SW-NE.	23.5.2006

9 Renko Paloniitunjärvi (1000006942)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747433, i= 3356805, z= 91-92 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 10 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Paloniitunjärven itärannalla, Palomäen talosta 470 m länsiluoteeseen, peltoalueella. Paikka on alavaa, järvelle laskevaa hiesu-/hietapeltoa. Järven vanha ranta näkyy turpeisena alueena siellä täällä pellolla, 91,5-92 m mpy korkeudella. Yksittäinen kvartsi löytyi pellon pohjoisosasta, soiseen rantapensaikkoon laskevalta pellolta, mutta useampia löytyi pellon halki kulkevan ojan eteläpuolelta, matalalta rantapensaikon tasalla olevalta pellolta. Pellon reunan ja rantapensaikon välissä on 5-7 m leveä muokkaamaton alue, jolle asuinpaikka jatkunee - ehkä osittain ehjänä.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: HML 3298 oikokirves.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnin yhteydessä 17.5.2006. Paikalta on aiemmin löydetty kivikirves (HML 3298). Asuinpaikka sijaitsee Paloniitunjärven itärannalla, Palomäen talosta 470 m länsiluoteeseen, peltoalueella. Paikka on alavaa, järvelle laskevaa hiesu-/hietapeltoa. Järven vanha ranta näkyy turpeisena alueena siellä täällä pellolla, 91,5-92 m mpy korkeudella. Yksittäinen kvartsi löytyi pellon pohjoisosasta, soiseen rantapensaikkoon laskevalta pellolta, mutta useampia löytyi pellon halki kulkevan ojan eteläpuolelta, matalalta rantapensaikon tasalla olevalta pellolta. Pellon reunan ja rantapensaikon välissä on 5-7 m leveä muokkaamaton alue, jolle asuinpaikka jatkunee - ehkä osittain ehjänä. Löydöt: KM 36310: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl.

Löydöt

HML 3298 oikokirves

KM 36310: 1-2 kvartsi-iskoksia 3 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 17

Negatiivit ja kuvat:

141878	10	Paloniitunjärvi	Oja, josta HML 3298 todennäköisesti on löytynyt, taustalta löytyi kvartseja. E-W.	17.5.2006
141879	11	Paloniitunjärvi	Asuinpaikka rantapellolla. SE-NW.	17.5.2006
<i>Diat:</i>				
59098		Paloniitunjärvi	Oja, josta HML 3298 todennäköisesti on löytynyt, taustalta löytyi kvartseja. E-W.	17.5.2006
59099		Paloniitunjärvi	Asuinpaikka rantapellolla. SE-NW.	17.5.2006

10 Renko Puhinniemi 1 (1000006943)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747200, i= 3362628, z= 112-113 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 13,6 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee lähellä Rengon ja Janakkalan rajaa, Valajärven pohjoisrannalla, Puhinniemen etelärannalla. Järven rantakallioiden suojassa on kapea rantaterassi, jossa on muokattu hieman maata nuotiopaikaksi ja tästä löytyi epämääräinen kvartsi-iskos. Nuotiopaikkaa hieman alemmalle törmälle tehdystä koekuopasta, noin kolme metriä vesirajasta, löytyi hiekan seasta kvartsi-iskoksia. Löydöt olivat hyvin pinnassa ja maa vaikutti myös olevan hyvin palanutta ja siinä oli hiiliä sekä pieniä paloja palanutta luuta, jota ei saatu talteen. Ilmeisesti kyseessä on suppea-alainen leiripaikka, joka nykyäänkin on luontainen rantautumispaikka alueella. Asuinpaikan laajuus on ehkä vain 15 x 5 m.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnissa 26.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee lähellä Rengon ja Janakkalan rajaa, Valajärven pohjoisrannalla, Puhinniemen etelärannalla. Järven rantakallioiden suojassa on kapea rantaterassi, jossa on muokattu hieman maata nuotiopaikaksi ja tästä löytyi epämääräinen kvartsi-iskos. Nuotiopaikkaa hieman alemmalle törmälle tehdystä koekuopasta, noin kolme metriä vesirajasta, löytyi hiekan seasta kvartsi-iskoksia. Löydöt olivat hyvin pinnassa ja maa vaikutti myös olevan hyvin palanutta ja siinä oli hiiliä sekä pieniä paloja palanutta luuta, jota ei saatu talteen. Ilmeisesti kyseessä on suppea-alainen leiripaikka, joka nykyäänkin on luontainen rantautumispaikka alueella. Asuinpaikan laajuus on ehkä vain 15 x 5 m. Löydöt: KM 36311: 1-2 kvartsi-iskoksia 8 kpl.

Löydöt

KM 36311: 1-2 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

11 Renko Puhinniemi 2 (100006944)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747163, i= 3362787, z= 112-113 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 13,7 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee lähellä Rengon ja Janakkalan rajaa, Valajärven pohjoisrannalla, Puhinniemen kaakkoiskärjessä. Paikka on kivikkoista kangasmaastoa. Noin 30 m niemen kärjestä länteen tehdystä koekuopasta tuli löytöjä. Kuoppa tehtiin noin kolme metriä vesirajasta pari metriä järven pinnan yläpuolella olevalle tasanteelle. Muutamia metrejä koekuopasta länteen päin, avonaisessa törmässä havaittiin hiiliä ja palanutta maata. Topografian perusteella asuinpaikka voi olla laajahkokin - mahdollisesit koko niemenkärjen alue.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnissa 26.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee lähellä Rengon ja Janakkalan rajaa, Valajärven pohjoisrannalla, Puhinniemen kaakkoiskärjessä. Paikka on kivikkoista kangasmaastoa. Noin 30 m niemen kärjestä länteen tehdystä koekuopasta tuli löytöjä. Kuoppa tehtiin noin kolme metriä vesirajasta pari metriä järven pinnan yläpuolella olevalle tasanteelle. Muutamia metrejä koekuopasta länteen päin, avonaisessa törmässä havaittiin hiiliä ja palanutta maata. Topografian perusteella asuinpaikka voi olla laajahkokin - mahdollisesit koko niemenkärjen alue. Löydöt: KM 36312 kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Löydöt

KM 36312 kvartsi-iskoksia 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

12 Renko Rääkkä (1000006945)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752027, i= 3361582, z= 83-84 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 9,8 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla, Rääkkä- ja Saukko -nimisten peltoalueiden välillä olevalla metsäalueella. Järven vanhan rantavallin halki on kaivettu kuivatusoja, jonka molemmilta reunoilta löytyi kvartseja ja palaneita kiviä hyvin hienon valkoisen hiedan seasta noin kaksi metriä Haapajärven pinnan yläpuolelta. Kuivatusojasta länteen löytyi äestetyltä rantavallilta lisää kvartseja ja palaneita kiviä. Rantatörmä on aikoinaan hieman sortunut vanhaan Haapajärveen, ja tästä "valahtaneesta" törmästäkin kerättiin löytöjä. Äestysalueesta länteen on pusikoitunut vanha pelto ja sen jälkeen, ennen Rääkkäpeltoa, on ehjää rantavallia jota koekuopitettaessa ei löytöjä saatu. Silti se on potentiaalista asuinpaikkamaastoa. Asuinpaikan laajuus on noin 60 x 20 m.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnissa 16.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla, Rääkkä- ja Saukko -nimisten peltoalueiden välillä olevalla metsäalueella. Järven vanhan rantavallin halki on kaivettu kuivatusoja, jonka molemmilta reunoilta löytyi kvartseja ja palaneita kiviä hyvin hienon valkoisen hiedan seasta noin kaksi metriä Haapajärven pinnan yläpuolelta. Kuivatusojasta länteen löytyi äestetyltä rantavallilta lisää kvartseja ja palaneita kiviä. Rantatörmä on aikoinaan hieman sortunut vanhaan Haapajärveen, ja tästä "valahtaneesta" törmästäkin kerättiin löytöjä. Äestysalueesta länteen on pusikoitunut vanha pelto ja sen jälkeen, ennen Rääkkäpeltoa, on ehjää rantavallia jota koekuopitettaessa ei löytöjä saatu. Silti se on potentiaalista asuinpaikkamaastoa. Asuinpaikan laajuus on noin 60 x 20 m. Löydöt: KM 36313 kvartsi-iskoksia 8 kpl.

Löydöt

KM 36313 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 22

Negatiivit ja kuvat:

141875 12 Rääkkä Asuinpaikka äestetyllä rantavallilla. SW-NE. 16.5.2006

Diat:

59100 Rääkkä Asuinpaikka äestetyllä rantavallilla. SW-NE. 16.5.2006

13 Renko Hakko (1000006946)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752061, i= 3361097, z= 82-83 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 9,4 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla, Rääkkä-nimisen peltoalueen länsipuolella, Hakon talosta 530 m koilliseen. Hienohietaisella pellolla on havaittavissa vanha rantatörmä, jolta kerättiin löytöjä noin 80 x 30 m kokoiselta alueelta ja lisäksi yksittäinen iso kvartsikimpale löytöalueesta vielä 50 m luoteeseen, läheltä pellon kulmaa. On hyvin mahdollista, että asuinpaikka jatkuu tässä suunnassa ehjässä metsässä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnissa 16.5.2006 ja se tarkastettiin uudestaan 23.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven etelärannalla, Rääkkä-nimisen peltoalueen länsipuolella, Hakon talosta 530 m koilliseen. Hienohietaisella pellolla on havaittavissa vanha rantatörmä, jolta kerättiin löytöjä noin 80 x 30 m kokoiselta alueelta ja lisäksi yksittäinen iso kvartsikimpale löytöalueesta vielä 50 m luoteeseen, läheltä pellon kulmaa. On hyvin mahdollista, että asuinpaikka jatkuu tässä suunnassa ehjässä metsässä. Löydöt: KM 36314: 1-2 kvartsi-iskoksia 16 kpl, kvartsikimpale.

Löydöt

KM 36314: 1-2 kvartsi-iskoksia 16 kpl, kvartsikimpale

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 22

Negatiivit ja kuvat:

141897	13	Hakko	Asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	23.5.2006
--------	----	-------	-------------------------------------	-----------

Diat:

59101		Hakko	Asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.	23.5.2006
-------	--	-------	-------------------------------------	-----------

14 Renko Peltomaa (1000006947)

Muinaisjännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752022, i= 3360474, z= 85-86 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 8,9 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsipuolella, Kaartjoen länsirannalla, Hakon talosta n. 250 m luoteeseen. Asuinpaikka on hietapellolla, kohtalaisen jyrkän vanhan rantatörmän päällä, törmältä 20-30 m sisämaahan. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty paikalta n. 100 x 20 m kokoiselta alueelta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnissa 26.5.2006. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsipuolella, Kaartjoen länsirannalla, Hakon talosta n. 250 m luoteeseen. Asuinpaikka on hietapellolla, kohtalaisen jyrkän vanhan rantatörmän päällä, törmältä 20-30 m sisämaahan. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty paikalta n. 100 x 20 m kokoiselta alueelta. Löydöt: KM 36315: 1-4 kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl, palanutta luuta 1 kpl.

Löydöt

KM 36315: 1-5 kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 6 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 23

Negatiivit ja kuvat:

141905	14	Peltomaa	Asuinpaikka peltotörmällä. NW-SE.	26.5.2006
--------	----	----------	-----------------------------------	-----------

Diat:

59102		Peltomaa	Asuinpaikka peltotörmällä. NW-SE.	26.5.2006
-------	--	----------	-----------------------------------	-----------

15 Renko Jokirinne (1000006948)

Muinaisjännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752512, i= 3360626, z= 83-84 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 8,8 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsirannalla, Kaartjoen suistossa olevalla hiekkaisella peltoalueella, kesämökkialueen keskellä. Löytöalue on selvän muinaisrantatörmän päällä, jonka edustalla on pensaikkoinen maatuma. Paikalta on kerätty löytöjä varsinaisesti 80 x 40 m kokoiselta alueelta, jonka lisäksi jonkin verran yksittäisiä löytöjä on tästä alueesta 50-70 m koilliseen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnissa 23.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsirannalla, Kaartjoen suistossa olevalla hiekkaisella peltoalueella, kesämökkialueen keskellä. Löytöalue on selvän muinaisrantatörmän päällä, jonka edustalla on pensaikkoinen maatuma. Paikalta on kerätty löytöjä varsinaisesti 80 x 40 m kokoiselta alueelta, jonka lisäksi jonkin verran yksittäisiä löytöjä on tästä alueesta 50-70 m koilliseen. Löydöt: KM 36316: 1-3 saviastian paloja 5 kpl, kvartsi-iskoksia 26 kpl, palanutta luuta 27 kpl.

Löydöt

KM 36316: 1-3 saviastian paloja 5 kpl, kvartsi-iskoksia 26 kpl, palanutta luuta 27 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 23

Negatiivit ja kuvat:

141898	15	Jokirinne	Asuinpaikka pellolla kuvan keskellä. N-S.	23.5.2006
--------	----	-----------	---	-----------

Diat:

59103		Jokirinne	Asuinpaikka pellolla kuvan keskellä. N-S.	23.5.2006
-------	--	-----------	---	-----------

16 Renko Rengonniittu (1000006949)

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1

Peruskartta 213108 HYVIKKÄLÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753359, i= 3360840, z= 83-86 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 8,7 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsirannalla, Renkajoen varrella, Rengonniittu-nimisen pellon keskellä olevalla kumpareella, muinaisella saarella, joka on metsäsaarekkeena. Aivan saarenon pohjoiskärki kuuluu Janakkalan kuntaan. Kumpare on pohjois-eteläsuuntainen ja kooltaan n. 140 x 50 m. Saarenon lakitasanne kohoaa 2-3 m ympäröivää peltoa ylemmäksi. Maasto on sekametsää, maaperä hieman kivensekaista ruskeaa hiekkaa. Asuinpaikkalöytöjä on koko kumpareen alueelta. Pohjoispäähän tehdystä koekuopasta 1 löydettiin palanutta luuta. Aivan koekuopan pohjoispuolella on vanha pieni hiekkakuoppa, jossa on ketun- tai kanikoloja. Lakitasanteen eteläpäähän länsireunalle tehdystä koekuopasta 2 löytyi yksi kvartsi-iskos. Tasanteen keskelle, lähelle ensimmäistä koekuoppaa tehdystä koekuopasta 3 tuli hyvin runsaasti löytöjä punaisenruskean hiekan seasta. Saarenon eteläisen "hännän" tyvelle tehdystä koekuopasta 4 tuli löytöjä, samoin aivan saarenon eteläkärkeen tehdyssä kuopassa oli löytöjä ja likamaata. Koko saarento on kivikautista asuinpaikkaa ja ehjänä suojeltava 1. luokan muinaisjäännöksenä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka löytyi Rengon inventoinnissa 23.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven länsirannalla, Renkajoen varrella, Rengonniittu-nimisen pellon keskellä olevalla kumpareella, muinaisella saarella, joka on metsäsaarekkeena. Aivan saarenon pohjoiskärki kuuluu Janakkalan kuntaan. Kumpare on pohjois-eteläsuuntainen ja kooltaan n. 140 x 50 m. Saarenon lakitasanne kohoaa 2-3 m ympäröivää peltoa ylemmäksi. Maasto on sekametsää, maaperä hieman kivensekaista ruskeaa hiekkaa. Asuinpaikkalöytöjä on koko kumpareen alueelta. Pohjoispäähän tehdystä koekuopasta 1 löydettiin palanutta luuta. Aivan koekuopan pohjoispuolella on vanha pieni hiekkakuoppa, jossa on ketun- tai kanikoloja. Lakitasanteen eteläpäähän länsireunalle tehdystä koekuopasta 2 löytyi yksi kvartsi-iskos. Tasanteen keskelle, lähelle ensimmäistä koekuoppaa tehdystä koekuopasta 3 tuli hyvin runsaasti löytöjä punaisenruskean hiekan seasta. Saarenon eteläisen "hännän" tyvelle tehdystä koekuopasta 4 tuli löytöjä, samoin aivan saarenon eteläkärkeen tehdyssä kuopassa oli löytöjä ja likamaata. Koko saarento on kivikautista asuinpaikkaa ja ehjänä suojeltava 1. luokan muinaisjäännöksenä. Löydöt: KM 36317: 1-6 kvartsi-iskoksia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl.

Löydöt

KM 36317: 1-6 kvartsi-iskoksia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 23

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

17 Renko Matoniitty (1000006950)

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6757201, i= 3354191, z= 115-116 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 1,3 km koilliseen
Kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Rengon kirkonkylän koillispuolella, Uusikylän pohjoispuolella olevalla peltoalueella, Matoniityllä, Mankelimäen eteläpuolella. Paikalta on aiemmin löydetty olkakirves (HML). Inventoinnissa lounaaseen suuntautuvan peltoniemekkeen laelta ja kaakkoislaidalta kerättiin kvartsia noin 60 x 20 m kokoiselta alueelta. Pelto on hiesusavea. Niemekkeen itäpuolella on pieni oja, em. kirves lienee löydetty niemekkeen länsipuolelta.

Tutkimukset

Paavo ja Kalle Eerola, irtolöytö 1927. Löydöt: HML olkakirves.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Asuinpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 23.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Asuinpaikka sijaitsee Rengon kirkonkylän koillispuolella, Uusikylän pohjoispuolella olevalla peltoalueella, Matoniityllä, Mankelimäen eteläpuolella. Paikalta on aiemmin löydetty olkakirves (HML). Inventoinnissa lounaaseen suuntautuvan peltoniemekkeen laelta ja kaakkoislaidalta kerättiin kvartsia noin 60 x 20 m kokoiselta alueelta. Pelto on hiesusavea. Niemekkeen itäpuolella on pieni oja, em. kirves lienee löydetty niemekkeen länsipuolelta. Löydöt: KM 36318: 1-3 kvartsiveitsi/-saha, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 6 kpl.

Löydöt

HML olkakirves

KM 36318: 1-3 kvartsiveitsi/-saha, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 6 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 15

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

18 Renko Heinisuonoja (1000006956)

Muinaisjäännöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213106 HYRVÄLÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6764364, i= 3354534, z= 102-103 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 7,7 km pohjoiskoilliseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Alajärven etelärannalla, järveen laskevan pienen Heinisuonojan pohjoispuolella, hiesusavisella pellolla. Paikalta löytyi epämääräistä kvartssia ja luuta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde löytyi Rengon inventoinnissa 24.5.2006. Kohde sijaitsee Alajärven etelärannalla, järveen laskevan pienen Heinisuonojan pohjoispuolella, hiesusavisella pellolla. Paikalta löytyi epämääräistä kvartssia ja luuta. Löydöt: KM 36319: 1-2 kvartsi-iskos, palanutta luuta 2 kpl.

Löydöt

KM 36319: 1-2 kvartsi-iskos, palanutta luuta 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 27

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

19 Renko Inkalanlahti (1000006957)

Muinaisjäännöstyyppi: mahdollinen asuinpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213106 HYRVÄLÄ

Yhtenäiskoordinaatit p= 6765339, i= 3353324, z= 100-101 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 8,4 km pohjoiseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Alajärven luoteispäässä, järven länsirannalla, Alajoen etelärannalla, Kenttäri-nimisellä pellolla. Paikalta on löytynyt yksittäinen kvartsi-iskos aivan joen varrella olevalta hiesusavipelloilta noin kaksi metriä joen pintaa ylempää, heti törmän päältä. Paikka on varsin potentiaalinen kivikautiselle asuinpaikalle.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde löytyi Rengon inventoinnissa 24.5.2006. Kohde sijaitsee Alajärven luoteispäässä, järven länsirannalla, Alajoen etelärannalla, Kenttäri-nimisellä pellolla. Paikalta on löytynyt yksittäinen kvartsi-iskos aivan joen varrella olevalta hiesusavipelloilta noin kaksi metriä joen pintaa ylempää, heti törmän päältä. Paikka on varsin potentiaalinen kivikautiselle asuinpaikalle, mutta hyvistä tarkastusmahdollisuuksista huolimatta (kostea oraspelto), muuta ei paikalta ole löytynyt. Löydöt: KM 36320 kvartsi-iskos.

Löydöt

KM 36320 kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 27

Negatiivit ja kuvat:

141900	16	Inkalanlahti	Kvartsilöytö jokitörmän päältä. NW-SE.	24.5.2006
--------	----	--------------	--	-----------

Diat:

59104		Inkalanlahti	Kvartsilöytö jokitörmän päältä. NW-SE.	24.5.2006
-------	--	--------------	--	-----------

20 Renko Leskijärvi (1000006958)

Muinaisjäänöstyyppi: tervahauta
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213101 LIETSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753226, i= 3346364, z= 125-127 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 7,5 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Tervahauta sijaitsee pienen Leskijärven eteläpuolella, laajalla hiekkakumpareella. Hauta on halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä ja se on metrin syvä. Ympäristön metsänäestysvaoissa on runsaasti hiiliä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Rengon inventoinnissa 19.5.2006. Tervahauta sijaitsee pienen Leskijärven eteläpuolella, laajalla hiekkakumpareella. Hauta on halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä ja se on metrin syvä. Ympäristön metsänäestysvaoissa on runsaasti hiiliä.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 3

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

21 Renko Raidonjärvensuo (1000006959)

Muinaisjäännöstyyppi: hiilimiiluja
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213101 LIETSA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6752914, i= 3346057, z= 120-122 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 7,9 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kuoppakohde sijaitsee Raidonjärven kaakkoispäässä olevan suon pohjoislaidalla, kuusimetsässä. Paikalla on kuusi kuoppaa, joista ensimmäinen on halkaisijaltaan kaksi metriä ja sen syvyys on noin 50 cm. Kairauksen perusteella maaperä on kivistä. Toinen kuopa on epäselvä muodoltaan, se on jäänyt vanhan traktoriuran alle, sen halkaisija on noin metri. Kolmas ja neljäs kuoppa ovat samanlaisia kuin toinenkin. Viides kuopista on selvä vallillinen kuoppa korkeamman harjanteen reunassa - sen halkaisija on valleineen noin neljä metriä. Kuoppa näyttää miilulta. Kuudes kuopista on halkaisijaltaan metrin oleva hieman epämääräinen kuoppa. Kuopat ovat noin 60 x 40 metrin kokoisella alueella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Rengon inventoinnissa 19.5.2006. Kuoppakohde sijaitsee Raidonjärven kaakkoispäässä olevan suon pohjoislaidalla, kuusimetsässä. Paikalla on kuusi kuoppaa, joista ensimmäinen on halkaisijaltaan kaksi metriä ja sen syvyys on noin 50 cm. Kairauksen perusteella maaperä on kivistä. Toinen kuopa on epäselvä muodoltaan, se on jäänyt vanhan traktoriuran alle, sen halkaisija on noin metri. Kolmas ja neljäs kuoppa ovat samanlaisia kuin toinenkin. Viides kuopista on selvä vallillinen kuoppa korkeamman harjanteen reunassa - sen halkaisija on valleineen noin neljä metriä. Kuoppa näyttää miilulta. Kuudes kuopista on halkaisijaltaan metrin oleva hieman epämääräinen kuoppa. Kuopat ovat noin 60 x 40 metrin kokoisella alueella.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 3

Negatiivit ja kuvat:

141888 17 Raidonjärvensuo Kuoppa kuusimetsässä. SW-NE. 19.5.2006

Diat:

59105 Raidonjärvensuo Kuoppa kuusimetsässä. SW-NE. 19.5.2006

22 Renko Viljaankoski (1000006960)

Muinaisjäännöstyyppi: kuoppa
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6757900, i= 3351382, z= 107-108 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 1,8 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Rengon kirkonkylän luoteispuolella, pienen Ylijärven etelärannalla, Viljaankoskelta vajaa 200 m länteen olevalla niemenkärjellä, mäntykankaalla. Paikalla on noin kaksi metriä syvä kuoppa, joka on kaivettu harjun päähän ison supan viereen. Kuopan halkaisija on noin kolme metriä, se on aika jyrkkäreunainen ja sen ympärillä on matalat vallit. Ympäristöön tehdyistä koekuopista ei saatu viitteitä kuopan mahdollisesta käyttötarkoituksesta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Rengon inventoinnissa 22.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kohde sijaitsee Rengon kirkonkylän luoteispuolella, pienen Ylijärven etelärannalla, Viljaankoskelta vajaa 200 m länteen olevalla niemenkärjellä, mäntykankaalla. Paikalla on noin kaksi metriä syvä kuoppa, joka on kaivettu harjun päähän ison supan viereen. Kuopan halkaisija on noin kolme metriä, se on aika jyrkkäreunainen ja sen ympärillä on matalat vallit. Ympäristöön tehdyistä koekuopista ei saatu viitteitä kuopan mahdollisesta käyttötarkoituksesta.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

23 Renko Heinisuo (1000006961)

Muinaisjäännöstyyppi: hiilimiilu
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6760296, i= 3350555, z= 130 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 4 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Kohde sijaitsee Rengon kirkonkylän luoteispuolella olevalla metsäalueella, Hämeenlinnaan johtavan tien varrella, Nummelan talosta 770 m länsiluoteeseen, Heinisuon pohjoisrannalla. Paikalla on halkaisijaltaan noin neljä metriä oleva ja noin 70 cm syvä kuoppa, joka on kaivettu suon reunalle aika loivaan rinteeseen. Paikka on mäntykangasta, hiekkamaata. Koekuopassa maa oli hyvin tummaa ja hiilipitoista, ehkä kyseessä on hiilimiilu.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2006. Kohde tarkastettiin Rengon inventoinnissa 24.5.2006. Kohde sijaitsee Rengon kirkonkylän luoteispuolella olevalla metsäalueella, Hämeenlinnaan johtavan tien varrella, Nummelan talosta 770 m länsiluoteeseen, Heinisuon pohjoisrannalla. Paikalla on halkaisijaltaan noin neljä metriä oleva ja noin 70 cm syvä kuoppa, joka on kaivettu suon reunalle aika loivaan rinteeseen. Paikka on mäntykangasta, hiekkamaata. Koekuopassa maa oli hyvin tummaa ja hiilipitoista, ehkä kyseessä on hiilimiilu.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 14

Negatiivit ja kuvat:

141901	18	Heinisuo	Hiilimiilu suon rannalla. NW-SE.	24.5.2006
--------	----	----------	----------------------------------	-----------

Diat:

59106		Heinisuo	Hiilimiilu suon rannalla. NW-SE.	24.5.2006
-------	--	----------	----------------------------------	-----------

24 Renko Käräjämäki (1000005755)

Muinaisjäänöstyyppi: käräjäpaikka
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6756821, i= 3352408, z= 125-135 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 500 m länteen

Kohdekuvaus: Rengon keskustassa Kirkkojärven lounaispuolella on Käräjämäki-niminen kohouma. Käräjämäen koillisrinne on nimetty peruskartassa Raunionrinteeksi. Muurilan-Uudenkylän jakokunnan rajasta Kuittilaa vastaan on v. 1670 tieto, jonka mukaan Muurilan ja Kuittilan ”oikeaksi rajaksi” todistettiin pääraja Käräjämäenotsasta (Käräjämäenodza) Palsankallioon. Vaikka mäeltä ei ole löydetty ns. kärjäkiviä tai tehty kalmistolöytöjä, on Käräjämäkeen viitattu termillä ”pakanuudenaikainen kulttiyhteisön keskus”. (Härme 1993:263–264.) Käräjämäki on edelleen suurelta osin rakentamaton, sen luoteispää on tosin hiekanoton tuhoama. Raunionrinteessä ei nimestä huolimatta ole havaittu raunioita tai muuta muinaisjäänökseen viittaavaa. Mäen päällä ja rinteillä kasvaa sekametsän lisäksi myös punaherukkapensaita.

Tutkimukset

Esko Sarasmo, tarkastus 1939.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Käräjämäki tarkastettiin Rengon inventoinnissa 23.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Mäki on tasalakinen hiekkämäki, jolla on runsas, hieman lehtomainen kasvillisuus. Laella on joskus ollut myös peltoa, joka nyt näkyy koivikkona. Mäen pohjoisosassa, korkeimmalla kohdalla on kaaressa kolme maakiveä, joiden keskellä on laakea kivi. Näiden vieressä on pieni hiekkakuoppa, jossa on vielä yksi pyöreä iso kivi. Muuta erityistä mäellä ei havaittu.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 12

Negatiivit ja kuvat:

141896	19	Käräjämäki	Kärjäkivet. NW-SE.	23.5.2006
--------	----	------------	--------------------	-----------

Diat:

59107		Käräjämäki	Kärjäkivet. NW-SE.	23.5.2006
-------	--	------------	--------------------	-----------

25 Renko Tulimäki (1000005756)

Muinaisjäännöstyyppi: tuli- ja keinupaikka

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO

Yhtenäiskoordinaatit p= 6757480, i= 3352311, z= 110-115 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 800 m luoteeseen

Kohdekuvaus: Tulimäki sijaitsee pienen Alijärven etelärannalla. Mäki on soraharjanne, jota on kutsuttu mm. tuli- ja keinupaikaksi. Harjun laki on säilynyt luonnontilaisena.

Tutkimukset

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, tarkastus 2005. Tulimäki sijaitsee Rengon kirkonkylän luoteispuolella, pienen Alijärven etelärannalla. Mäki on mäntyä kasvava soraharjanne, jolla Huurteen kertomuksen mukaan kuuluu olleen ”sikopiiri” ja keinu- ja tulipaikka. Harjanteen laki on pysynyt luonnontilaisena, asutusta on sen alarinteillä. Harjun laella kulkee polku. Tulimäkeä lienee syytä pitää tentatiivimuinaisjäännöksenä, mutta muuten kohde on varmasti suojelun arvoinen maisemallisista syistä. Laelta on jonkinmoinen näköala Alijärvelle.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 12

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

26 Renko Jussila (1000006962)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213104 AHOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745615, i= 3351333, z= 93-94 m mpy
Koordinaattien selite: +/- 200 m
Sijainti: Rengon kirkosta 11,3 km etelälounaaseen

Kohdekuvaus: Eteläsuomalainen tasataltta (KM 14144) on löydetty vuonna 1956 Ahoisten kylän Jussilan talon maalta läheltä Kyynäröistä peltotyössä. Jussilan talo on Rengon Ylimmäisestä Lopelle vievän tien varressa sen itäpuolella. Esine on löydetty alavalta ja saviselta rantapelloilta, sen länsirannalta.

Tutkimukset

Lauri Jussila, irtolöytö 1956. Löydöt: KM 14144 eteläsuomalainen tasataltta.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Rengon inventoinnissa 17.5.2006. Löytöpaikka on Rengon ja Lopen rajalla olevan pienen Kyynäröinen-nimisen järven länsirannalla oleva pelto. Se on tasaista hiesupeltoa, joka tarkastushetkellä oli aivan kuiva ja rantaan oli jätetty leveä kyntämätön kaista. Pellolla ei havaittu mitään mainittavaa.

Löydöt

KM 14144 eteläsuomalainen tasataltta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 4

Negatiivit ja kuvat:

141882	20	Jussila	KM 14144 löytöpaikka tasaisella savipellolla Kyynäröisen rannalla. N-S.	17.5.2006
--------	----	---------	---	-----------

Diat:

59108		Jussila	KM 14144 löytöpaikka tasaisella savipellolla Kyynäröisen rannalla. N-S.	17.5.2006
-------	--	---------	---	-----------

27 Renko Rapikisto (1000006963)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213104 AHOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748399, i= 3353923, z= 99 m mpy
Koordinaattien selite: +/- 100 m
Sijainti: Rengon kirkosta 8,5 km eteläkaakkoon

Kohdekuvaus: Nelisivuinen oikokirves (Rengon museo) on löytynyt Ahoisten kylästä Rapikiston talon Kenttäpellolta. Löytöpaikka sijaitsee Rapikiston talon puimalarakennuksesta 350 m pohjoiseen. Rapikiston talo on Ahoisista Lairon ja Kyynäroisen suuntaan vievän tien länsipuolella. Löytöalue on tasaista savipeltoa, entistä suota.

Tutkimukset

Hilma Nyström, irtolöytö 1947. Löydöt: Rengon museo: oikokirves.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka pyrittiin tarkastamaan Rengon inventoinnissa 18.5.2006. Itse löytöpelto oli tarkastushetkellä kesantona olevaa peltoa, viereiset Eskolan pellot oli muokattu, mutta tasaisella hiesupellolla ei näkynyt mitään mainittavaa.

Löydöt

Rengon museo oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 7

Negatiivit ja kuvat:

141884	21	Rapikisto	Rengon museon oikokirveen löytöpaikka metsänreunassa peltoaukean toisella laidalla. NE-SW.	18.5.2006
--------	----	-----------	--	-----------

Diat:

59109		Rapikisto	Rengon museon oikokirveen löytöpaikka metsänreunassa peltoaukean toisella laidalla. NE-SW.	18.5.2006
-------	--	-----------	--	-----------

28 Renko Loukanen (1000006964)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213104 AHOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747319, i= 3354881, z= 91-92 m mpy
Koordinaattien selite: +/- 100 m
Sijainti: Rengon kirkosta 9,7 km kaakkoon
Kohdekuvaus: Nelisivuinen kivikirves (Hämeenl. Museo 4668) on löydetty vuonna 1937 Kaartjokea perattaessa Ahoisten kylästä Loukasen talon kohdalta, ilmeisesti Kalakoskesta, aivan läheltä joen ylittävää siltaa.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö 1938. Löydöt: HML 4668 oikokirves.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 18.5.2006. Esine on löytynyt Kaartjoen Kalakoskesta, joka on pääosin joen ylittävän sillan itäpuolella. Tarkastin tien itäpuolen pohjoisrannalla olevan kynnetyn hiesupellon sekä tien länsipuolella joen etelärannalla olevan pellon Miiankoskelle saakka, havaitsematta kuivalla pellolla mitään mainittavaa. Maasto on hyvin tasaista ja itse Loukasen talo on kumpareella ja lienee potentiaalisiin kohta muinaisjäännökselle koko alueella.

Löydöt

HML 4668 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 6

Negatiivit ja kuvat:

141883	22	Loukanen	HML 4668 löytöpaikka koskesta, sillan toiselta puolelta. NE-SW.	18.5.2006
--------	----	----------	---	-----------

Diat:

59110		Loukanen	HML 4668 löytöpaikka koskesta, sillan toiselta puolelta. NE-SW.	18.5.2006
-------	--	----------	---	-----------

29 Renko Kauppi (1000006965)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213104 AHOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6748685, i= 3355214, z= 95 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 8,5 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Hioin (KM 23689) on löytynyt RASI-projektin inventoinnin yhteydessä. Löytöpaikka sijaitsee Ahoisten kylässä, Renko-Topeno -maantien itäpuolella, 220 m Kaupin talon kohdalta.

Tutkimukset

Timo Jussila, inventointi 1986. Löydöt: KM 23689 hioin.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 17.5.2006. Paikka on etelään, laaksoon, laskeutuvaa hietapeltoa, joka on perunapeltona. Perunapellon reunoilla ei näkynyt mitään erityistä, ei myöskään muualla lähipelloilla. Löytöpaikasta 350 m koilliseen löytyi Korvenalustanjärven nuorakeraaminen asuinpaikka.

Löydöt

KM 23689 hioin

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 8

Negatiivit ja kuvat:

141880	23	Kauppi	KM 23689 löytöpaikka kuvan perunapellolla. NW-SE.	17.5.2006
--------	----	--------	--	-----------

Diat:

59111		Kauppi	KM 23689 löytöpaikka kuvan perunapellolla. NW-SE.	17.5.2006
-------	--	--------	--	-----------

30 Renko Ruokojärvi (1000006966)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6753282, i= 3349845, z= 117 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 4,8 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kourutaltoa (KM 35463) on löytynyt noin vuonna 1970 uimarannalta, noin puolen metrin syvyydestä, kovan savipohjan pinnasta. Paikalla ei ole havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Tutkimukset

Reijo Kyyrä, irtolöytö 1970. Löydöt: KM 35463 kourutaltoa.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Tarkastin löytöpaikan Rengon inventoinnissa 18.5.2006. Esine on löytynyt Ruokojärven rantavedestä nyt käytöstä poistuneen rantasaunan/mökin edustalta. Nyt ranta on pusikoitunut ja hyvin soistunut. Taustalla on matala, vanha rantatörmä, johon tehtyjen koekuoppien perusteella maa on täällä multavaa ja kosteaa hiesua. Lähempänä uutta kesämökkiä, maaperä näyttäisi tuulenskaatojen perusteella olevan kuivempaa. Tarkastin myös Ruokojärven etelärannalla olevan pienen rantasaarenon, joka näyttäisi potentiaaliselta kohdalta asuinpaikaksi. Sieltä ei koekuopistakaan löytynyt mitään. Myös Mustanokan alue tarkastettiin.

Löydöt

KM 35463 kourutaltoa

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 9

Negatiivit ja kuvat:

141885	24	Ruokojärvi	KM 35673 löytöpaikka mökin edustalta rantavedestä. E-W.	18.5.2006
--------	----	------------	---	-----------

Diat:

59112		Ruokojärvi	KM 35673 löytöpaikka mökin edustalta rantavedestä. E-W.	18.5.2006
-------	--	------------	---	-----------

31 Renko Lintuniemi (1000006967)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6756013, i= 3350343, z= 110-115 m mpy
Koordinaattien selite: +/- 100 m
Sijainti: Rengon kirkosta 2,7 km länsilounaaseen

Kohdekuvaus: Poikkikirveen (KM 13012) on löytänyt "vuosina 1911-1912 puolukoita noukkiessaan kruununtorppari Kalle Eskola vainaa ja hänen poikansa mv Eino Eskola Rengon pitäjän Muurilan kylän Kutilan tilan Hakamaasta ... mättään päältä". Löytöpaikka on Eskolan talosta noin puoli kilometriä etelään, Heinisillanojan eteläpuolella oleva Linnunniemen pelto, joka on loivasti pohjoiseen viettävää hietarinnettä. Pellon lounaispuolella metsärinteessä on kaksi ns. ryssänhautaa muistuttavaa kuopannetta.

Tutkimukset

Kalle Eskola, irtolöytö 1911. Löydöt: KM 13012 tasataltta.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 22.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Löytöpaikka on pittoreskin Heiniojan kosken partaalla olevaa hietapeltoa, joka tarkastushetkellä oli oraalla ja hyvin tarkastettavissa. Mitään erityistä pellolta ei kuitenkaan löydetty. Pellon lounaispuolella olevalla metsärinteellä havaittiin kaksi vierekkäin olevaa kuopannetta, molemmat mitoiltaan n. 2,5 m x 70 cm ja syvyydeltään noin 30 cm. Toisen vieressä on selvä valli. Kuopanteet muistuttavat ns. ryssänhautoja.

Löydöt

KM 13012 tasataltta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 11

Negatiivit ja kuvat:

141895	25	Lintuniemi	KM 13012 löytöpaikka. NE-SW.	22.5.2006
--------	----	------------	------------------------------	-----------

Diat:

59113		Lintuniemi	KM 13012 löytöpaikka. NE-SW.	22.5.2006
-------	--	------------	------------------------------	-----------

32 Renko Nenye (1000006968)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: esihistoriallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754746, i= 3350117, z= 118-119 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 3,4 km lounaaseen

Kohdekuvaus: Kovasin (Hämeenl. museo 2015) on löydetty Nenyen talon pellonpientareelta. Nenyen talo on Turun-Hämeenlinnan maantien kaakkoispuolella, pienen Nenyenlammen koillispuolella. Esine on löydetty jostain talon ja lammen välillä olevan pellon reunalta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: HML 2015 hioin.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 19.5.2006. Paikka on kumpareista hietapeltoa, jossa on jonkin verran historiallisen ajan esineistöä, mutta mitään esihistorialliseen viittaavaa paikalta ei löytynyt. Lähellä rantasaunaa on keskittymänä historiallisen ajan esineistöä - mahdollisesti vanha mökin paikka?

Löydöt

HML 2015 hioin

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 10

Negatiivit ja kuvat:

141886	26	Nenye	HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.	19.5.2006
141887	27	Nenye	HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.	19.5.2006
<i>Diat:</i>				
59114		Nenye	HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.	19.5.2006

33 Renko Villinnotko (1000006970)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6758685, i= 3351978
Koordinaattien selite: +/- 200 m

Sijainti: Rengon kirkosta 2,1 km luoteeseen

Kohdekuvaus: Karhunkeihäs (KM 9431) on löydetty Kuittilan kylässä sijaitsevan Pyyllän talon Villinnotkon pellosta, entisen riihen paikalta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 9431 karhunkeihäs.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 23.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Inventoinnissa tarkastettiin Villinnotkon ja maantien pohjoispuolella, pienen puron pohjoispuolella olevaa peltoa, muualla maa oli muokkaamatonta. Mitään mainitulla pellolla ei havaittu.

Löydöt

KM 9431 karhunkeihäs

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 13

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

34 Renko Vähä-Pietilä (1000006971)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6756546, i= 3352174
Koordinaattien selite: +/- 100 m
Sijainti: Rengon kirkosta 800 m lounaaseen

Kohdekuvaus: Vasarakirveen katkelma (KM 3453:6) ja oikokirves (KM 5846:4) on löydetty Muurilan Vähä-Pietilän ympäristöstä. KM 3453:6 on ostettu eräältä Turenilta ja KM 5846:4 on löydetty Vähä-Pietilän Nummenpeltoa äestettäessä. Vähä-Pietilän talo sijaitsee Rengon kirkosta noin 800 m lounaaseen, vanhan maantien luoteispuolella ja Turenin mökki on ollut sitä miltei vastapäätä, tien toisella puolella.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 3453:6 vasarakirveen katkelma.

Kalle Riihenperä, irtolöytö 1903. Löydöt: KM 5846:4 oikokirves.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 23.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Inventoinnissa tarkastettiin Kylä-Pietilän talon ympärillä ja Heinijoen rannalla avoimia olevia peltoja sekä talon pohjoispuolella olevan hiekkakuopan reunat. Mitään ei kuitenkaan havaittu.

Löydöt

KM 3453: 6 vasarakirveen katkelma
 KM 5846: 4 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 12

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

35 Renko Peltotalo (1000006972)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6756391, i= 3352938
Koordinaattien selite: Peltotalon koordinaatit
Sijainti: Rengon kirkosta 500 m etelään

Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 3453:5) on ostettu Peltotalosta Muurilan kylästä. Peltotalo on tasisella peltoalueella kirkosta noin puoli kilometriä etelään. Mahdollisesti taltta on jostain sen vaiheilta.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 3453:5 pohjalainen tasatalta.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 22.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kyseessä on hietapeltoalue kahden jokihaaran välissä, joka oli tarkastushetkellä hyvin kuivaa. Alue on hyvinkin potentiaalista kivikautiselle asuinpaikalle, mutta paikalla ei havaittu muuta kuin historiallisen ajan aineistoa Peltotalon eteläpuolisella pellolla.

Löydöt

KM 3453: 5 pohjalainen tasatalta

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 12

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

36 Renko Seppälä (1000006973)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754310, i= 3355142
Koordinaattien selite: Seppälän tilan koordinaatit
Sijainti: Rengon kirkosta 3,4 km kaakkoon
Kohdekuvaus: Kivikirveen katkelma (KM 3453:4) on ostettu Seppälän talosta Oinaalan kylästä. Seppälä on Renkajoen eteläpuolella, Oinaalasta Ahoisiin ja Lopelle vievän tien länsipuolella. Kirves on ehkä löydetty sen lähetyviltä.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 3453:4 kirveen katkelma.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Seppälän lähiympäristön pellot tarkastettiin Rengon inventoinnissa 22.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Pelloilla ei havaittu mitään esihistoriaan viittaavaa.

Löydöt

KM 3453: 4 kirveen katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 16

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

37 Renko Konkkipelto (1000006976)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213105 RENKO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6754896, i= 3354822
Koordinaattien selite: +/-300 m

Sijainti: Rengon kirkosta n. 2,5 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Mahdollinen oikokirves on löytynyt aikoinaan Oinaalan Kuusivaaran talon Konkkipellosta ja se luovutettiin Riihimäen yhteiskoulun kokoelmiin, joka paloi talvisodan aikana. Löytöpaikka, Konkkipelto, on Markkulan päärakennuksesta noin puoli kilometriä länsilounaaseen, Renkajoen länsipuolella. Pelto on hiekkaista maata.

Tutkimukset

Matti Hakkola, irtolöytö. Löydöt: kateissa: oikokirves?.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 22.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Kumpareisilla hiekkapelloilla ei havaittu mitään esihistoriaan viittaavaa.

Löydöt

kateissa? oikokirves?

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 16

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

38 Renko Rasi (1000006977)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6745713, i= 3356672
Koordinaattien selite: +/- 300 m

Sijainti: Rengon kirkosta 11,8 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Vasarakirves (KM 6902) on löydetty Rasin talosta vajaa kilometri eteläkaakkoon, Pitkänperänniitylle menevän talvitien varresta. Löytöpaikka on alavaa, kiven sekaista savimaata. Löytöpaikalla ja ympäristössä on tehty tuloksettomia koekaivauksia.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 6902 vasarakirves.

Aarne Europaeus, tarkastus 1916.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Löydöt

KM 6902 vasarakirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 18

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

39 Renko Pyntiö (1000006979)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6750016, i= 3357259
Koordinaattien selite: Pyntiön talon koordinaatit
Sijainti: Rengon kirkosta 8,1 km kaakkoon
Kohdekuvaus: Kaksi vasarakirveen katkelmaa (KM 3453:2-3), ilmeisesti samasta esineestä. Vasarakirveen teräpuoli KM 3453:2 on löydetty ilmeisesti Kaloisten virkatalon (Lehtikumpu) entisiltä mailta ja Ahoisten Pyntiön maalta on löydetty saman kirveen vasarapuoli (KM 3453:3). Löytöpaikka siten lienee Ahoisten ja Kaloisten rajalla.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 3453:2 vasarakirveen katkelma.

Kalle Henriksson, irtolöytö 1887. Löydöt: KM 3453:3 vasarakirveen katkelma.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 16.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Pyntiön talon ympäristön peltoja tarkastettiin tuloksetta, samoin käytiin katsomassa talon pohjoispuolella olevia moreenikumpuja. Muitakin lähiympäristön peltoja tarkastettiin tuloksetta.

Löydöt

KM 3453: 2 vasarakirveen katkelma
 KM 3453: 3 vasarakirveen katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 24

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

40 Renko Nummenranta (1000006981)

Muinaisjäänöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6746305, i= 3358679, z= 105 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 12 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Tasatalta (KM 21557) ja hioin (KM 22021) on löydetty Nummenrannan päärakennuksesta 100 m lounaseen ja navetan eteläpäästä etelään n. 80-90 metriä, hiekkapelloilta.

Tutkimukset

Kalervo Kirkkola, irtolöytö 1982. Löydöt: KM 21557 tasatalta.

Veikko Valden, Pentti Valden ja Kalervo Kirkkola, irtolöytö 1983. Löydöt: KM 22021 hioin.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin 16.5.2006 ja vielä uudestaan 26.5.2006. Ensimmäisellä kerralla mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Itse Nummenrannan talo lienee nykyisellään kesäkäytössä, mutta löytöpaikka oli muokattua kumpareista hietapeltoa. Mitään paikalta ei kuitenkaan tarkastusten yhteydessä löydetty. Jos paikalla on kivikautinen asuinpaikka, se lienee ollut Ancylusjärven ranta-asuinpaikka.

Löydöt

KM 21557 tasatalta

KM 22021 hioin

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 19

Negatiivit ja kuvat:

141877	28	Nummenranta	Löytöpaikka koivusta oikealle. SW-NE.	16.5.2006
--------	----	-------------	---------------------------------------	-----------

Diat:

59115		Nummenranta	Löytöpaikka koivusta oikealle. SW-NE.	16.5.2006
-------	--	-------------	---------------------------------------	-----------

41 Renko Ylitalo (1000006982)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6751002, i= 3360215, z= 95 m mpy

Koordinaattien selite:

Sijainti: Rengon kirkosta 9,5 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Savikiekko (KM 19168) on löydetty perunannoston yhteydessä Vehmaisten ja Kaloisten välisen tien itäpuolelta, Hetanpellostä, Ylitalosta 100 m itään. Paikalla ei ole havaittu muuta muinaisjäännökseen viittaavaa.

Tutkimukset

Riitta-Leena Vanhatalo, irtolöytö 1971. Löydöt: KM 19168 savikiekko.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 16.5.2006. Mukana inventoimassa oli Jasse Tiilikkala. Löytöpaikka sijaitsee Ahoisten tien varrella, sen itäpuolella olevalla hiesuisella peltokumpareella, joka tarkatushetkellä oli muokattuna, mutta hyvin kuiva. Pellossa ei havaittu mitään esihistoriaan vivahtavaa, mutta suhteellisen runsaasti historiallisen ajan jätettä.

Löydöt

KM 19168 savikiekko

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 21

Negatiivit ja kuvat:

141876	29	Ylitalo	KM 19168 löytöpaikka pellolla. W-E.	16.5.2006
--------	----	---------	-------------------------------------	-----------

Diat:

59116		Ylitalo	KM 19168 löytöpaikka pellolla. W-E.	16.5.2006
-------	--	---------	-------------------------------------	-----------

42 Renko Puh (1000006983)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213107 KALOINEN
Yhtenäiskoordinaatit p= 6747516, i= 3362311, z= 112-113 m mpy
Koordinaattien selite:
Sijainti: Rengon kirkosta 13,3 km kaakkoon

Kohdekuvaus: Rautakautinen saviastia (KM 17049) on löydetty Valajärven pohjoisrannalta, Puhin talosta 200 m etelään. Astia oli löydettyä kallellaan suuren kiven alla ja sen sisällä oli ollut jotain "kivettyntä ainetta". Astia rikkoutui sitä esille kaivettaessa ja osa astian paloista on hävinnyt.

Tutkimukset

Raimo Koskinen, irtolöytö 1966. Löydöt: KM 17049 saviastia.

Helmer Salmo, tarkastus 1966.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Löytöpaikka tarkastettiin Rengon inventoinnissa 26.5.2006. Täsmällistä löytöpaikkaa en pystynyt paikallistamaan, mutta alue on Valajärveen laskevaa kivikkoista rantaa. Alueella on pari kesämökkiä ja todennäköisellä löytökohdalla on toisen kesämökin puucee. Kesämökkien välissä on rakentamaton tontti. Alueella ei havaittu mitään erityistä.

Löydöt

KM 17049 saviastia

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 20

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

43 Renko Monni (1000006984)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213108 HYVIKKÄLÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6755662, i= 3360681
Koordinaattien selite: Monnin talon koordinaatit
Sijainti: Rengon kirkosta 7,9 km itään

Kohdekuvaus: Oikokirves ja taltta (KM 1832:1-2) on löydetty Monnin talon tienoilta. KM 1832:1 löytöpaikka on tuntematon, mutta se on annettu Monnista, KM 1832:" on löydetty Monnin talon maalta ja annettu Penttilästä. Monnin talo sijaitsee Nevilän kylän Lauttianskulmalla, Janakkalan rajan lähellä. Mahdollisesti löytöpaikka voisi olla talon länsipuolella oleva Pajapelto, joka on alavaa savista peltoa.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 1832:2 oikokirves.

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 1832:1 alkeellinen taltta.

Matti Huurre, inventointi 1964.

Petro Pesonen, inventointi 2006. Monnin ympäristöä käytiin tarkastelemassa Rengon inventoinnin yhteydessä 23.5.2006, mutta lähistöllä ei tuntunut olevan mitään erityisen järkevää tarkastettavaa.

Löydöt

KM 1832: 1 alkeellinen taltta

KM 1832: 2 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 25

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

44 Renko Oinaala (1000006985)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite:
Sijainti:

Kohdekuvaus: Oikokirveen katkelma (KM 1832:3) on löydetty Oinaalan kylän maalta. Tarkempia löytötietoja ei ole.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 1832:3 oikokirves.
Matti Huurre, inventointi 1964.

Löydöt

KM 1832: 3 oikokirves

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

45 Renko Nevilä (1000006986)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta 213108 HYVIKKÄLÄ
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite:
Sijainti:

Kohdekuvaus: Kiviesineen katkelma (KM 1869:51) on "löydetty mäen rinteeltä eräässä Nevilän kylään kuuluvassa metsässä, johon joku luultavasti oli sen tapaturmasta pudottanut". Esine on ostettu vouti Kustaalta Ingalasta Hattulasta. Tarkempia löytötietoja ei ole.

Tutkimukset

tuntematon, irtolöytö. Löydöt: KM 1869:51 kirveen katkelma.
Matti Huurre, inventointi 1964.

Löydöt

KM 1869: 51 kirveen katkelma

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

Diat:

46 Renko Nummenkylä (1000006987)

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikka
Ajoitus: rautakautinen
Rauhoitusluokka:

Peruskartta
Yhtenäiskoordinaatit
Koordinaattien selite:
Sijainti:

Kohdekuvaus: Putkikeihäänkärki (HML 4869:1) on löydetty Rengon Nummenkylästä ja sen on lahjoittanut maanviljelijä Otto Lahdenperä. Tarkempia löytötietoja esineestä ei ole.

Tutkimukset

Otto Lahdenperä, irtolöytö 1943. Löydöt: HML 4869:1 putkikeihäänkärki.

Löydöt

HML 4869: 1 putkikeihäänkärki

Kertomuksen liitteet:

Peruskarttaote: 0

Negatiivit ja kuvat:

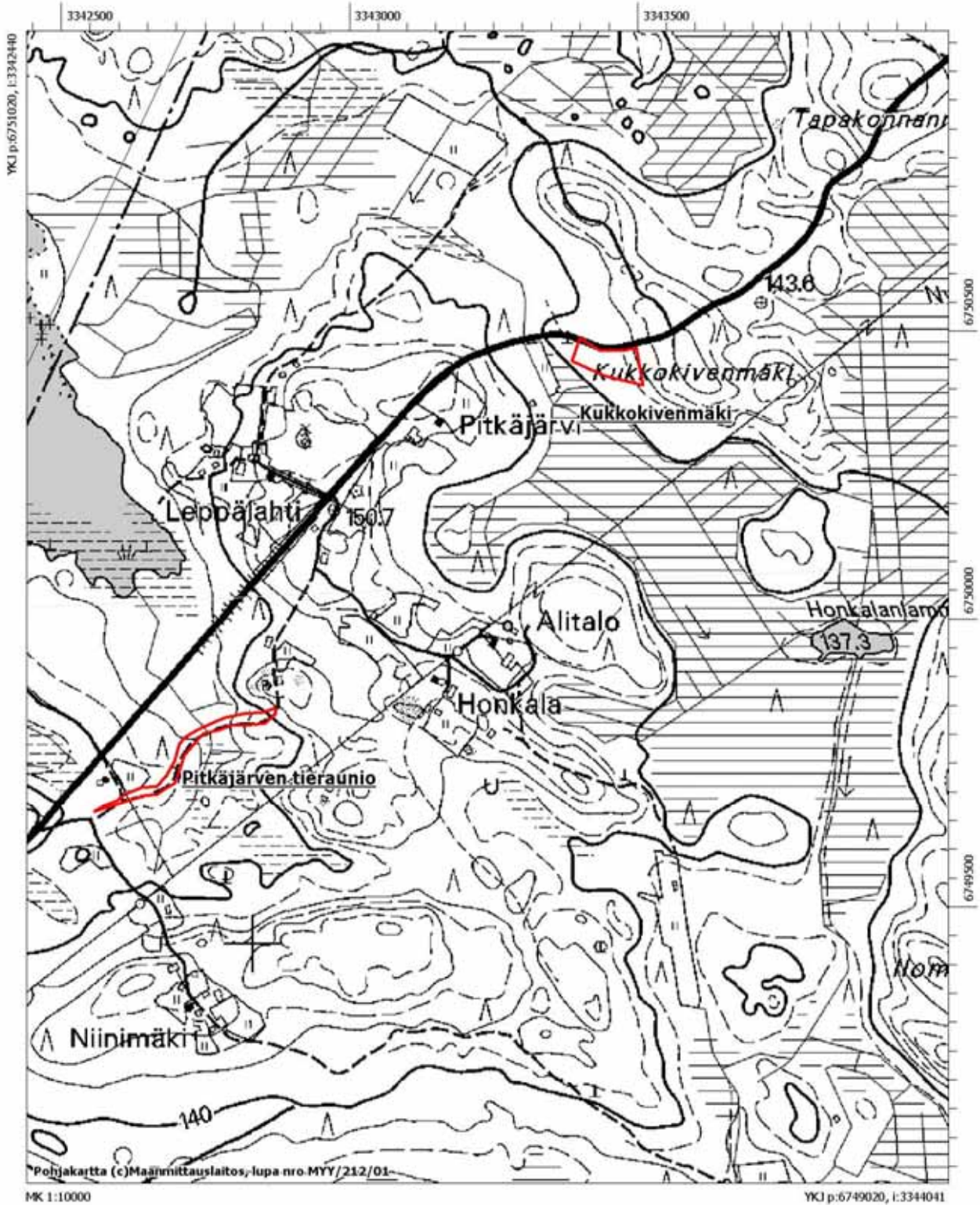
Diat:

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 1.

Renko Kukkokivenmäki (692010003) - ajoittamattomia kumpuja

Renko Pitkäjärven tieaunio (692010006) - historiallisen ajan tieaunio

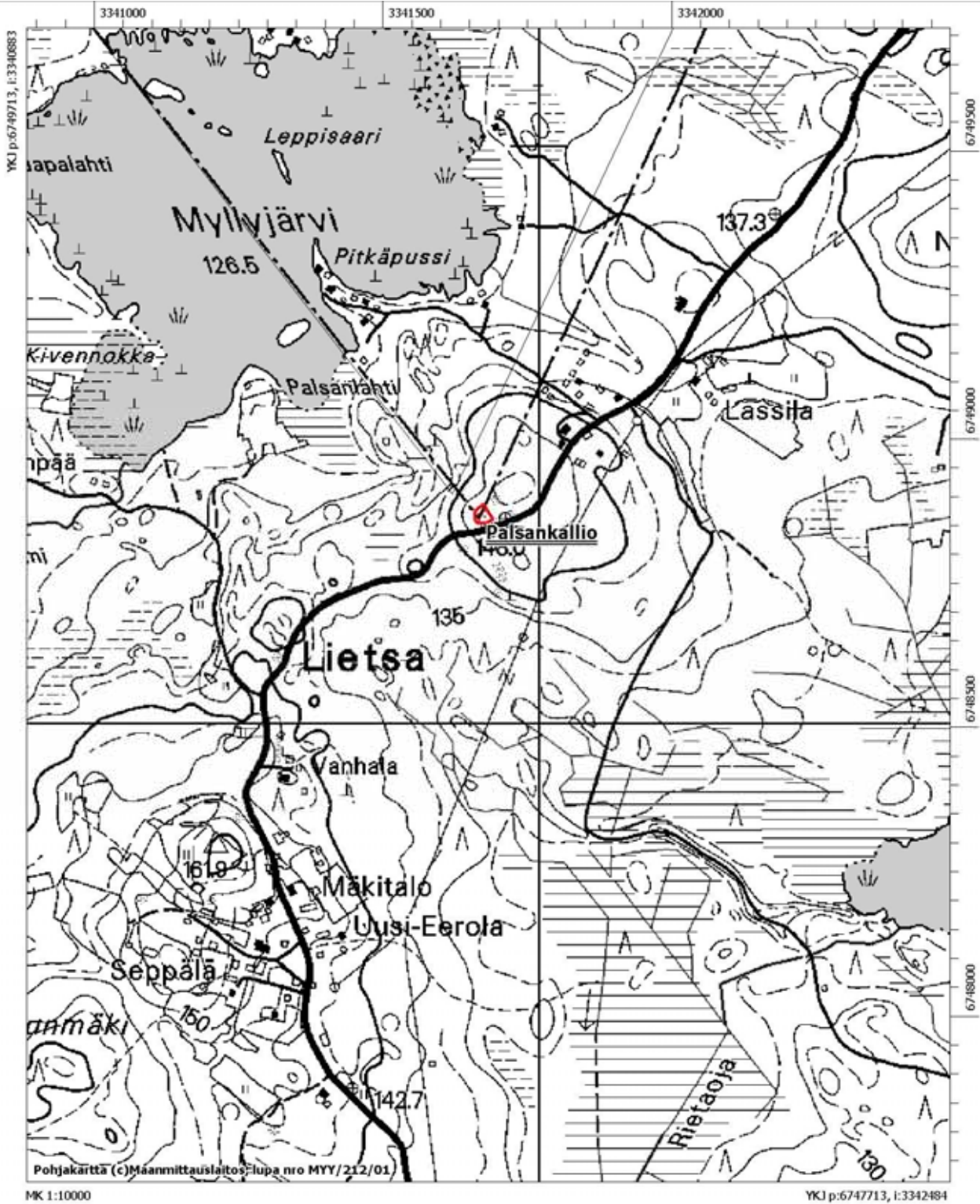
Ote peruskartasta 213101 Lietsa

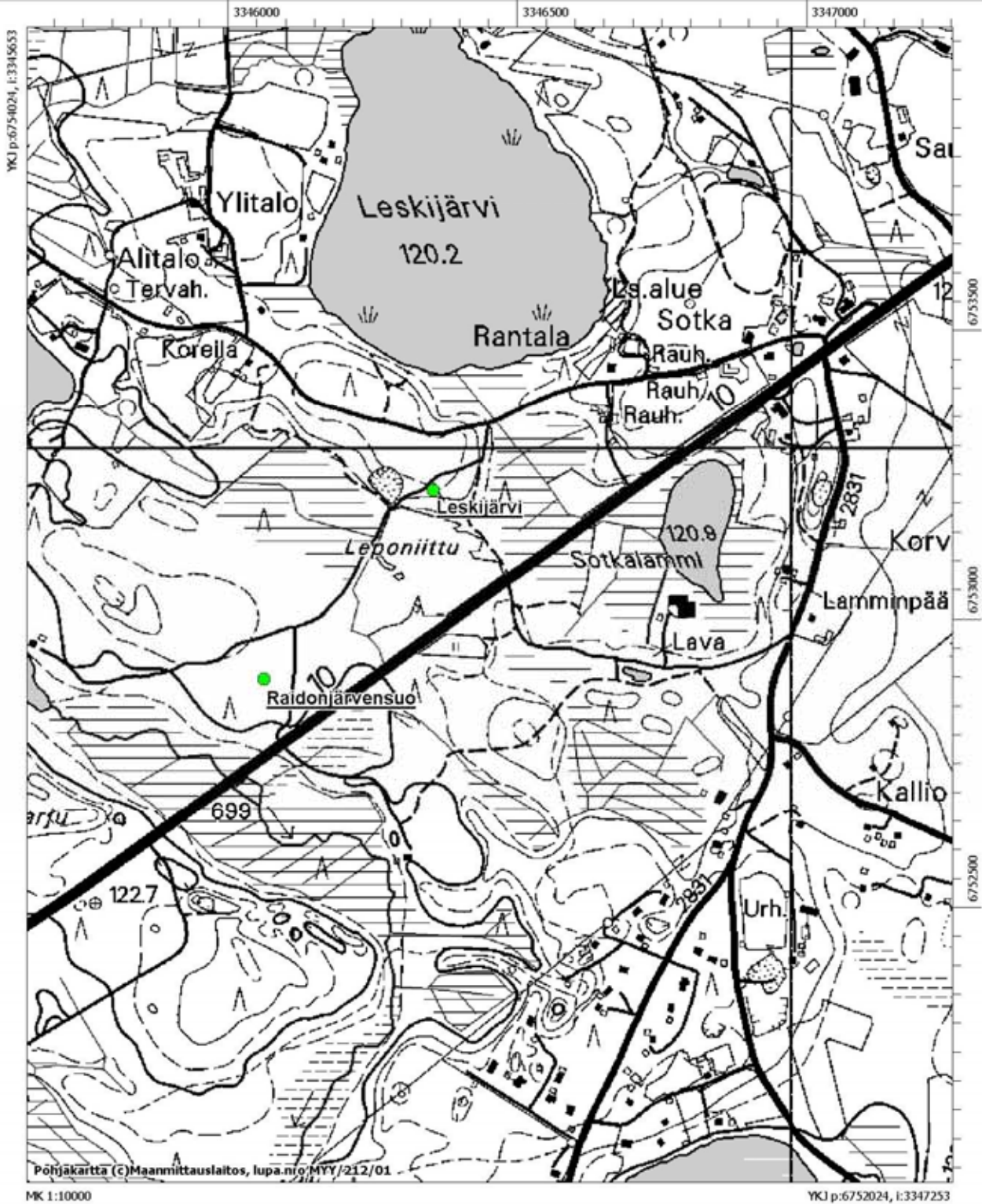
Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 2.

Renko Palsankallio (692010004) - historiallisen ajan rajamerkki
Ote peruskartasta 213101 Lietsa

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 3.

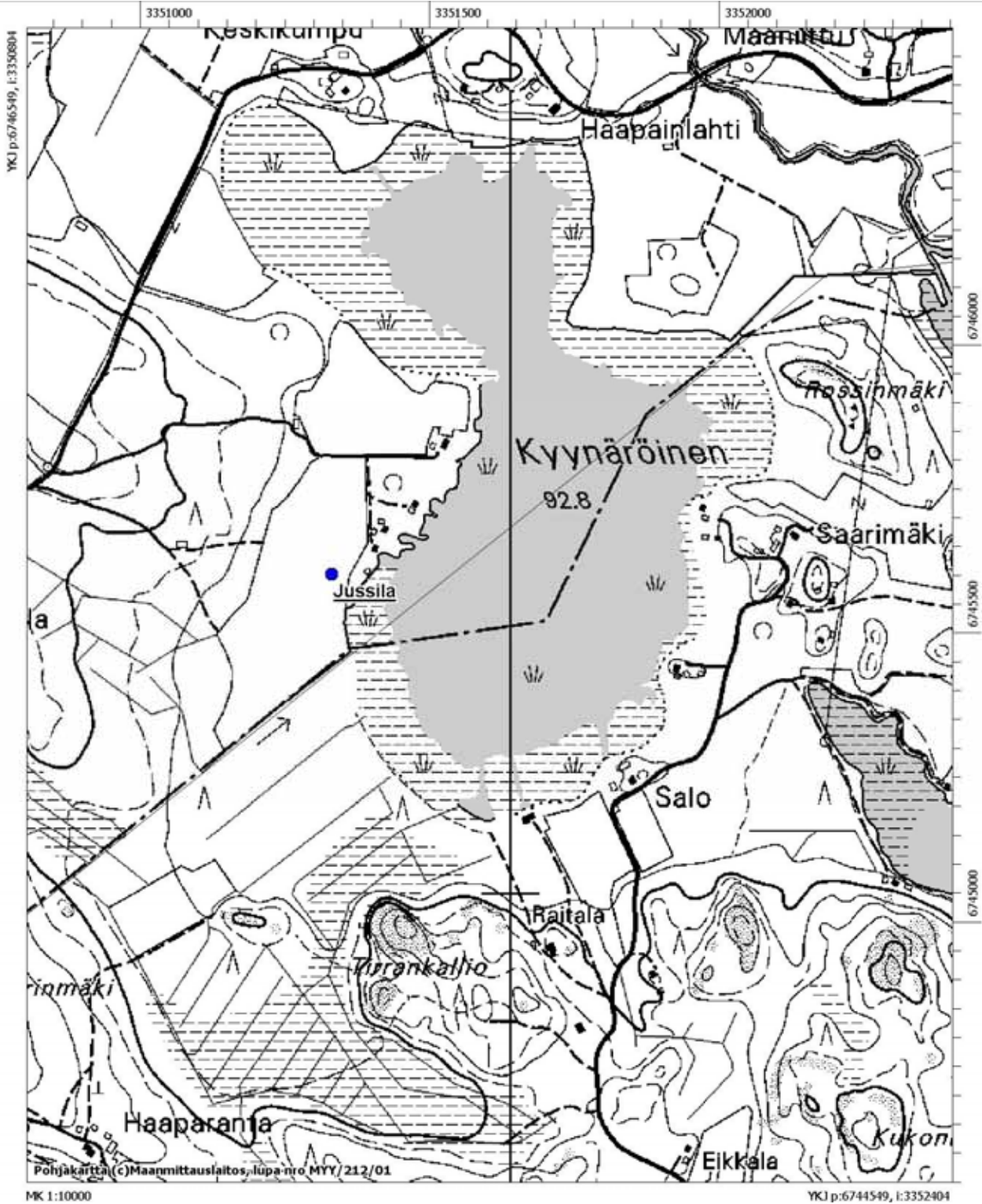
Renko Leskijärvi (1000006958) - historiallisen ajan tervahauta
 Renko Raidonjärvensuo (1000006959) - historiallisen ajan hiilimiiluja
 Ote peruskartasta 213101 Lietza

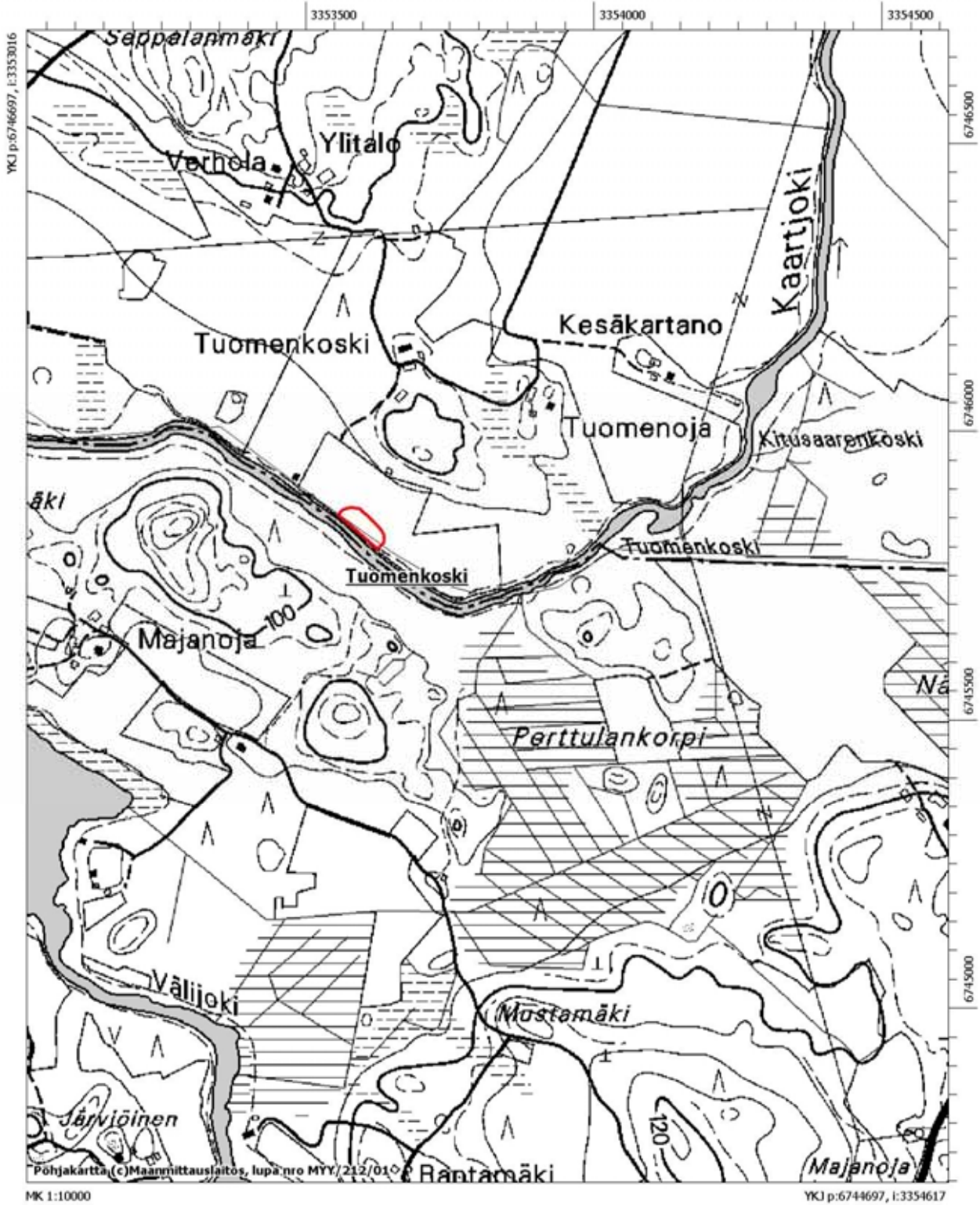
Rengon esihistorialliset muinajäännökset, peruskarttaote 4.

Renko Jussila (1000006962) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213104 Ahoinen.

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 5.

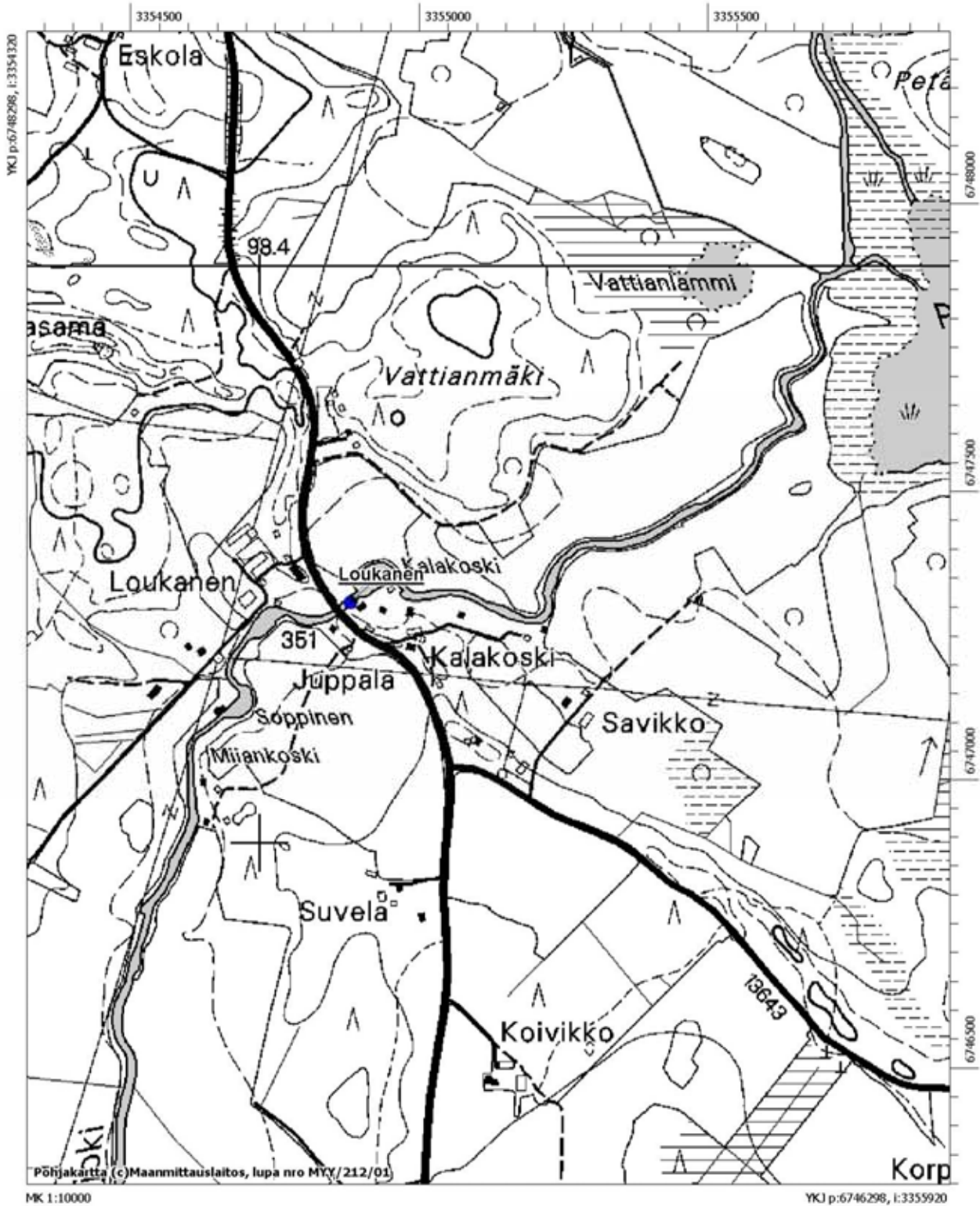
Renko Tuomenkoski (100006940) - kivikautinen asuinpaikka
Ote peruskartasta 213104 Ahoinen.

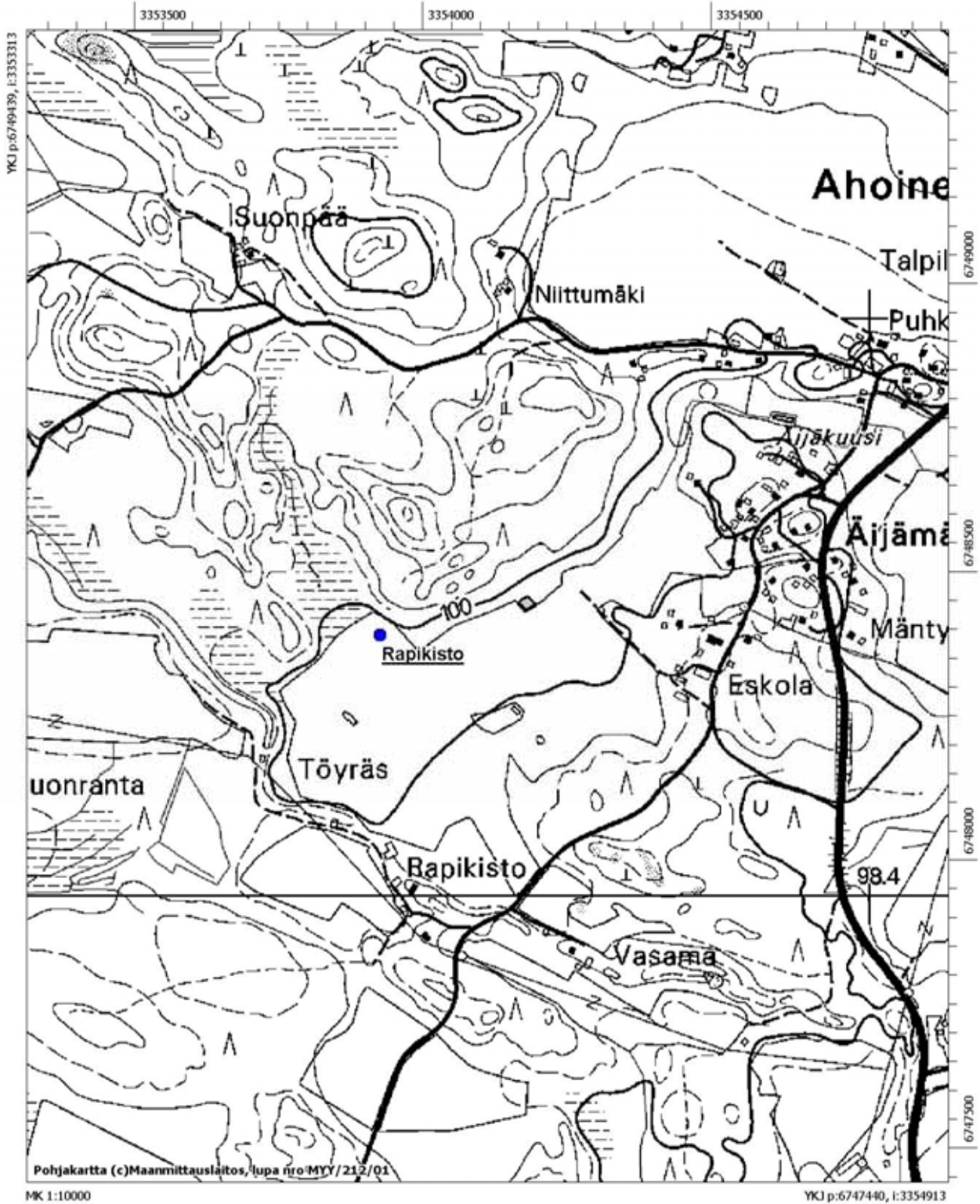
Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 6.

Renko Loukanen (1000006964) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213104 Ahoinen.

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 7.

Renko Rapikisto (100006963) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213104 Ahoine.

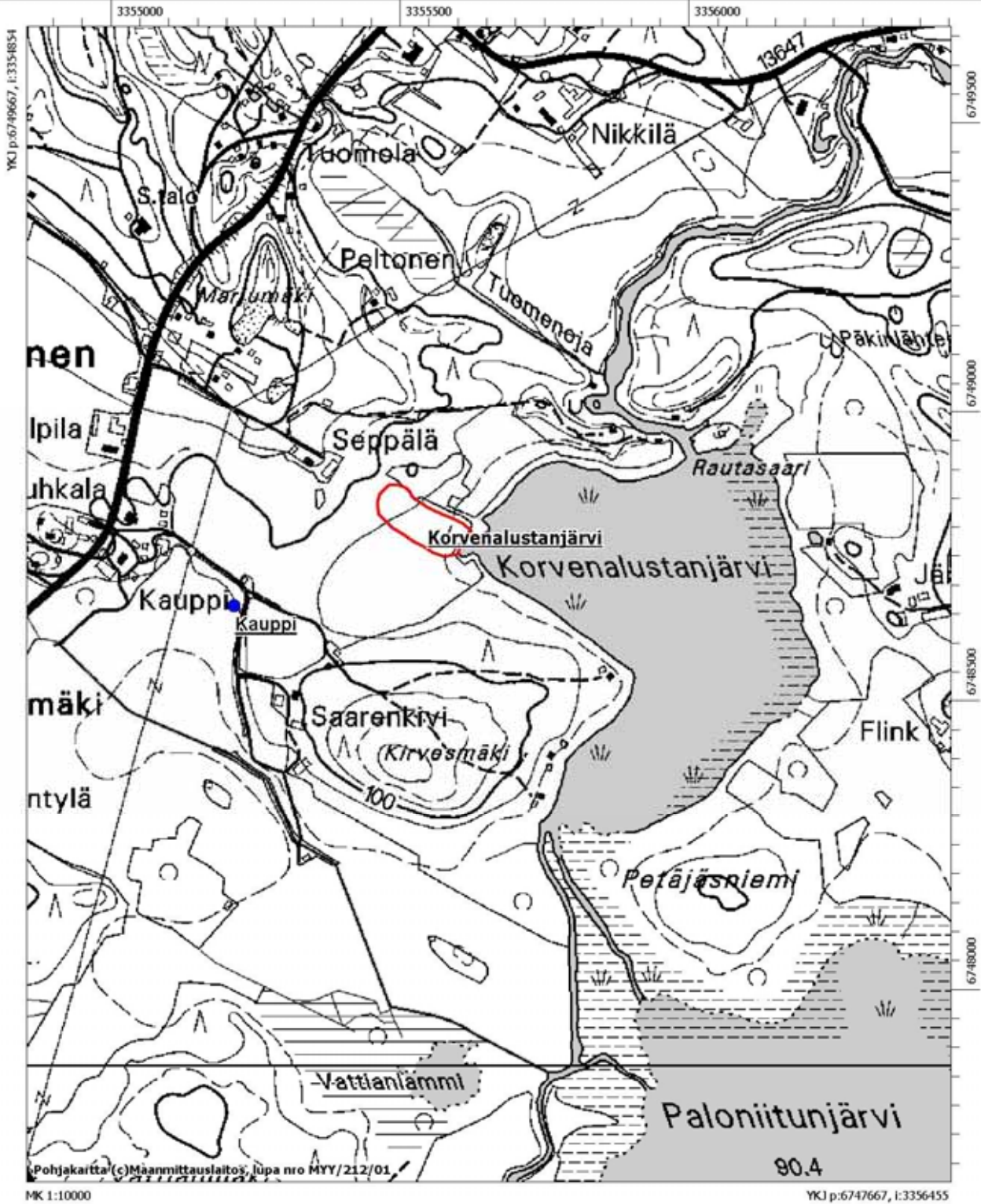

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 8.

Renko Korvenalustanjärvi (100006941) - kivikautinen asuinpaikka

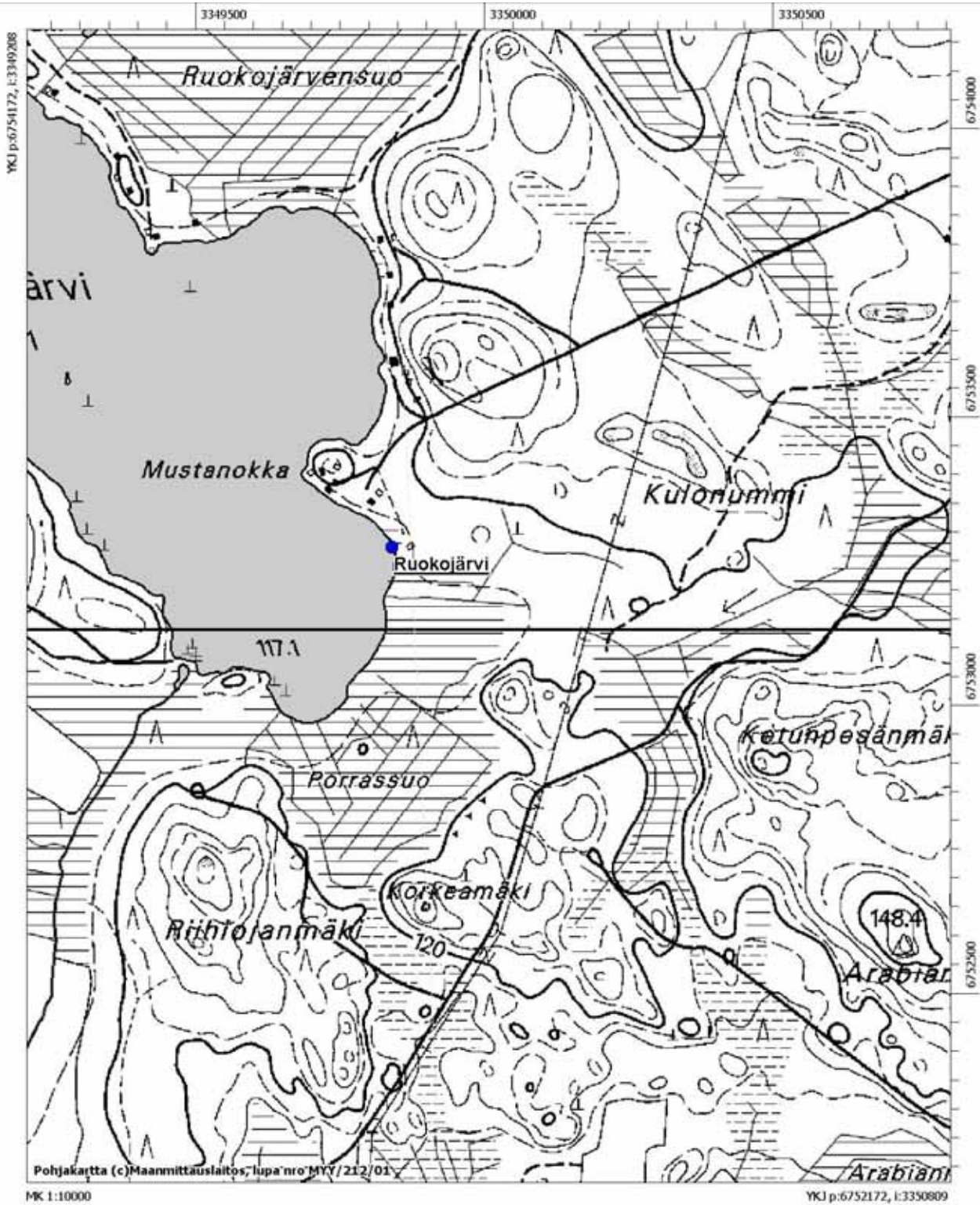
Renko Kauppi (100006965) - esihistoriallinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 213104 Ahoinen.

Renkon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 9.

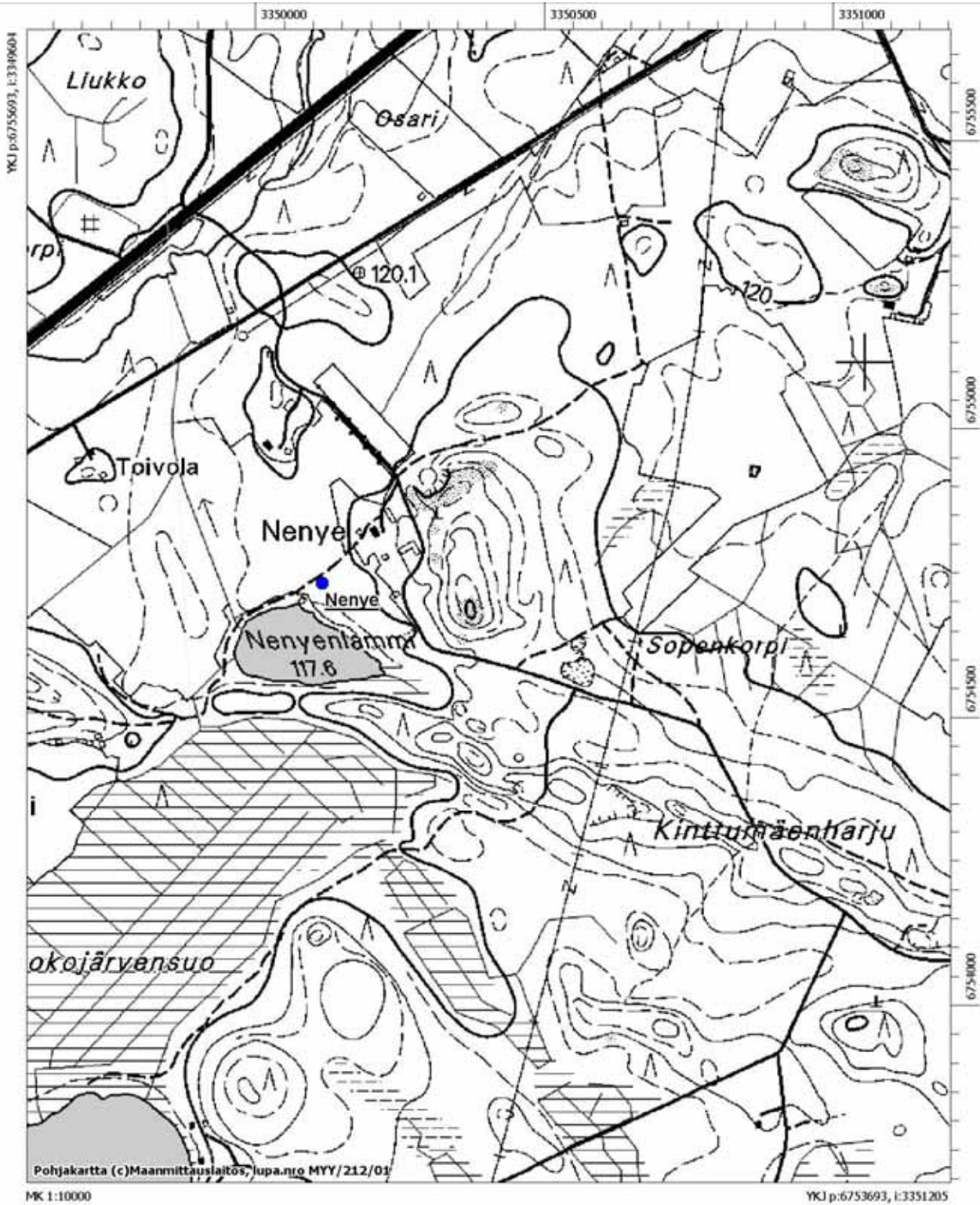
Renko Ruokojärvi (1000006966) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213105 Renko.

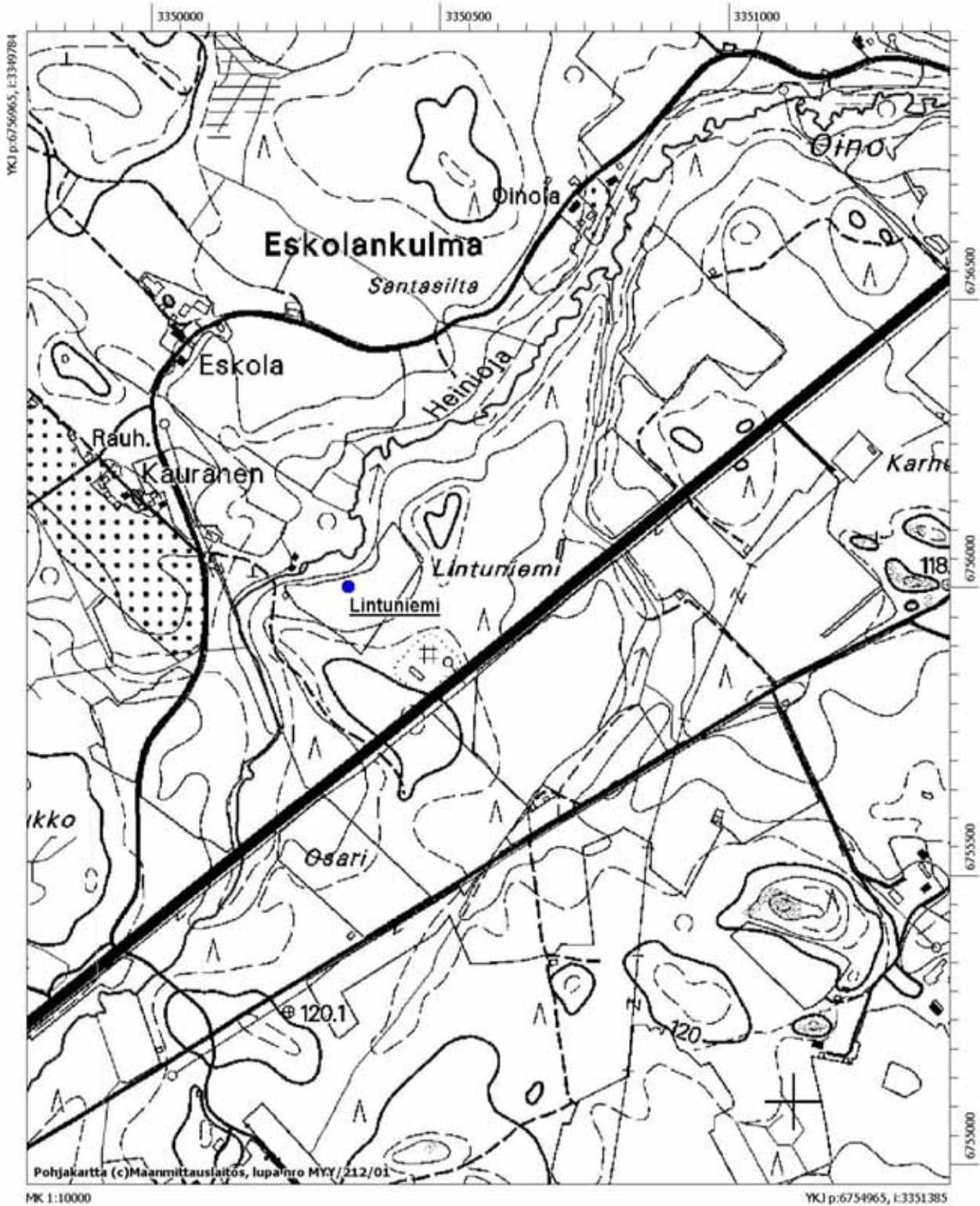
Rengon esihistorialliset muinajäännökset, peruskarttaote 10.

Renko Nenye (1000006968) - esihistoriallinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213105 Renko.

Renkon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 11.

Renko Lintuniemi (1000006967) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213105 Renko.

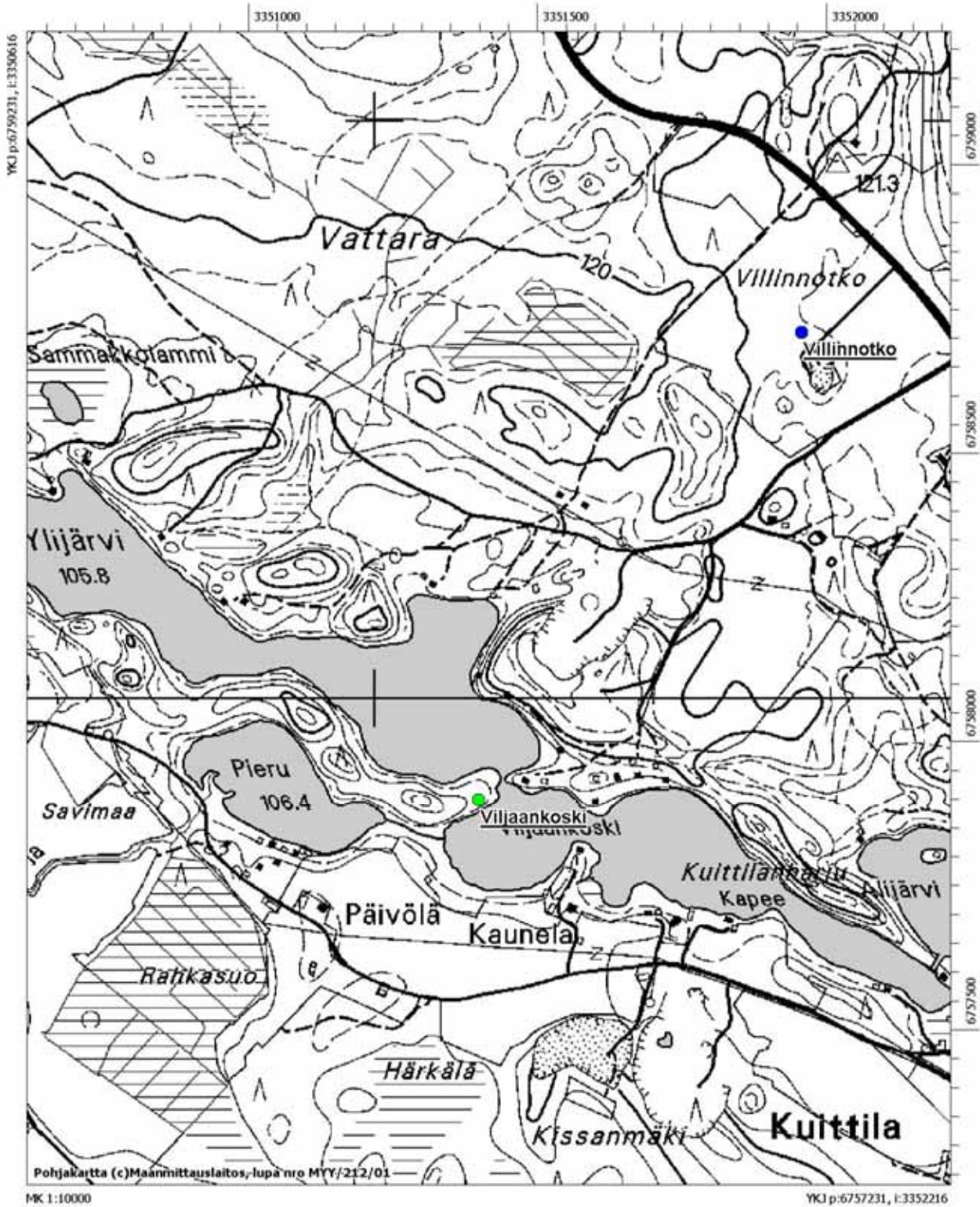

Rengon esihistorialliset muinajäännökset, peruskarttaote 13.

Renko Viljaankoski (1000006960) - ajoittamaton kuoppa

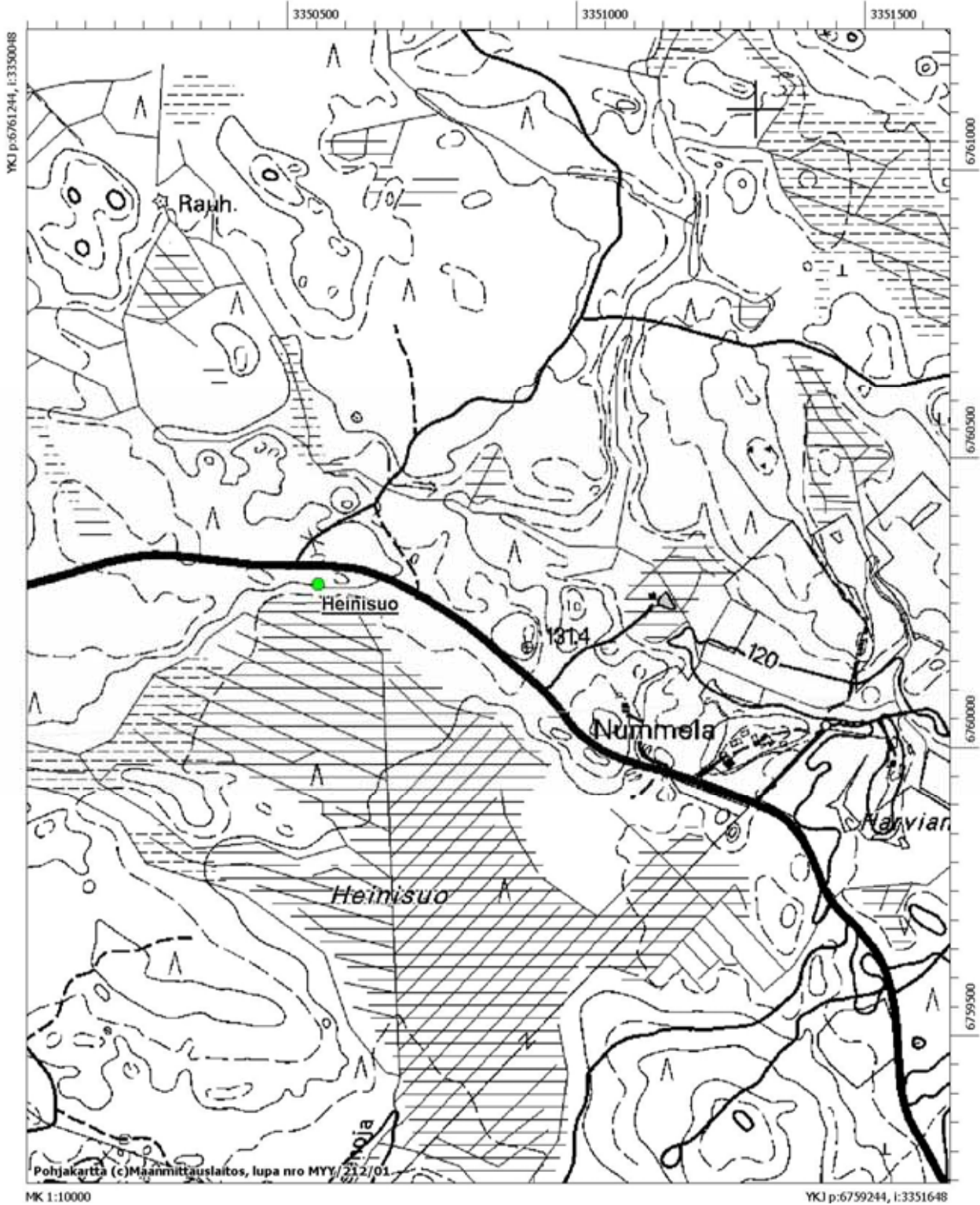
Renko Villinnotko (1000006970) – historiallisen ajan löytöpaikka

Ote peruskartasta 213105 Renko.

Renkon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 14.

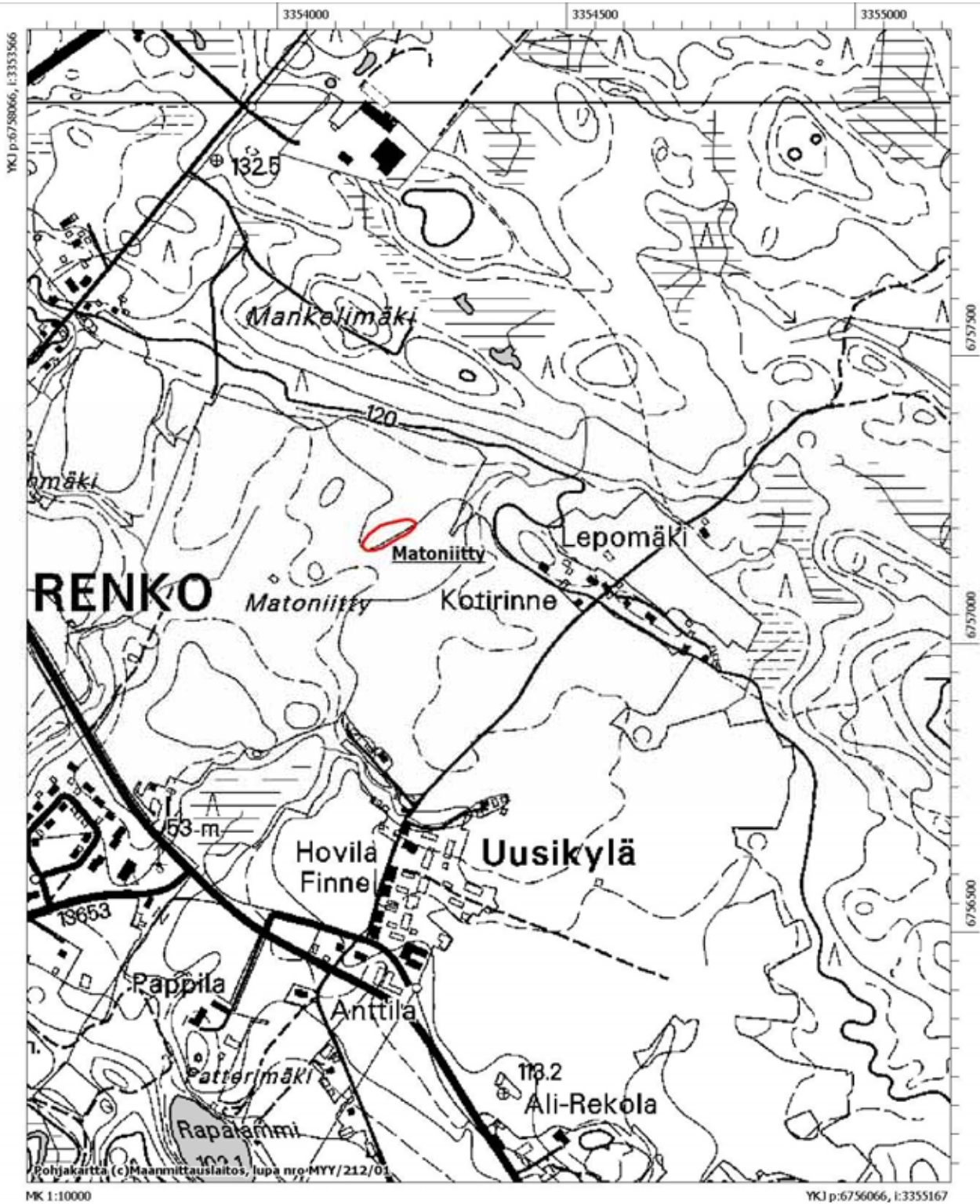
Renko Heinisuo (1000006961) - ajoittamaton hiilimiilu
Ote peruskartasta 213105 Renko.

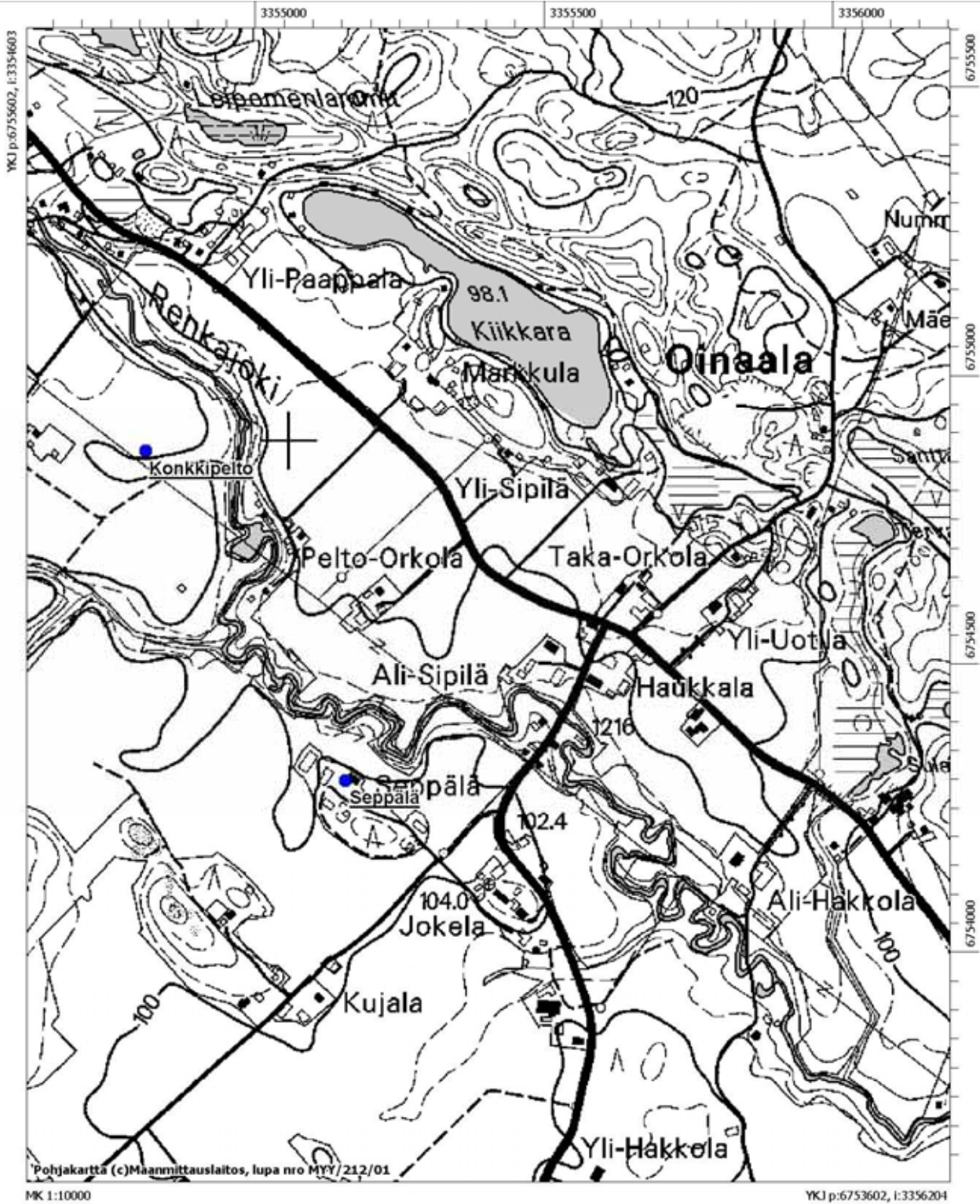
Renkon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 15.

Renko Matoniitty (1000006950) - kivikautinen asuinpaikka
Ote peruskartasta 213105 Renko.

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 16.

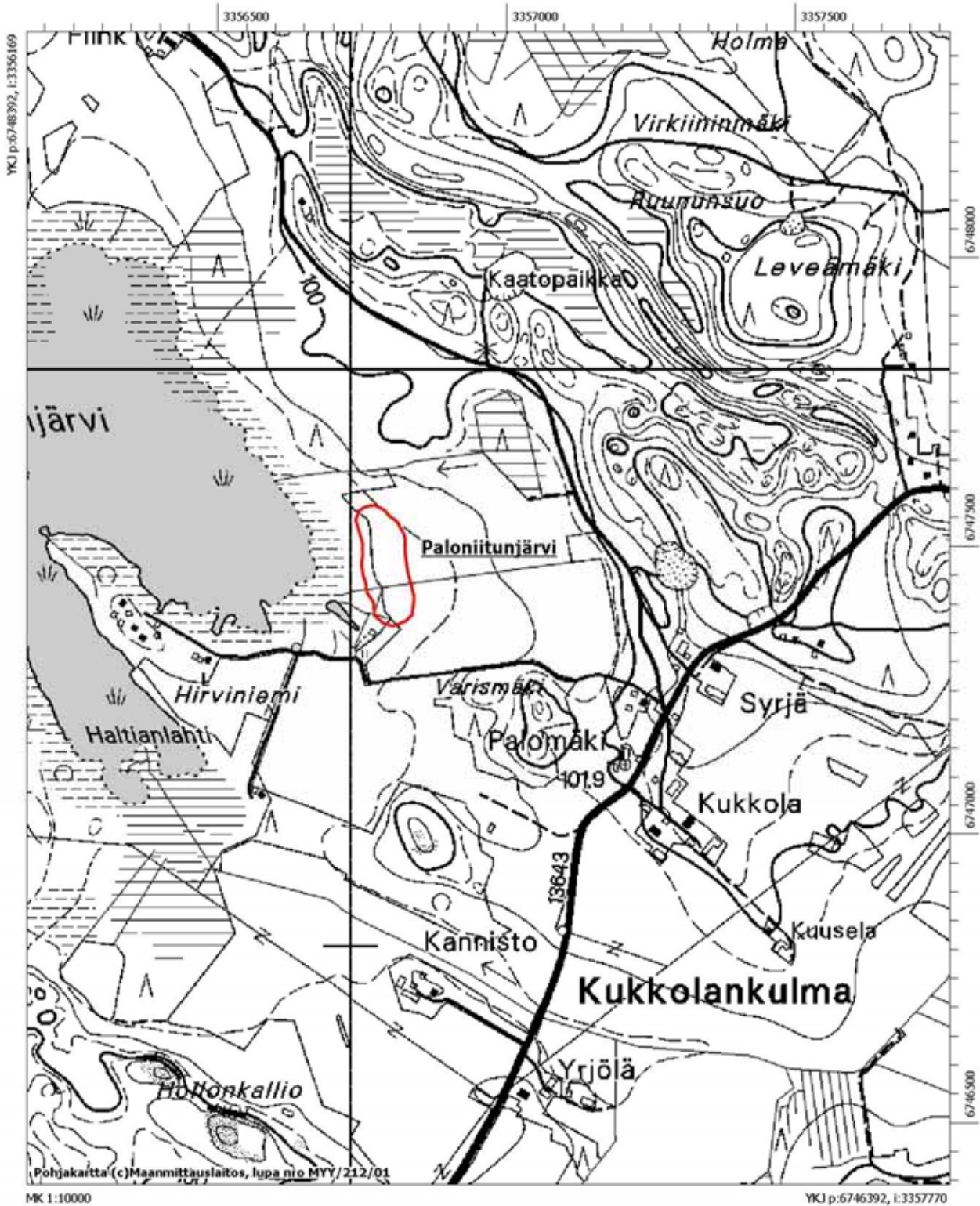
Renko Seppälä (1000006973) - kivikautinen löytöpaikka
 Renko Konkkipelto (1000006976) - kivikautinen löytöpaikka
 Ote peruskartasta 213105 Renko.

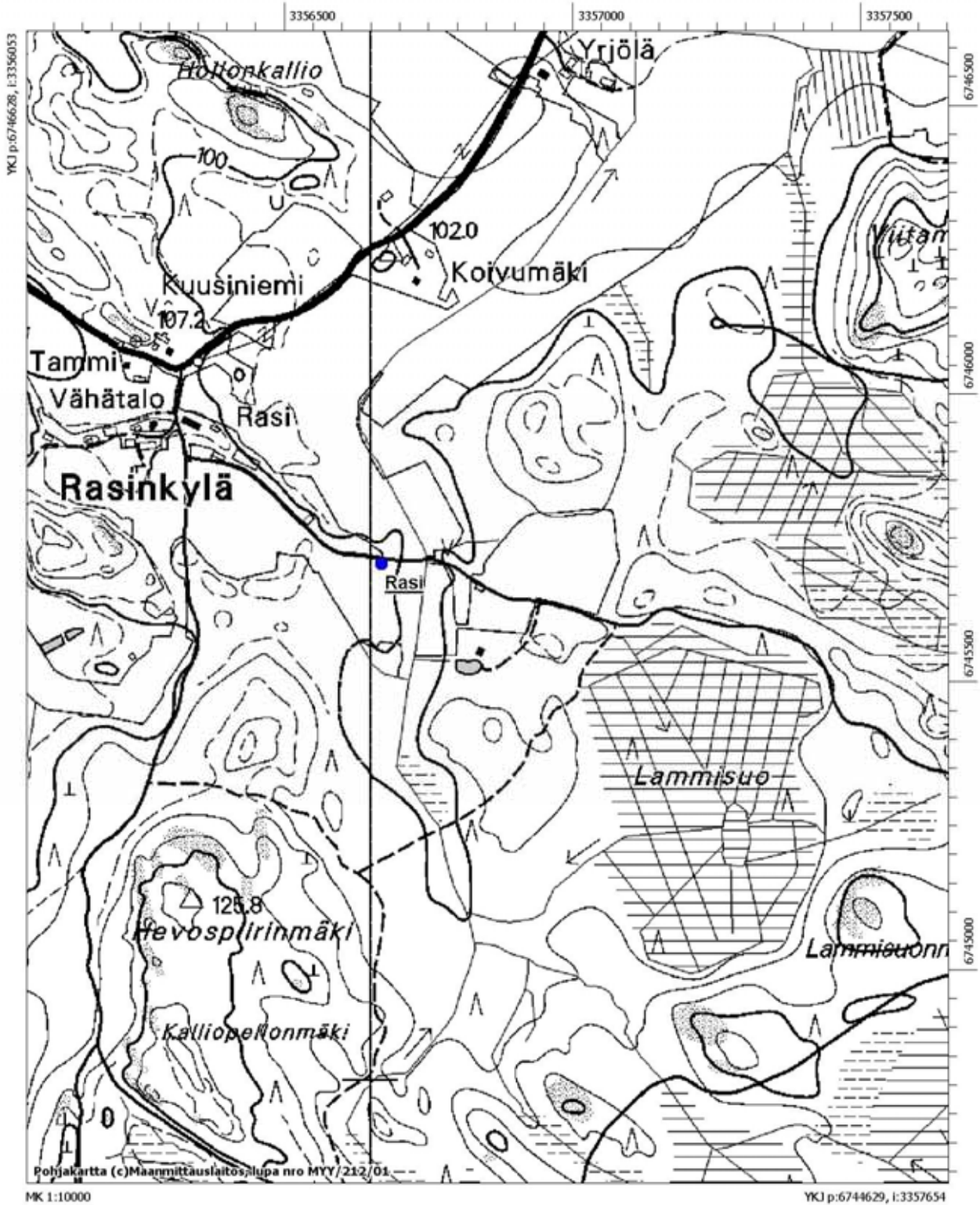
Renkon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 17.

Renko Paloniitunjärvi (1000006942) - kivikautinen asuinpaikka
Ote peruskartasta 213107 Kaloinen.

Rengon esihistorialliset muinajäännökset, peruskarttaote 18.

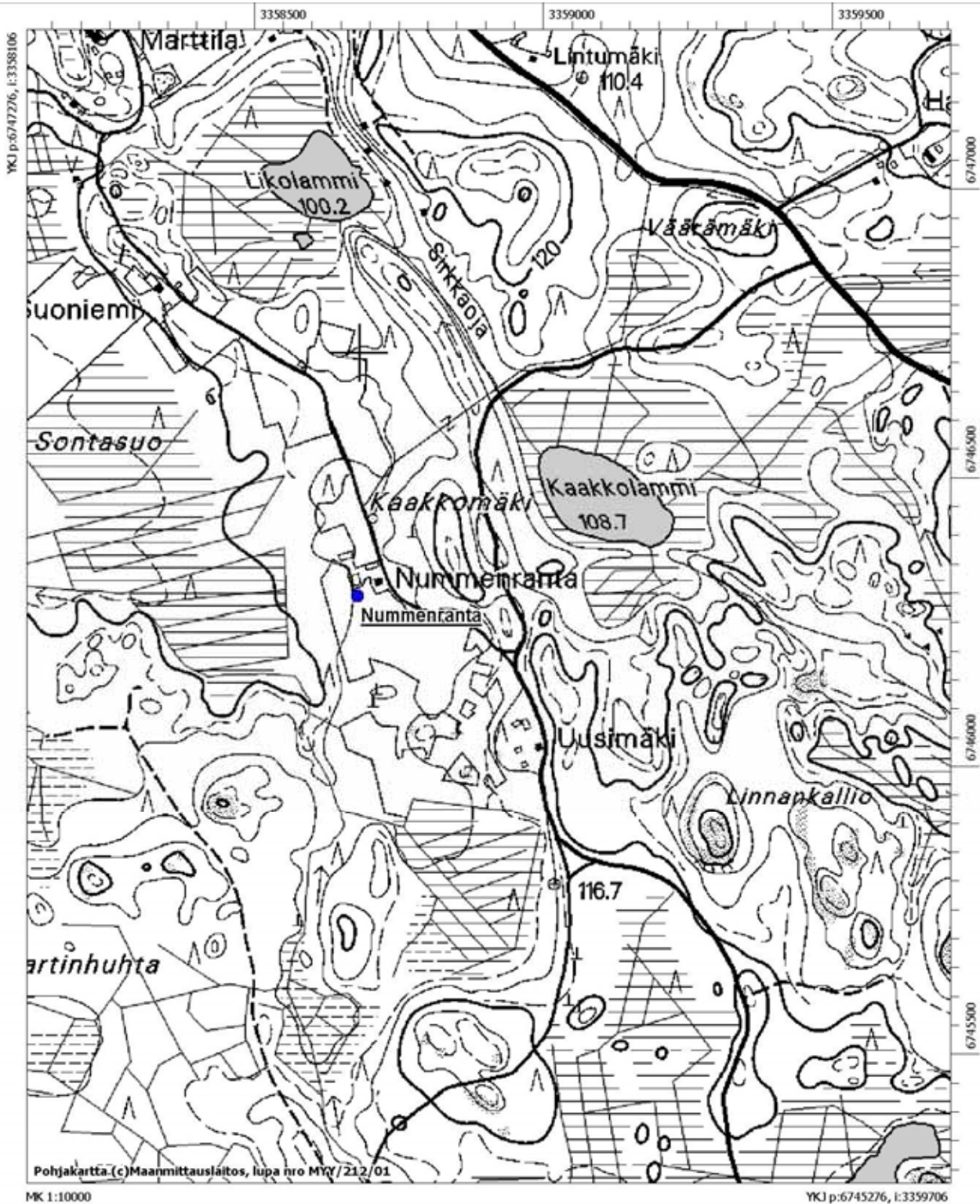
Renko Rasi (1000006977) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213107 Kaloinen.

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 19.

Renko Nummenranta (100006981) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213107 Kaloinen.

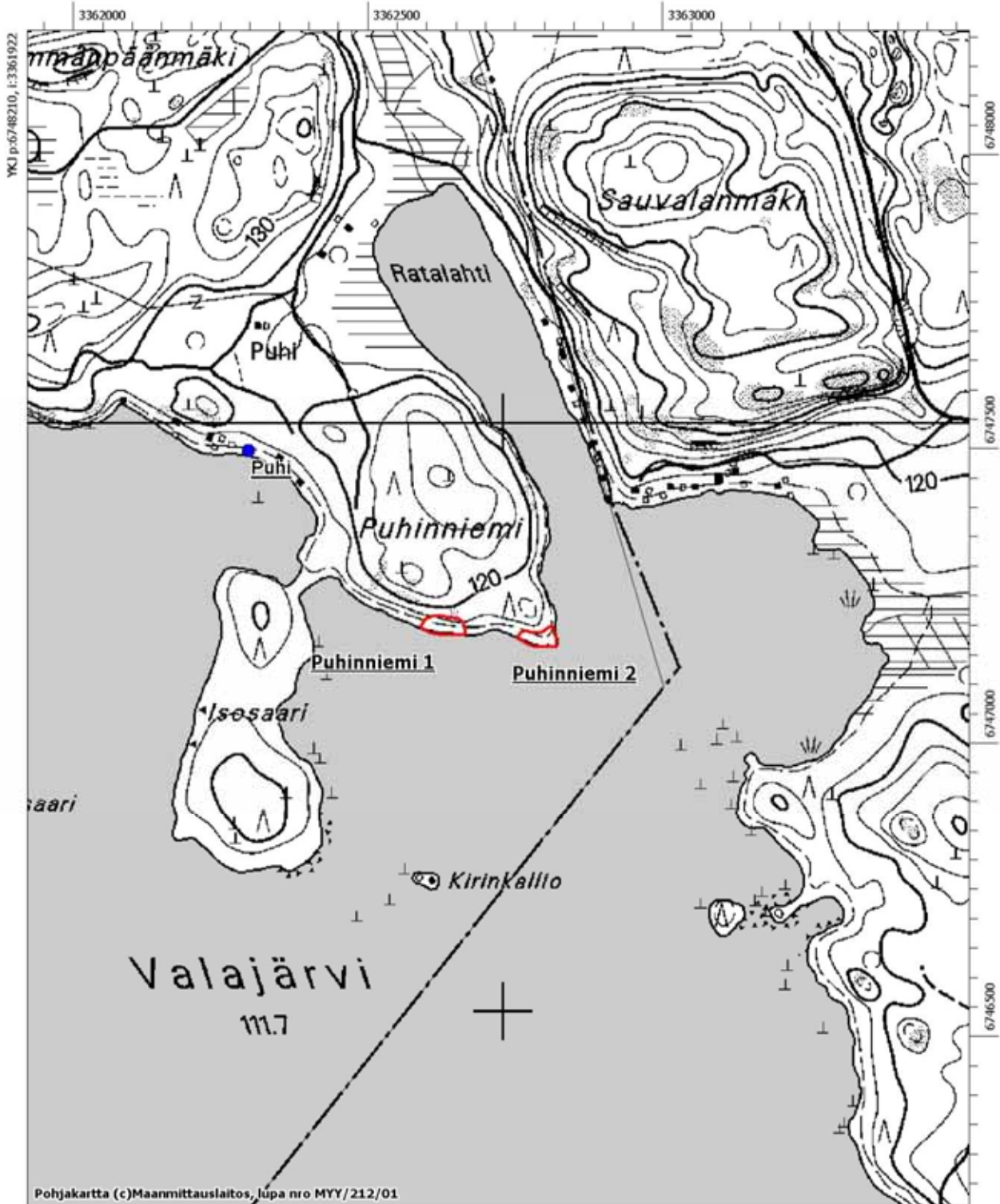
Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 20.

Renko Puhinniemi 1 (1000006943) - kivikautinen asuinpaikka

Renko Puhinniemi 2 (1000006944) - kivikautinen asuinpaikka

Renko Puhini (1000006983) - rautakautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 213107 Kaloinen.

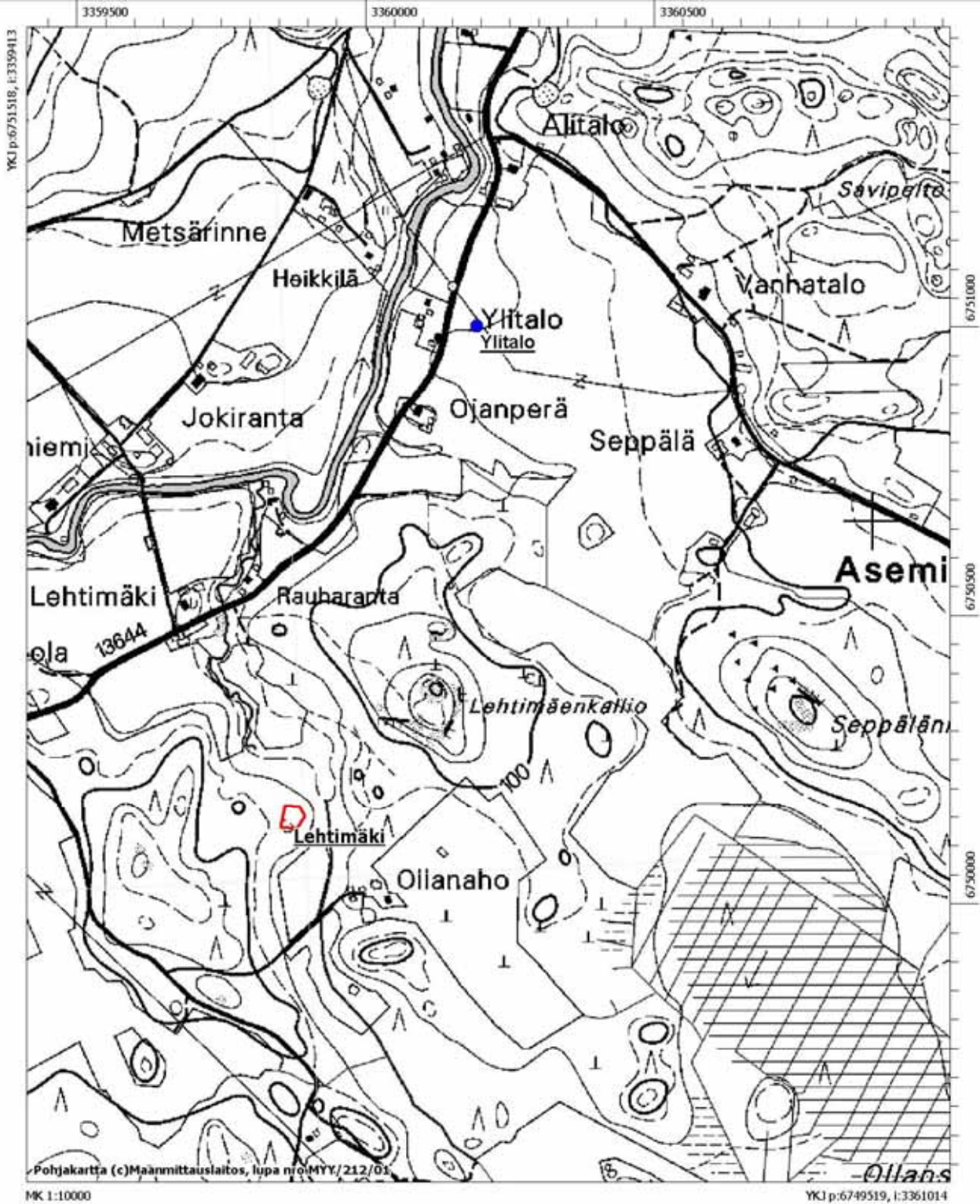

Rengon esihistorialliset muinajäännökset, peruskarttaote 21.

Renko Lehtimäki (692010002) – historiallisen ajan tiiliruukki

Renko Ylitälo (1000006982) - rautakautinen löytöpaikka

Ote peruskartasta 213107 Kaloinen.

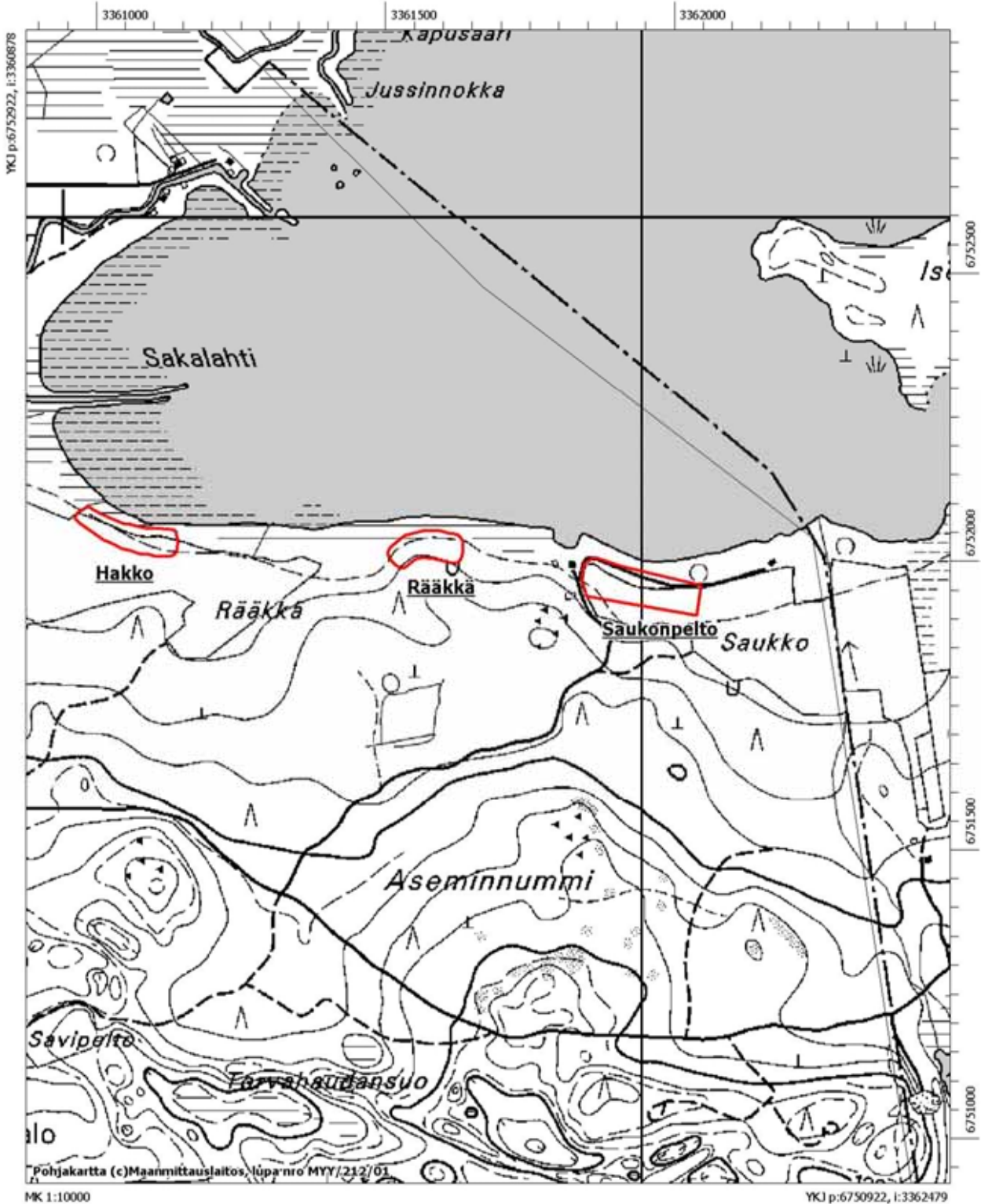
Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 22.

Renko Saukonpelto (692010001) - kivikautinen asuinpaikka

Renko Rääkkä (1000006945) - kivikautinen asuinpaikka

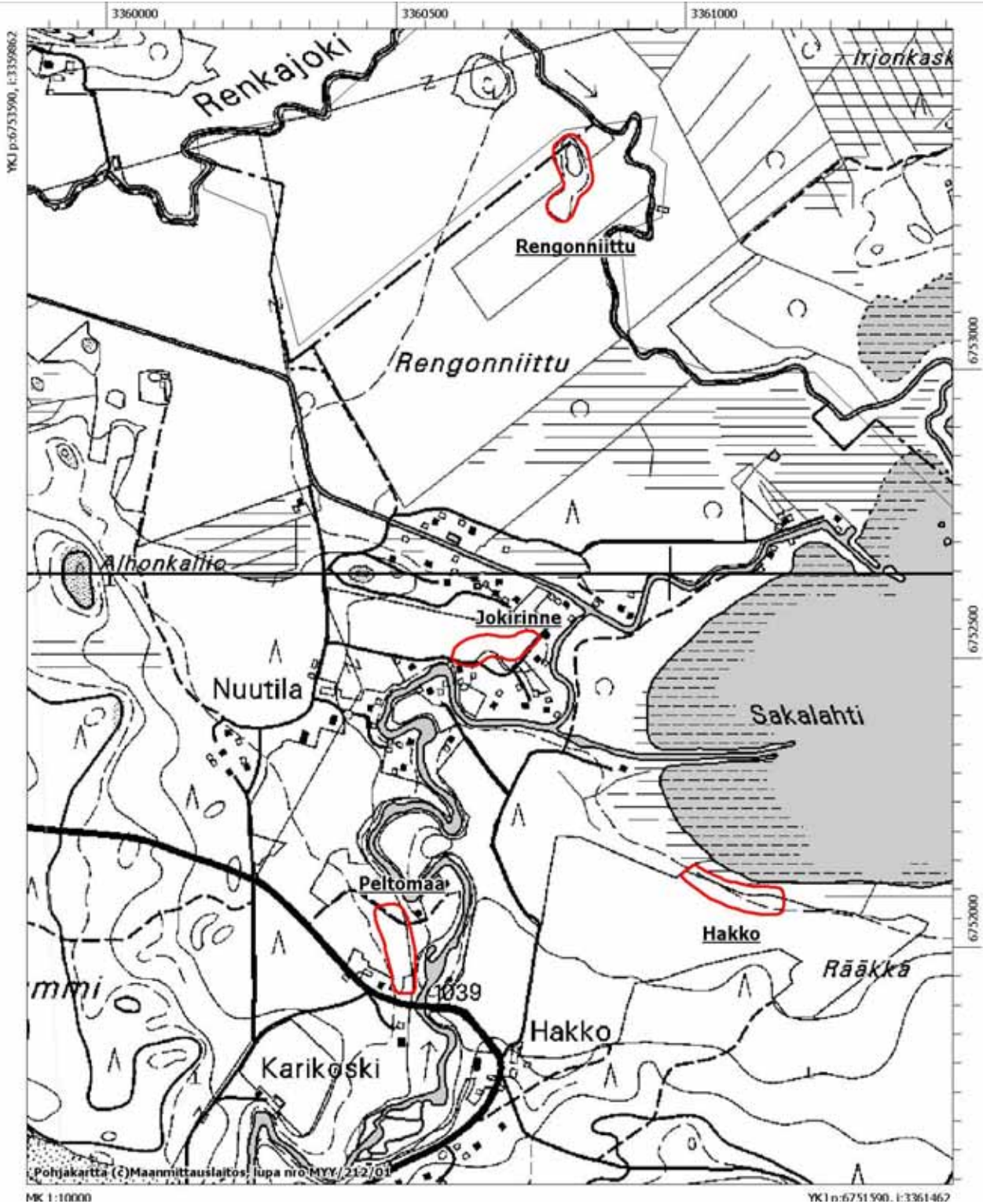
Renko Hakko (1000006946) - kivikautinen asuinpaikka

Ote peruskartasta 213107 Kaloinen.

Rengon esihistorialliset muinajäännökset, peruskarttaote 23.

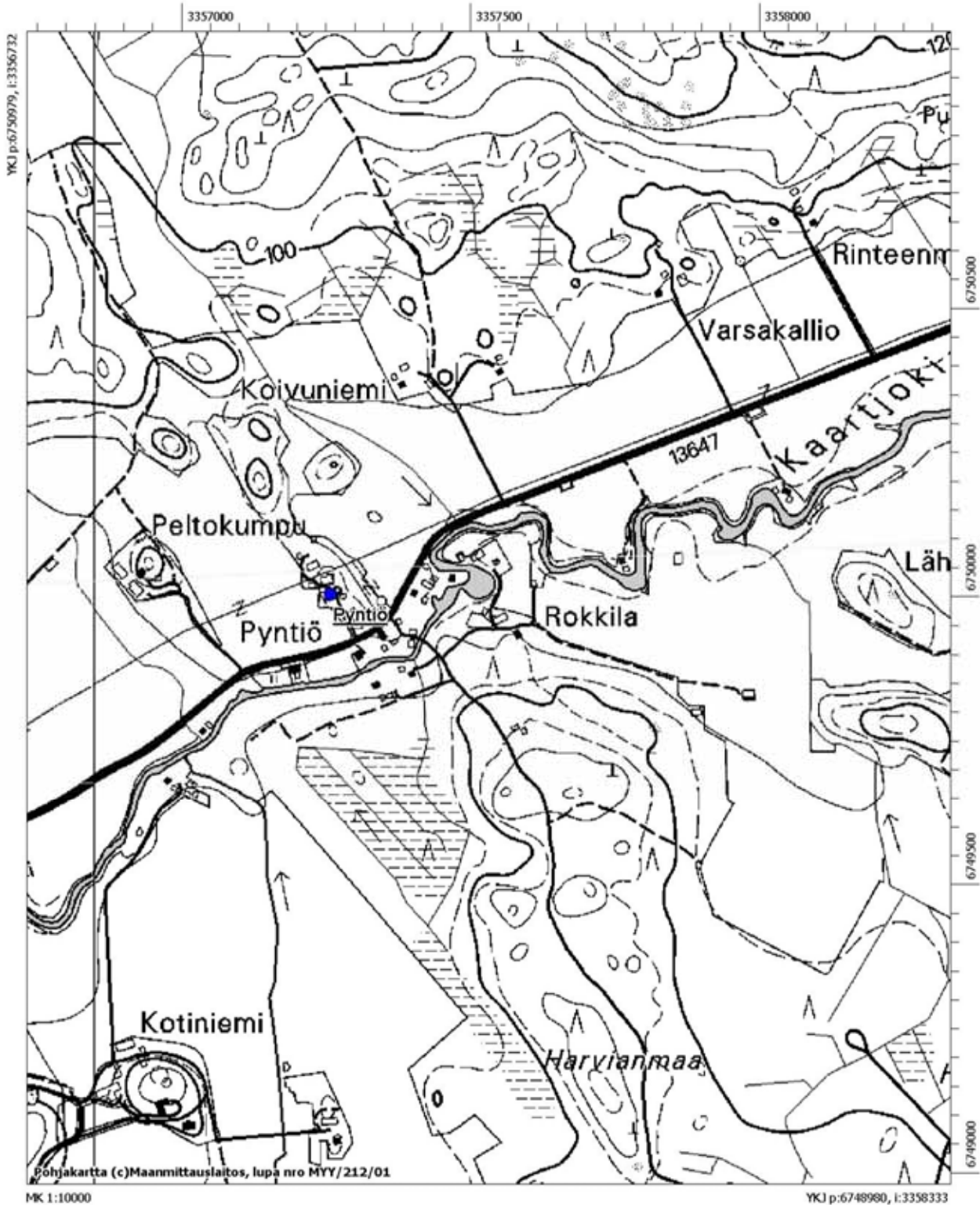
Renko Peltomaa (100006947) - kivikautinen asuinpaikka
 Renko Jokirinne (100006948) - kivikautinen asuinpaikka
 Renko Rengonniittu (100006949) - kivikautinen asuinpaikka
 Ote peruskartoista 213107 Kaloinen ja 213108 Hyvikkälä.

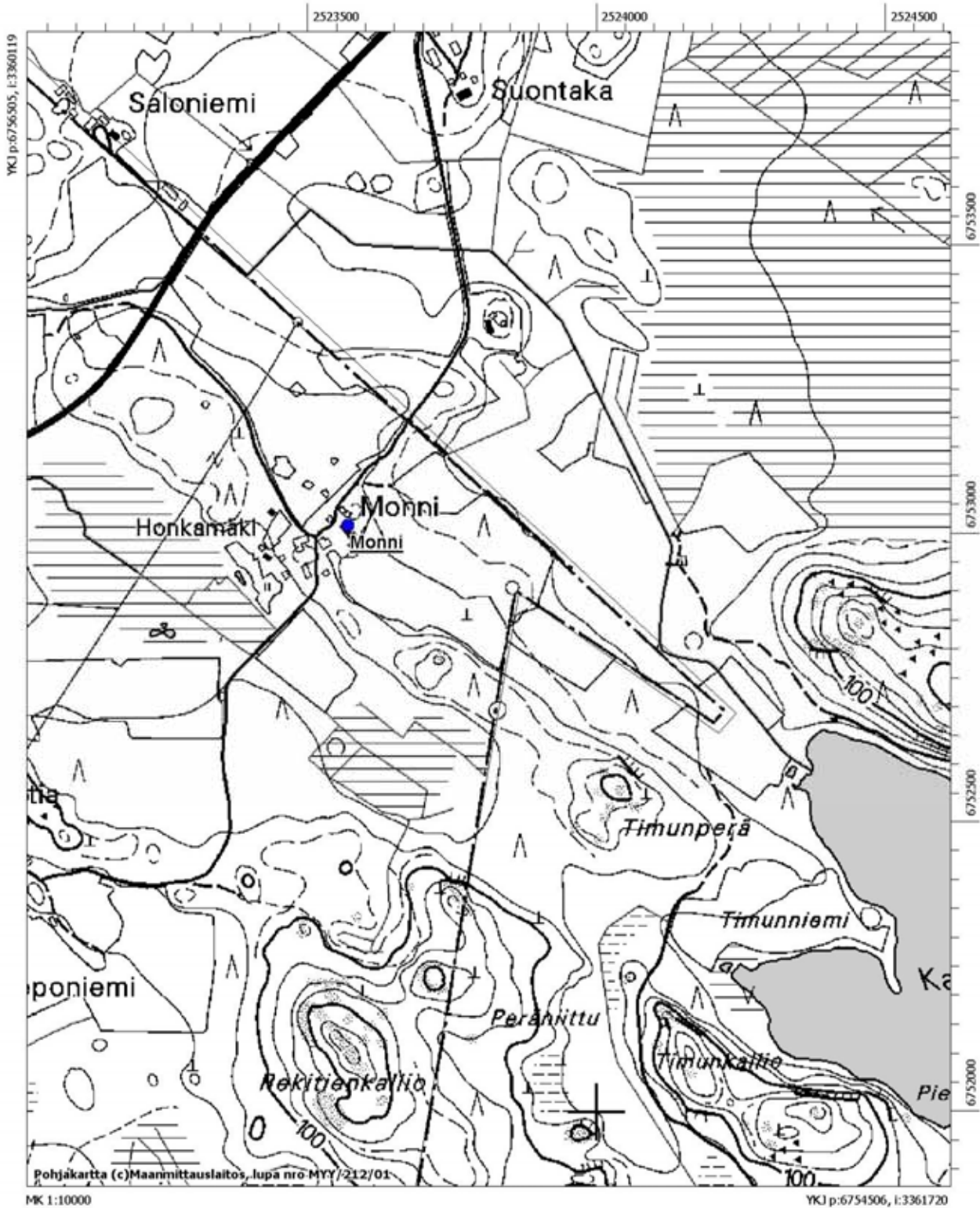
Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 24.

Renko Pyntiö (1000006979) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213107 Kaloinen.

Rengon esihistorialliset muinajäännökset, peruskarttaote 25.

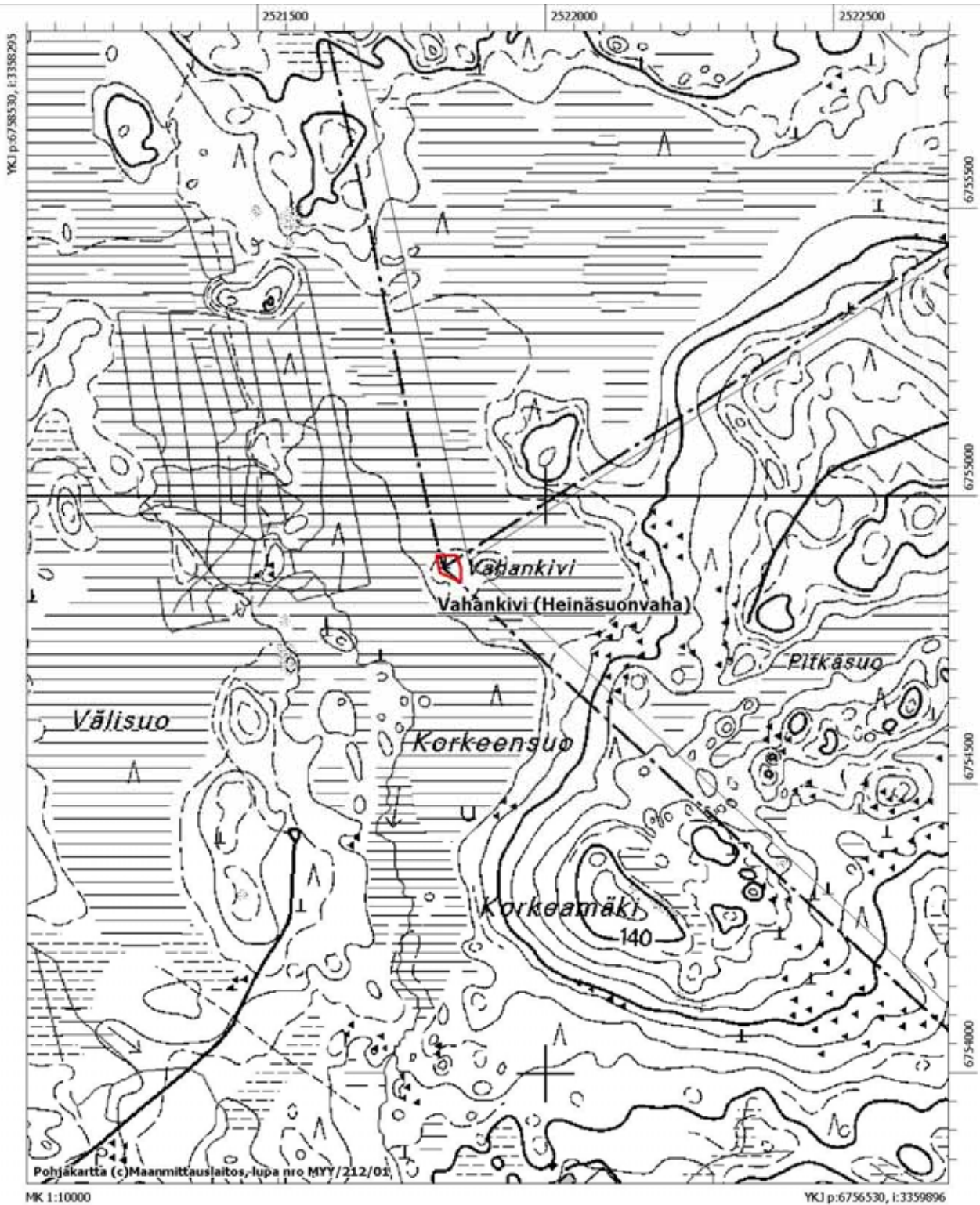
Renko Monni (1000006984) - kivikautinen löytöpaikka
Ote peruskartasta 213108 Hyvikkälä.

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 26.

Renko Vahankivi (Heinäsuonvaha) (692010005) – historiallisen ajan rajamerkki
 Ote peruskartasta 213108 Hyvikkälä.

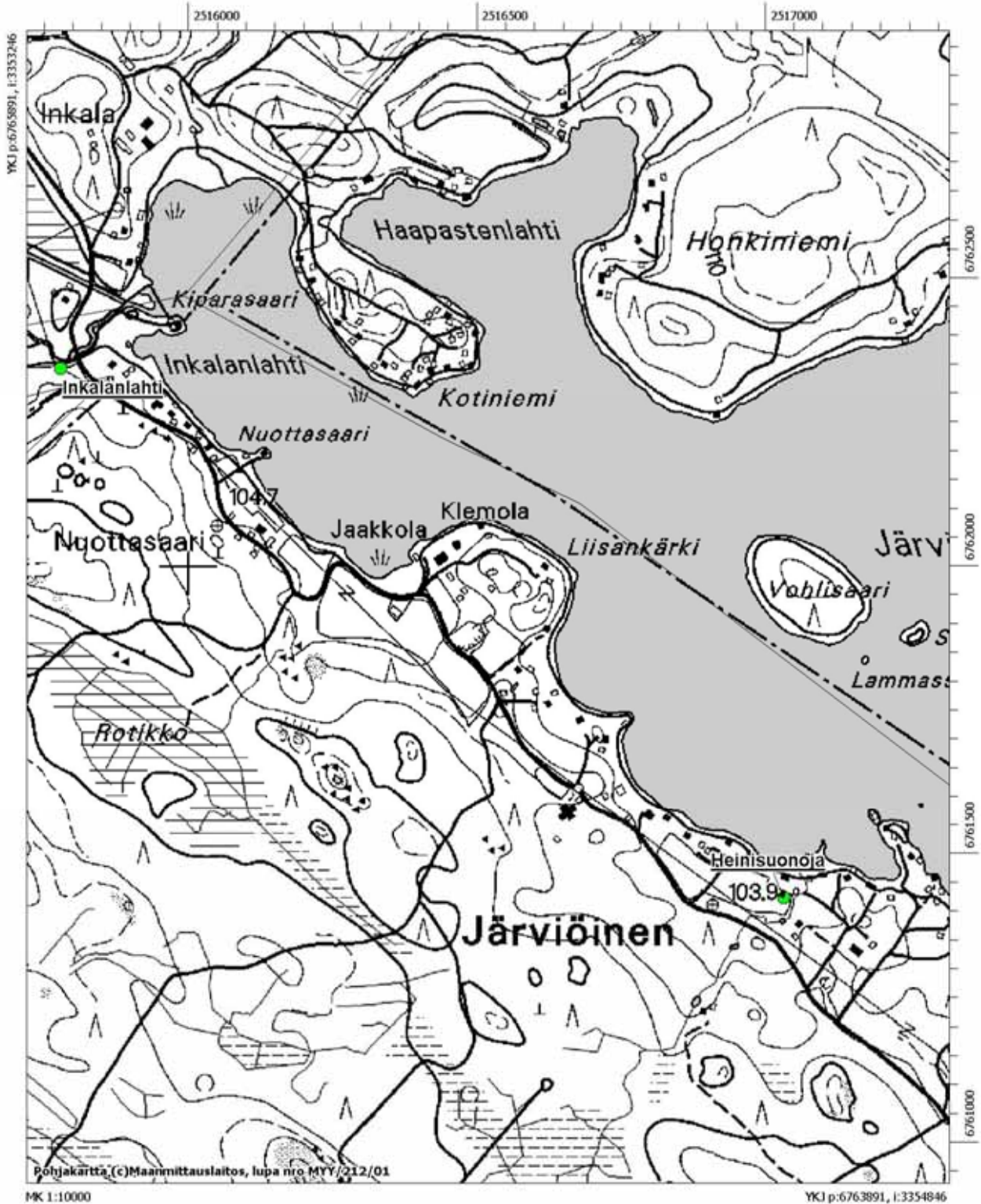

Rengon esihistorialliset muinaisjäännökset, peruskarttaote 27.

Renko Heinisuonoja (1000006956) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Renko Inkalanlahti (1000006957) - kivikautinen mahdollinen asuinpaikka

Ote peruskartasta 213106 Hyrvälä.

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 1. Saukonpelto. Asuinpaikka Haapajärven rannalla. W-E.16.5.2006. (141874).

Kuva 2. Kukkokivenmäki. Kumpareet uudehkon metsätien varressa. S-N.25.5.2006. (141902).

Kuva 3. Palsankallio. Ympyräkuvio siirtolohkareen päällä. NE-SW.19.5.2006. (141889).

RENGON INVENTOINTI
Petro Pesonen 2006

Kuva 4. Palsankallio. Viisarikiviröykkiötä. SE-NW.19.5.2006. (141890).

Kuva 5. Palsankallio. Rajakivi opastauluineen. SW-NE.19.5.2006. (141891).

Kuva 6. Pitkäjärven tieraunio. N-S.25.5.2006. (141903).

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 7. Pitkäjärven tieraunio. Pitkäjärven torppa.25.5.2006. (141904).

Kuva 8. Korvenalustanjärvi. Kvartsin löytöpaikka rantapellolla. N-S.17.5.2006. (141881).

Kuva 9. Korvenalustanjärvi. Asuinpaikka peltoterassilla. SW-NE.23.5.2006. (141899).

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 10. Paloniitunjärvi. Oja, josta HML 3298 todennäköisesti on löytynyt, taustalta löytyi kvartseja. E-W.17.5.2006. (141878).

Kuva 11. Paloniitunjärvi. Asuinpaikka rantapellolla. SE-NW.17.5.2006. (141879).

Kuva 12. Rääkkä. Asuinpaikka äestetyllä rantavallilla. SW-NE.16.5.2006. (141875).

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 13. Hakko. Asuinpaikka pellon reunassa. SW-NE.23.5.2006. (141897).

Kuva 14. Peltomaa. Asuinpaikka peltotörmällä. NW-SE.26.5.2006. (141905).

Kuva 15. Jokirinne. Asuinpaikka pellolla kuvan keskellä. N-S.23.5.2006. (141898).

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 16. Inkalanlahti. Kvartsilöytö jokitörmän päältä. NW-SE.24.5.2006. (141900).

Kuva 17. Raidonjärvensuo. Kuoppa kuusimetsässä. SW-NE.19.5.2006. (141888).

Kuva 18. Heinisuo. Hiilimiilu suon rannalla. NW-SE.24.5.2006. (141901).

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 19. Käräjämäki. Kärjäjäkivet. NW-SE.23.5.2006. (141896).

Kuva 20. Jussila. KM 14144 löytöpaikka tasaisella savipellolla Kyynäröisen rannalla. N-S.17.5.2006. (141882).

Kuva 21. Rapikisto. Rengon museon oikokirveen löytöpaikka metsänreunassa peltoaukean toisella laidalla. NE-SW.18.5.2006. (141884).

Kuvat: P. Pesonen 2006

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 22. Loukanen. HML 4668 löytöpaikka koskesta, sillan toiselta puolelta. NE-SW.18.5.2006. (141883).

Kuva 23. Kauppi. KM 23689 löytöpaikka kuvan perunapellolla. NW-SE.17.5.2006. (141880).

Kuva 24. Ruokojärvi. KM 35673 löytöpaikka mökin edustalta rantavedestä. E-W.18.5.2006. (141885).

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 25. Lintuniemi. KM 13012 löytöpaikka. NE-SW.22.5.2006. (141895).

Kuva 26. Nenye. HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.19.5.2006. (141886).

Kuva 27. Nenye. HML 2015 löytöpaikka, Nenyenlammen rantapelto. SE-NW.19.5.2006. (141887).

RENGON INVENTOINTI

Petro Pesonen 2006

Kuva 28. Nummenranta. Löytöpaikka koivusta oikealle. SW-NE.16.5.2006. (141877).

Kuva 29. Ylitalo. KM 19168 löytöpaikka pellolla. W-E.16.5.2006. (141876).